

Un adevăr
ce trebuie susținut
prin fapte

flacăra

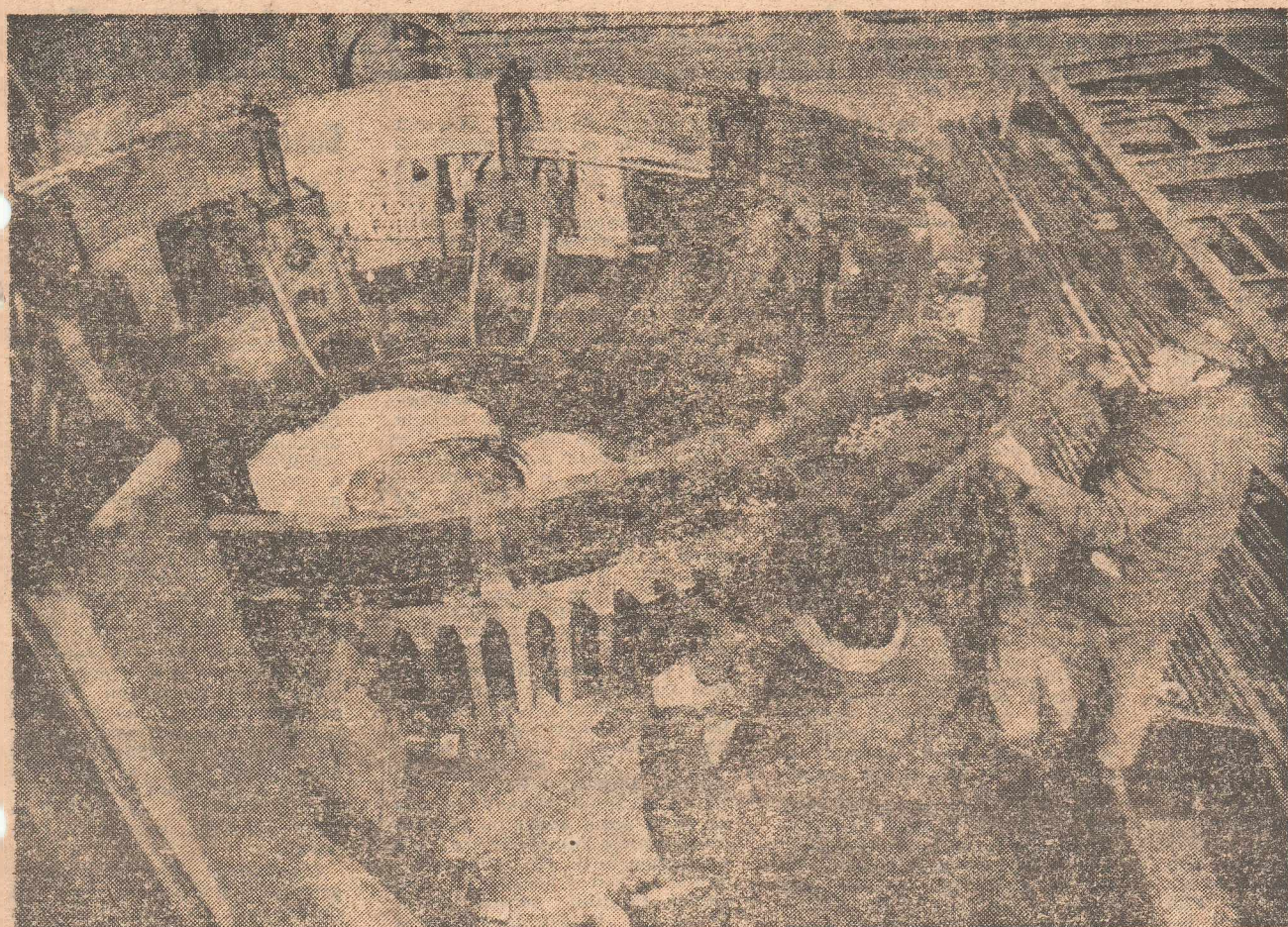
Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVII
50 (1747)
VINERI
16 decembrie
1988

Din rodnicia fiecărei zile se împlinește anul rodnic

În spiritul ideilor și orientărilor din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, colectivele de oameni ai muncii dau celor 15 zile care au mai rămas până la încheierea anului o încărcătură de efort și participare sporită, pentru a face bilanțul lui 1988 cât mai strălucit prin îndeplinirea planului la toți indicatorii și pentru a pregăti cât mai temeinic rezultatele lui 1989.

BUCURIA VIEȚII

Obiectiv de mare importanță pentru înflorirea
și dezvoltarea satului românesc

AUTONOMIA ENERGETICĂ

de Mihail Florescu,
ministru secretar de stat
la Comitetul Național pentru Știință
și Tehnologie

În magistrala Expunere prezentată la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, referindu-se la trecerea României socialiste la stadiul de țară mediu dezvoltată și liniile direcționale ale dezvoltării economico-sociale a țării în deceniul următor, subliniind din nou importanța asigurării în întregime a energiei necesare desfășurării în bune condiții a producției și a consumului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu arată: „În această privință, este necesar să trecem încă din acest cincinal, de anul viitor, la utilizarea mai largă a surselor de energie neconvenționale, astfel încât, prin folosirea biogazului, a biomasei, a energiei solare și a vântului, a apelor termale și a microhidrocentralelor, să se asigure în întregime necesitățile termelor zootehnice și ale altor unități agricole, ale micii industrie, precum și realizarea în câțiva ani a independenței energetice a tuturor localităților rurale, pentru a nu se mai apela

la sistemul energetic național”. Indicațiile tovarășului secretar general au menirea să accelereze o acțiune începută încă de la Congresul al XII-lea când, în Programul directiv de energie, erau nominalizate pentru prima dată în balanța de energie a țării sursele neconvenționale de energie, acțiune reconfirmată la Congresul al XIII-lea și la Conferința Națională ale P.C.R.

Rezultatele pozitive ale cercetării și investițiilor realizate într-un cincinal și jumătate de aplicare vin să susțină imperativul sarcinii trasate.

Organele de specialitate dispun în prezent de atestate multiple ale acestor rezultate. Dar, având în vedere marea public din mediul rural, cel care în etapa imediat următoare va fi pus față în față cu alegerea unor alternative energetice în folos colectiv sau personal ne propunem să-l sprijinim în a găsi răspunsul la întrebările pe care, în numele lui, revista Flacăra ni le-a adresat.

în pag. 7

În cuprinsul revistei:

Examenul de conștiință

pag. 4-5

„Cunoașterea dezvăluie un
mister ca să întîmpine
un altul”

pag. 17

Mă număr printre acei autori care orice ar scrie — poezie sau reportaj, fie și o simplă știre de presă — și-au făcut din entuziasmul lucrurilor mari profesioni de credință, mod de a interveni în viață, cu alte cuvinte bucuria și frumusețea vieții, atitudinea de viață au fost întotdeauna caracteristicile scrisului meu.

Nu e de fapt decît o învățătură pe care am asimilat-o de la cei ce au elogiât graiul nostru, în care au văzut totdeauna o armă de luptă. Tocmai de aceea ne apare ca o gravă înstrăinare, ca o condamnare la neînțelegere, faptul că într-o anumită perioadă, de tristă amintire, s-au manifestat, după cum apreciază secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „și anumite, de fapt puternice, concepții străine, antisocialiste, de negare a forței și capacității poporului român, de negare a clasei muncitoare, de negare a înseși istoriei, a limbii și culturii române.”

A existat o puternică îngrădire a activității creatoare, a apărut concepția greșită după care nu era necesară o dezvoltare proprie a științei și tehnicii.”

Generația mea, care a fost victima tuturor acestor abdicări de la mersul demn al istoriei românilor, generație care îi citea pe Tudor Arghezi, Lucian Blaga, pe sub bancă, pe furate, la Școala de literatură „Mihail Eminescu”, are puternic înscrise în memorie aceste infirmități intelectuale și morale.

Sînt toate acestea motive în plus să dăm și mai mult curs îndemnurilor pe care reprezentantul cel mai autorizat al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ni le adresează la recentul forum democratic: „Creația literară, artistică, trebuie să realizeze noi opere care să oglindească uriașa muncă a poporului nostru. Avem nevoie de noi romane, noi piese de teatru, noi poezii în care eroii principali sînt muncitorii, tărani, intelectuali, cu preocupările lor, cu dorințele lor de progres, de bunăstare, cu hotărîrea lor de a contribui la făurirea socialismului și comunismului în România”.

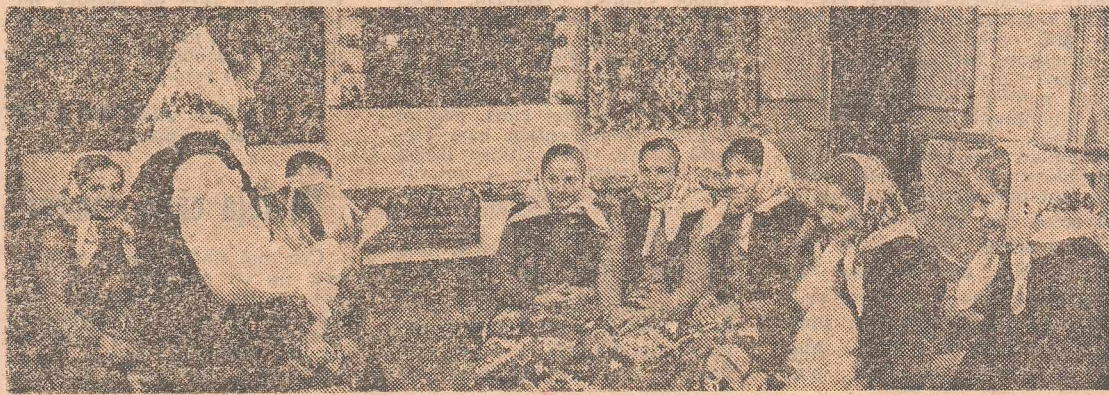
Din acest izvor vesnic viu, nesecat — adaugă secretarul general al partidului nostru — trebuie să se inspire adevărații creatori și artiști, care prin întreaga lor activitate trebuie să servească poporul, construcția socialismului, viitorul său luminos. Coșbucianul: „Sînt suflet în sufletul neamului meu” rămîne și azi o datorie de conștiință, pentru orice om al scrisului și artei. Trebuie de aceea să ne întoarcem zi de zi la izvoare, prin izvoare înțelegîndu-i și pe marii noștri înaintași, pilda lor. Numai astfel și creatorii de artă vor contribui la împlinirea marelui ideal, pe care, prin secretarul său general, și l-a asumat poporul român: „Să devenim o puternică forță a științei și culturii, un popor care să acționeze cu întreaga conștiință și răspundere, în spirit revoluționar, să asigure realizarea obiectivelor dezvoltării sale și să-și aducă totodată contribuția la dezvoltarea generală a științei și cunoașterii universale”.

Dar oare nu tocmai aceasta a fost aspirația cea mai dragă inimii înaintașilor? Și-atunci de ce să nu o spunem azi, dacă am spus-o și ieri, deviza lui George Coșbuc:

„O luptă-i viața, deci, te luptă,
Cu dragoste de ea, cu dor”.

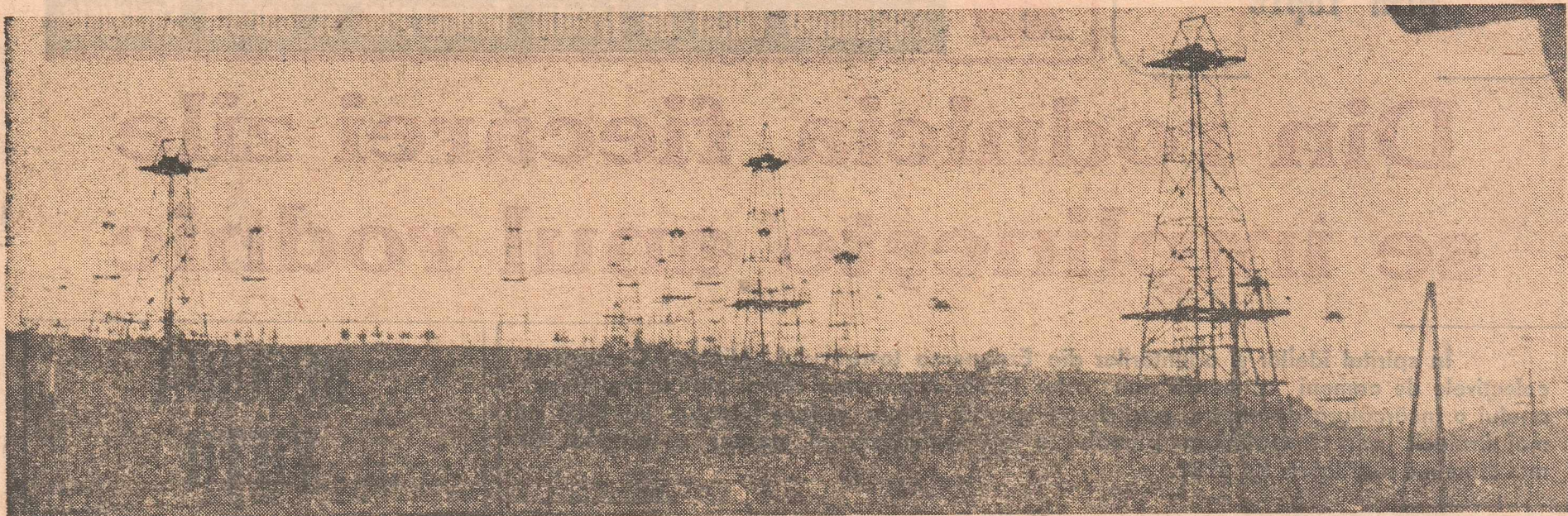
În aceasta stă bucuria și frumusețea vieții noastre.

NICULAE STOIAN ■

La șezătoare

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, hotărârile forumului democratic —

Cu hotărîre, uniți și încrezători în izbîndă,

Esențial este urcușul

Marea deschidere spre cunoaștere, progres și dezvoltare multilaterală a patriei socialiste, prefigurată în magistrala Expunere prezentată de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la ședința comună a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești continuă să polarizeze atenția maximă a opiniei publice din țara noastră. O întreagă națiune, luînd act de sine, își are în prezent pe masa sa de lucru acest document programatic de o înestimabilă valoare teoretică și practică, document ce jalonează și anticipează drumul pe care poporul nostru sub conducerea Partidului Comunist Român l-a parcurs pînă acum și-l are de străbătut în continuare, de-a lungul unei istorii făurite conștient prin armele rațiunii, științei și practicii sociale.

În această atmosferă vibrantă de angajare plenară a colectivelor de oameni ai muncii din patria noastră pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe acest an, ca și pe întregul cincinal, acționează și colectivul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică. Unitate reprezentativă și implicată nemijlocit în dezvoltarea și modernizarea industriei electrotehnice din România, ICPE își propune și pe mai departe, în baza realizărilor de pînă acum și a indicațiilor și recomandărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, un program al curajului, al deschiderii spre cele mai ingenioase soluții constructive, prin acordarea unei atenții sporite ideilor îndrăznețe, astfel încît produsele noastre să se ridice la cele mai înalte cote ale exigenței mondiale.

Îmi voi îngădui, în limitele spațiului tipografic, să amintesc cîteva din aceste produse, în curs de omologare sau finalizare, în secția pe care o conduc, ca și în celelalte compartimente destinate mașinilor electrotehnice: se află, astfel, în curs de omologare motoare electrice asincrone de joasă tensiune specializate pentru centrale electrice nucleare de tip ASCEND și ASCENL. Amintesc în continuare standurile pentru verificarea echipamentelor electrice. O altă realizare de viitor o constituie motoarele electrice de joasă tensiune de curent continuu pentru industria chimică (11 tipodimensiuni între 5,5—63 kilowați). În ceea ce privește servomotoarele, vom continua extinderea și realizarea unor servomotoare de curent continuu cu rotor disc de 90—2000 wați, servomotoare fără perii de 0,13—47 Nm, servomotoare de curent continuu la tensiuni unificate de 4,7—47 Nm (cu pînă la 3000 rotații pe minut). Mai sînt prevăzute, în sfîrșit, aș-

teme de acționări pentru mașini de cusut industriale, acestea avînd motorul montat direct pe capul mașinii. Ele vor funcționa cu 6000 rotații pe minut, și se vor recomanda deopotrivă prin reducerea nivelului de zgomot și reducerea energiei cu 40%.

Știm cu toții: nu va fi ușor. Dar nici nu dorim acest lucru. Esențial, ca în orice zidire, este urcușul, urcușul neînterupt, chiar dacă acest lucru ne cere eforturi și sacrificii. Știm de asemenea prea bine că totul depinde de noi, de priceperea și dăruirea noastră, de perseverența și buna noastră credință. Dar mai mult ca oricînd, atenția noastră trebuie să fie concentrată asupra calității produselor pe care le concepem și le executăm. Calitatea muncii este și rămîne — așa cum a ținut să precizeze din nou secretarul general al partidului nostru, — un proces deschis, dinamic, căruia niciodată nu i se poate pune punct. Iar fiecare depinde prin propria lui muncă de muncă celuilalt. Ne propunem sarcini îndrăznețe, dar dispunem de toate condițiile materiale, politice și morale, pentru ca viitorul să devină o certitudine. El se va naște pe trunchiul solid al prezentului, prin destoinicia unui popor ce și-a demonstrat din plin virtuțile, sub îndrumarea unui partid încercat, în fruntea căruia se află înțeleptul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul care simbolizează atât de puternic crezul, înțelepciunea și vigoarea unei întregi națiuni.

Ing. DEMETER ELEK ■
Șef secție ICPE

„Spiritul dintotdeauna melodios al poporului nostru“

Dimensiunea contemporană a creației muzicale românești izvoedste de la fiecare individualitate, de la fiecare colectivitate. Ea există peste tot și în toate, se plămădește și se naște aici, zi de zi, ceas de ceas. „Cine nu se pricepe să facă liniște în sine nu poate auzi glasul artei“ scria cit se poate de justificat Tudor Vianu. Creatorul, și iut lucru, este prin semnificația existenței sale un mesager al umanului, al păcii, un purtător al făcliei de prietenie și colaborare, un neostoiit luptător al mentinerii acestei stări, acestei condiții fundamentale, care asigură liniște și echilibru însăși vocației constructive a umanității. În același timp el este și o intrupare a năzuințelor de mai bine, de cînte și dreptate, a năzuințelor de definire și promulgare a păcii, ca o incununa-re a rațiunii colective, în permanentă confruntare cu ignoranța spiritului, cu lenea și comoditatea gândirii, cu tot ce este vechi și perimat. Adevărat însă

că acea necesară uneori uitare de sine, stimulatorie creației, ascunde adesea jertfă fără limite și efort permanent, tocmai pentru a dărui omenirii fațetele sublimale ale frumosului și adevărului.

Excepționalele îndemnuri ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostite recent în cadrul lucrărilor Ședinței comune a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești — vor trebui să constituie pentru fiecare artist, pentru fiecare creator, un prețios îndreptar de activitate, un puternic imbold în tot ce vom înfăptui pe tărîmul artei, al culturii în general. „Avem nevoie de noi cîntece revoluționare, patriotice — care să se inspire din viață, din spiritul dintotdeauna melodios al poporului nostru —, de noi opere de artă plastică. În general, sectoarele de creație trebuie să se angajeze cu toate forțele în realizarea obiectivului de ridicare a nivelului general de cultură, de cunoaștere științifică al poporului nostru“ — spunea secretarul general al partidului în magistrala expunere amintită.

Dorul de libertate și de dragoste față de semenii, apolinica doină românească, cu imponderabila ei stare sonoră, sînt fi-loane străvechi și în același timp actuale, care străbat explicat sau esențializat creația noastră contemporană, asigurîndu-i o istorie viitoare, demnă de poporul căruia îi aparținem. În același timp, ritmica stenică a dansurilor noastre arhetipale, pulsează transfigurată în nenumărate lucrări și exprimă, totodată, bucuria de viață a românului, dorul de muncă dar și dorința de veselie și voioșie.

Aceste străvechi datini muzicale, sedimentate de-a lungul timpului și cristalizate printr-o fină decantare a unor modalități proprii de exprimare, ce înnoadă uneori inefabile fire ale unor existențe și culturi indo-europene, sînt implantate ferm în conștiința noastră, ne asigură un contur psihologic, originalitate și capacitate de deschidere către universalitate.

Așadar, liber consimțita dăruire a creatorului în perpetua luptă pentru propulsarea zborului gândurilor la înaltă altitudine, pentru ca în final să se dăruiască tot semenilor, este de fapt un simbol al dragostei și respectului față de cultura națională, față de valorile perene ale neamului nostru, față de vocația de colaborare și prietenie a poporului român.

LIANA ALEXANDRA ■
compozitoare

Cu fața către oameni

Cea mai tinăra dintre arte nu are, pe cit se pare, rival în ceea ce privește dragostea publicului, chiar dacă amenințarea televiziunii e tot mai evidentă pe plan mondial. Totuși, deocamdată filmul rămîne arta cea

mai căutată de oameni, cea mai aproape de ei prin directetea mijloacelor de exprimare, prin capacitatea de a reflecta rapid tot ceea ce compune viața semenilor noștri. E firesc deci, ca artistul cîneast să creeze cu fața către oameni, către idealurile, așteptările lor. Nu există artă care să nu aibă inscrip-să în destinul ei destinația sa fundamentală: omul. Este un adevăr general și în același timp, o condiție a reușitei.

E greu de spus în ce proporție arta cea mai tinăra trebuie să se adreseze celor tineri. Dar cită răspundere poartă pentru modelarea lor e de domeniul evidenței. Iubesc filmul cu tineri și pentru tineri și îl socotesc departe de condiția ingrată a artei didactice, să zicem așa. Filmul românesc a ajuns, cred, să discearnă între didacticism și sensul profund al educației. Filmele noastre despre tineri și cu tineri mai suferă încă de pe urma acestei posibile confuzii, dar sîntem în căutarea tonului cel mai potrivit, în căutarea sincerității, a limbajului sensibil, suplu și totuși accesibil, care să ajungă la sufletul adolescenților, al copiilor, al personalităților în formare și să pună acolo în mișcare mecanismele binefăcătoare ale autocunoașterii, ale autoperfecționării. Cred că aceasta este misiunea filmului pentru tineret și ea se inscrie în misiunea fundamentală a filmului în genere, așa cum a fost ea formulată de altfel de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de la tribuna recentei Ședințe comune a Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești.

Am avut bucuria de a lucra, în mai multe filme, cu actori foarte tineri, unii dintre ei chiar la primul lor rol. Am avut sentimentul viu că lucrez direct în materia umană. Acest lucru s-a simțit, cred, și dincolo de ecran, pentru că seria *Liceenilor* a plăcut tinerilor spectatori, care au regăsit în aceste filme universul lor familiar, problemele, întrebările și frământările vîrstei lor. Trebuie să credem în tinerețe, în valoarea ei intrinsecă, după cum avem datorită să credem în cei cărora ne adresăm. Nu se poate concepe o artă fără destinație, fără adresă, pentru că nu există valoare în afara acestei relații reciproc modelatoare.

A crescut, în ultimii ani, numărul filmelor din această categorie. Este, fără îndoială, un semn bun și, în același timp, un răspuns la exigențele exprimate de conducătorul partidului nostru. A crea pentru cei tineri, în sprijinul formării lor ca oameni inteligenți, sensibili, conduși de un simț moral bine educat, este o cînte și o condiție mobilizatoare. Să-l dăm, acestuia din urmă, curs.

NICOLAE CORJOS ■
regizor

Bunăstarea de fiecare zi

Există în trăirile unui popor momente de înălțare în care acesta se regăsește prin tot ce a creat mai durabil, ca și prin marile sale aspirații de viitor. În zilele acestea, am avut cu toții sentimentul că poporul român a trăit, din nou, un astfel de moment. Eveniment de referință în viața politică, economică și socială a patriei, Ședința comună a Plenarei Comitetului Central al partidului nostru, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, a concentrat în cel mai înalt grad atenția fiecăruia dintre noi. Ca om de știință mi-am dat seama din nou, ascultînd Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, reflectînd asupra conținutului său, a analizei științifice făcute asupra societății românești, de rolul mereu crescînd al domeniului în care lucrez. Așa cum arăta secretarul general al partidului, trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare a agriculturii, pe baza obiectivelor noii revoluții agrare, să asigurăm creșterea corespunzătoare a producției în toate ramurile, inclusiv în zootehnie.

Cercetătorii din domeniul agriculturii sînt perfect conștienți de sarcinile ce le revin pe linia mării necontenite a producției agricole. Ne simțim direct vizati și puternic mobilizați de exigențele superioare referitoare la activitatea de cercetare și producție, la eficiența muncii. Căutările noastre de pînă acum, în cadrul Stațiunii de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor — Rușetu, și-au propus ameliorarea în ritm rapid a ovinelor cu lină semifină. Reușitele s-au materializat în omologarea unei rase noi, Rușetu — I, dar conștienți de ceea ce se așteaptă de la cercetarea zootehnică în etapa actuală — sporiirea productivității raselor autohtone și formarea unor noi tipuri, calitativ superioare — am considerat cercetările noastre doar un punct de plecare spre producerea de lină superfină tip Merinos, de care industria textilă românească are nevoie. La indicația dată de conducerea superioară de partid și de stat, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea noastră de cercetare a urmărit și crearea unui nou tip de ovine, specializat pe producția de lapte ajungînd pînă la 440 litri pe an, iar în momentul de față ne preocupă consolidarea unei populații de ovine specializate pe producția de carne. O altă realizare cu care ne mîndrim este „Albul de Rușetu“, creat tot ca rezultat al cercetării, în cadrul Fermei de selecție porcine. Se remarcă prin robustețe, rezistență la boli și la climatul arid al Bărăganului, în condițiile pretabilității la o furajare mixtă, ceea ce reprezintă un valoros cîștig pentru o serie de unități beneficiare cit și pen-

pe un drum de muncă și luptă revoluționară

tru economia națională, statuirea noastră numărându-se printre marile furnizoare a materialului reproducător de înaltă calitate, nu doar în județul Buzău, ci în întreaga țară. Sint rezultate ce justifică o intensă muncă de cercetare, dar pe care o considerăm doar o etapă în drumul pe care ne-am propus să-l străbatem, un drum ce va duce la bunăstarea noastră, a tuturor.

dr. DRAGOȘ BARBU ■
directorul Stațiunii de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor Rușeu, județul Buzău

Climatul de creație

Expunerea secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la lucrările comune ale Plenarei C.C. al P.C.R., a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, document politic de importanță fundamentală pentru întreaga dezvoltare a României socialiste, care structurează, pe liniile de forță ale unei complexe strategii social-economice, principalele direcții de acțiune în vederea accelerării progresului general al societății românești, evidențiază cu putere faptul că „așa cum, în centrul întregii activități trebuie să stea înfăptuirea programelor de dezvoltare intensivă, de organizare și modernizare a industriei și a celorlalte ramuri, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii”. În această direcție sunt concentrate și eforturile oamenilor muncii din întreprinderea noastră, rezultatele obținute până acum (realizarea integrală a planului la export, cu preliminarea unor depășiri de peste 30 milioane lei în devize convertibile până la sfârșitul anului, depășirea semnificativă a principalilor indicatori de plan pe 11 luni — 244 la sută la beneficiu, 102,7 la sută la producția netă, 102,8 la sută la productivitatea muncii, peste 1,6 milioane lei suplimentar la producția-marfă, economii la materie primă de 4,6 milioane lei, reducerea consumurilor de combustibil și energie, sporirea cu peste 8 la sută a ponderii produselor de calitate superioară, care reprezintă, în acest moment, aproape 80 la sută din producția întreprinderii etc.) fiind, în mod esențial, tocmai expresia nemijlocită a promovării progresului tehnic, a modernizării unității.

Astfel, în spațiile existente, s-a mărit capacitatea de producție la instalația de polimerizare cord, prin optimizarea regimului termic la coloanele de polimerizare, ceea ce a condus la mărirea vitezei pe linia de fabricație, respectiv la posibilitatea creșterii producției cu peste 1 300 tone anual. Avantajele acestei tehnologii care aplică o invenție a specialiștilor noștri (inginerii Liviu Bujor și Mirela Olteanu) implică și reducerea consumului de energie

și de manoperă și, pe baza acestor rezultate, la începutul anului viitor va fi realizată investiția necesară. Tot o creație tehnico-științifică din întreprinderea noastră, aparținând inginerului Șerban Pătrăuceanu și maistrului Ștefan Iovoaia, a condus, prin eliminarea unei faze tehnologice, la dublarea productivității muncii, modificarea mașinilor de dublă torsione la faza de răscuire fire textile fiind, în primul rând, o investiție de inteligență. În prezent, se urmărește mărirea capacității la instalația de filare cord prin filarea directă a sortimentelor mai groase care, până în prezent, se prelucrau prin dublare. O realizare de ultim moment — refolosirea granulelor obținute din deșeuri — permite atât sporirea producției de fire cit și o superioară valorificare a materiei prime. Și această realizare se datorește nemijlocit activității de creație tehnico-științifică din întreprindere, „tandemului” inginerilor Bujor — Olteanu adăugându-i-se inginerul Vasile Minuț.

Preocupările pentru creșterea producției fără eforturi economice suplimentare li se asociază, firesc, cele legate de înnoirea produselor, de creșterea calității acestora. O ultimă noutate și, în același timp, o premieră națională o reprezintă producerea, în întreprinderea noastră, a firelor și fibrelor colorate. Este un avantaj și pentru beneficiarii noștri, întrucât noul procedeu cu consumuri mult mai mici decât vopsirea clasică, cu omogenitate și rezistență mai mare a vopsirii, este mai ieftin și conduce la economisirea de energie și timp pentru cei care utilizează aceste produse.

Desigur, rezultatele de ansamblu ale unității se datoresc mobilizării exemplare a tuturor oamenilor muncii, climatului de muncă și răspundere, creșterii autentice a nivelului pregătirii profesionale. În acest context, promovarea ideilor noi, abordarea curajoasă a unor teme care ne păreau cu câțiva ani în urmă „aproape imposibile” are un rol decisiv. Fiecare om din întreprindere are și posibilitatea și chiar datoria să aibă idei. În C.O.M. s-a hotărât ca participarea la „bursa de idei” a întreprinderii să constituie un criteriu în elaborarea aprecierii anuale.

Ing. ION CONIAC ■
director tehnic, membru al C.O.M. din întreprinderea de fire și fibre poliamidice Roman

Inițiativă și participare

În magistrala Expunere cu privire la stadiul actual al societății românești și perspectivele dezvoltării sale viitoare din cadrul lucrărilor comune ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Consiliilor și Birourilor executive ale organismelor democratice

muncitorești revoluționare și organizațiilor de masă și obștești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat cu pregnanță necesitatea creșterii rolului oamenilor muncii, al cadrului democratic în întreaga activitate de conducere a activității economico-sociale.

Noi, cei 83 870 membri ai celor 1254 de Organizații ale democrației și unității socialiste din Sectorul 1 al Capitalei ne considerăm direct angrenați în sarcinile care ne revin ca oameni ai muncii, de cetățeni în realizarea programelor de dezvoltare ale României socialiste, în edificarea unei vieți mai bune, mai frumoase, mai civilizate pentru toți cetățenii țării.

De la înființarea în anul 1980, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, a O.D.U.S., unui număr foarte mare de oameni ai muncii, de cetățeni li s-a asigurat cadrul propice de a-și manifesta inițiativele, de a-și pune în aplicare ideile, de a fi participanți activi la viața politică a țării. Cadrul larg al democrației noastre muncitorești revoluționare, înseamnă în primul rând un cadru larg de participare, de manifestare a aptitudinilor fiecăruia dintre noi.

În această perioadă, membrii O.D.U.S. sunt implicați în îndeplinirea planului pe anul 1988, în asigurarea condițiilor unei bune demarări a planului pe anul viitor — asigurarea cu contracte, aprovizionarea ritmică a tuturor sectoarelor de activitate —, în instaurarea la locul de muncă a unui climat de disciplină și responsabilitate.

Aș dori să subliniez câteva acțiuni deosebite ale membrilor O.D.U.S. din sectorul nostru. La întreprinderea textilă Dacia, la Cooperativa Drum Nou și Avintul îmbrăcămintei, din materiale recuperabile și refolosibile s-au realizat produse noi, care au fost puse în vânzare fie prin magazinele unităților, fie în cadrul acțiunii de creare a unor fonduri suplimentare pentru poporul de iarnă.

Planul nostru de recuperare a materialelor refolosibile a prevăzut colectarea a 20 tone fier vechi, 24 tone hirtie și peste 9 000 bucăți sticle.

Organizațiile O.D.U.S. din Sectorul 1 al Capitalei au participat la finalizarea și înfrumusețarea noilor cartiere ale orașului cum ar fi Bulevardul Aviației, Complexul Grivița, Bulevardul 1 Mai, Știrbei Vodă. S-au plantat mii de arbori de alinament și arbuști decorativi în Parcul Kiseleff, cartierul Băneasa, Șoseaua București-Ploiești, cartierul Pipera. Mulți din membrii O.D.U.S. sunt oameni cu funcții de răspundere la locul de muncă, având posibilitatea să influențeze bunul mers al activității de producție. Membri ai organizațiilor noastre sunt deputații Frontului Democratice și Unității Socialiste, care se bucură de sprijinul și încrederea cetățenilor.

Eu însămi sunt deputat de patru legislaturi în Circa electorală nr. 39 a Sectorului 1, sint vicepreședinte al consiliului popular, în cadrul căruia răs-

pund de probleme gospodărești, de controlul oamenilor muncii și Tribuna Democratiei. Am vrut să arăt prin asta că membrii O.D.U.S. se bucură de încredere, au un cimp larg de acțiune și inițiativă. Aceasta se datorește în primul rând tovarășului Nicolae Ceaușescu inițiatorul unor organisme democratice muncitorești-revoluționare a căror eficiență credem că am confirmat-o.

ELENA SPICEAC ■
președinte al Organizației Democratice și Unității Socialiste a Sectorului 1 al Capitalei

Pentru binele nostru, pentru binele țării

Nu mă pricep să scriu, munca în care m-am rodat e alta, dar am simțit, când am citit Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu din 28 noiembrie 1988, că omul extraordinar din fruntea partidului și-a țării, omul acesta pe care noi, muncitorii, îl simțim nu numai ca pe un genial conducător, ci și ca pe un act de dreptate făcut de viața poporului român, când se gîndește la binele patriei, se gîndește la noi, muncitorii, chiar și la echipa mea. Iată, se face o viață de om de cînd muncim așa cum ne cere și România a devenit cu totul alta, de 23 de ani încoace, după gîndul și după fapta sa, după gîndul și după fapta noastră. Cînd un cuprător de activare a cărbunelui ajunge la o uzură atît de mare încît trebuie dărmat și făcut altul, poți să nu mai gîndești altceva. Dar asta durează un an. Noi, la întreprinderea de mase plastice Buzău, sintem singurii producători din țară de cărbuni activi. Acești cărbuni sint necesari în industria medicamentelor, în industria alimentară, în industria petrolieră. Cu cîteva luni în urmă, ne-a căzut un cuprător. Împreună cu cei 15 muncitori din echipa mea, am îndrăznit altceva decît se obișnuia. Era un lucru la care nu ne putea obliga nimeni, dar noi știam că-l putem face. Am reparat și am repus cuprătorul în funcțiune numai într-o lună. Mai poate funcționa bine un an. Cît și cum am muncit ne interesează pe noi. Pentru că ne rămîne înțîi și nîti nouă bucuria că am făcut, după puterile noastre, unul din lucrurile pe care le așteaptă de la noi secretarul general al partidului. Știm că toți muncitorii din țara aceasta îi urmează din toată inima îndemnul și că noi ne-am făcut doar datoria. Expunerea recentă ne dă siguranța că țara noastră și a urmașilor va fi așa cum o vizează tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu noi. Îi mulțumim pentru neobosită sa muncă, pentru binele nostru, pentru binele țării.

CONSTANTIN BADEA ■
operator chimist

Parte din marea firmă a țării

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la ședința comună a Plenarei Comitetului Central al partidului, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, a avut un amplitud și profund ecou și în rândurile oamenilor muncii din cadrul I.P.M.P. București, devenind pentru noi un document de o deosebită însemnătate, program de muncă și acțiune în întreaga activitate. Lucrătorii din compartimentul export sint hotărîți să se implice mai intens și mai eficient în activitatea de export a întreprinderii, intervenind în acest fel în activitatea de producție, în acțiunea de organizare și modernizare a producției, de creștere continuă a calității acestora.

În momentul de față putem raporta că ne-am realizat sarcinile de export aferente celor 12 luni ale anului 1988 și se înregistrează o depășire a producției de export pe soluția D.C. cu cîteva sute de mii de dolari. În ceea ce privește anul de plan 1989, consider necesar a arăta că este asigurat cadrul legal de lucru, în sensul că au fost încheiate contracte de comision cu întreprinderile de comerț exterior, însemnînd ca acestea să asigure comenzile necesare la nivelul planului de export ce, pentru anul 1989, este superior anului 1988, sarcina de plan crescînd cu 98,5%.

În aceste condiții se impun și din partea noastră eforturi pentru a obține comenzile necesare, acestea putînd a se realiza prin oferirea unor produse cu grad înalt de prelucrare, competitive pe piața externă, care să asigure o eficiență sporită exportului.

Pînă în prezent au fost încheiate contracte de export care să acopere planul pentru trimestrul I al anului viitor. Aceste contracte sint deja în atenția compartimentului producției și aprovizionării, pentru pregătirea finalizării și realizarea comenzilor în termen.

În aceste condiții, încă din prima zi a anului viitor vom putea trece la realizarea întocmai a sarcinilor de plan export pentru anul 1989. Pornim, așadar, cu încredere în anul care vine și sintem convinși că, prin munca noastră de zi cu zi, ne vom aduce contribuția la înfăptuirea programelor de dezvoltare și modernizare a țării, la ridicarea nivelului tehnic, la permanenta îmbunătățire a produselor noastre — firmă proprie, dar și parte din marea firmă a țării: „Made in Romania”.

Ing. TATIANA PIRVULESCU ■
șef birou la Centrala Industrială de Prelucrare Mase Plastice — București

E dimineată și lucrurile poartă roua numelor lor. Aerul este proaspăt ca și cum ar veni dintr-o pădure. Vântul sălbatic, care a vuit toată noaptea, s-a urcat în înalțuri și a lăsat în urmă un cer spălat în culori de Voroneț. Este 7 fără un sfert și aerul se umple de o masă imensă de oameni. Mii de muncitori urmează să pătrundă în această modernă agoră, care cu fiecare an își înșeninează un colț de memorie. 75 de ani trăiți pe acest arhipelag numit Întreprinderea mecanică Roman, pe solul căruia s-au petrecut sute de mii de oameni, e ca o atîrnare de poala timpului, sau mai bine spus, ca un arbore care-și reînnoiește mereu ereditatea.

● Puțină istorie. 1916 — 68 de meseriași, sub privirea unui maistru, fac serviete, căruțe și harnașamente; 1946 — ruptă în două de o bombă ucigașă, uzina se reprofilează pe pluguri și grape; 1960 — începe fabricația de mașini pentru industrializarea lemnului, azi fabricându-se în 101 sortotipodimensiuni; 1978 — iese de pe banda de montaj primul strung Carusel.

● Ora 7. Piața din fața uzinei este inundată de o agitație colorată. 3.000 de oameni „câștigă cocori care zboară pe dinlăuntru” (Arghezi), se întorc la rosturile lor, parcă mai puternici și mai înțelepți, așa cum cei care au izbutit în viață, se întorc în clipa triumfului, cu o înfinită tandrețe la vatra părintească. E 7, repet, și în câteva minute esplanada UMARO pare o arenă părăsită. Revin aici ca la o mare iubire. Cine veți fi fiind voi, oameni de bine, depozitari de comori, care ne-ați dezleat metaforele în fața uneia dintre cele mai mari minuni ale lumii — munca? Cu 50 de ani în urmă, un tânăr de o aleasă puritate sufletească, înfășurat într-o salopetă unsuroasă pășea pe aceste alei cu lada de scule în mână și cu gîndul la clipa de lumină care avea să vină. Cîțiva ani mai tirziu, omul acela devenise tatăl meu.

Umblu prin uzină și prima impresie pe care o notez este că sentimentul care handicapează străinul nimerit aici nu e numai acela de univers în care află de toate, ci mai cu seamă faptul că rătăcești într-o arenă, unde fiecare are rolul său bine gîndit. Se simte mîna unui iscusit regizor.

● Ora 8. În hala de montaj, cu directorul întreprinderii, inginerul Constantin Geosanu, deputat în Marea Adunare Națională. Un om mistuit de nobile gînduri, transformat de intensă trăire interioară, de acordul deplin dintre cugetare și acțiune. Mă uit la un carusel și mi se pare că nu-i dau de capăt. Directorul îmi povestește ceva din viața lui, cum a făcut facultatea, cum a călătorit pe mai multe continente, ce citește, se vede că are lecturi vaste, care în unele domenii ating erudiciția. Ne întorcem privirile spre producție. Știu că aveți o mapă de modernizare a producției. V-aș ruga să luăm o clipă sigiliul de pe ea. „Această mapă închide între coperti calea de urmat pentru ca la sfîrșitul anului 1990 să obținem un spor la producția marfă de 1,1 miliarde lei, să mărim productivitatea muncii cu 275.000 lei/persoană, să reducem costurile totale cu 625 milioane lei, să exportăm de 7 ori și jumătate mai mult și să realizăm un spor de beneficii de 727 milioane lei. Din cele 308 măsuri înscrise în program, am pus în operă pînă acum 282. Efectele? O creștere a producției marfă de aproape 600 milioane lei și a productivității muncii de 120.000 lei/persoană”.

● Ora 9. În biroul secretarului comitetului de partid pe întreprindere, Ștefan Blănuș. Vastitatea și diversitatea muncii sale i-au făcut pe mulți să se întrebe, dacă nu cumva „asta are un altfel de duh în el”. Dar Ștefan Blănuș trebuie privit, înțeles și prețuit ca o mîndrie a fabricii. Vorbește calm, fără sincope, avînd parcă în față, pe un imens ecran, imaginea vie a întregii uzine. Întreprinderea noastră, zice, are ca început de calendar anul cînd la cirna partidului și a țării a venit tovarășul Nicolae Ceaușescu. Insufletește de credință că se deschide o epocă nouă, muncitorii au început să lucreze cu mai multă abnegație, cu un fel de neprecupețită dăruire. În 1971, secretarul general al partidului sublinia că la nivelul nostru de înaltă tehnicitate trebuie să fabricăm strunguri carusel, nu

doar mașini pentru industrializarea lemnului. Și în 1973, pe poarta uzinei a ieșit primul strung. De atunci și pînă acum, se lucrează cu patimă — acesta este, cred, cuvîntul potrivit pentru exuberanța acestor ritmuri.

● Ora 10. Energia, o problemă a noastră a tuturor. Amabilă, conștiințioasă în profesie, punctuală și riguroasă (parcă încep în felul lui Urmuz), ingineră Maria Avramescu, energetică-sef, îmi rezolvă o curiozitate profesională: economia de energie și combustibil. La 10 luni, spune, avem o economie de 160 tone combustibil convențional și 410 MW/h. Mă pun

I.M. Roman face de cîteva luni, pentru întreprinderea „Autobuzul”, o celulă flexibilă automată pentru tamburi cu butuci. Gîndită dintr-o secțiune eboși și una de finit și deservite de un manipulator robot, celula asigură o mare productivitate în execuția reperelor.

● Ora 12. Lumea merge la masă. Se servește: ciorbă à la grec, ficat cu cartofi prăjiți, pline de cupor, mere. Prețul — 8 lei. Uzina are o modernă cantină-restaurant și 6 micro-cantine, la care numai cine nu vrea nu mîncîncă. Să nu eludăm totuși un amănunt esențial: există aici o gospodărie-anexă gîndită după chipul și

la a 5-a ediție. Secțiunile simpozionului sînt prezidate de cei mai competenți specialiști din uzină. Cele mai bune lucrări sînt premiate.

● Ora 15. Laudă verbului „a munci”. Sintem pe urmele unui mit care găzduiește acest verb. Metalul este un examen de conștiință. Acțiunea „3 R”, care are de înfruntat serioase vămi, pentru că pe alocuri risipa de material este încă o realitate pe care nu o putem ascunde, cu fraze frumoase, această acțiune, repet, a readus în fluxul productiv 250 tone metal, adică greutatea a două strunguri carusel grele.

1.890 m și zboară pînă în curtea uzinei.

● Ora 17. Gîndirea inventatorului, am mai spus-o, este o taină. Se lucrează zi și noapte într-o tensiune terifiantă. Spiritul este asuprit, spaima și calvarul îți dau tiroale. În marginea acestei stări de suflet, îmi mărturisește inginerul Ioan Stoian, șeful cabinetului tehnic, cu puțină enfază, de ce să nu recunoșc, dar pe partea inocentă a cuvîntului, la mișcarea de invenție participă toată uzina. Avem un portofoliu de 180 brevete, cu o eficiență aplicată de peste 200 milioane lei. De curînd, a fost brevetată în R.F.G. și Italia invenția inginerilor Mircea Vasilian și Toader Ionescu, numită „Peria telescopică pentru alimentarea cu energie electrică a cuplajelor electromagnetice”. Nouă ne-a redus importul cu milioane de dolari. Poate să pară paradoxal, dar cel mai prolific inventator este un muncitor, strungar ani în șir, astăzi tehnician: 19 invenții brevetate și 16 inovații purtînd semnătura: Ioan Munteanu.

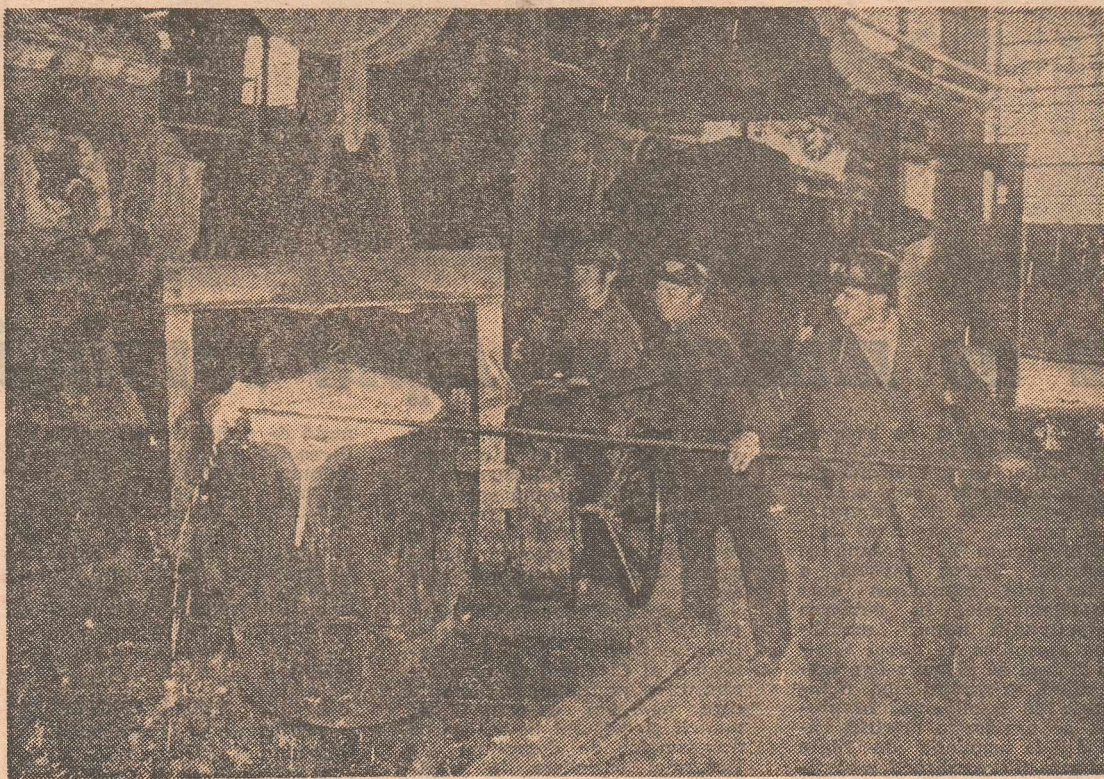
● Ora 18. Invitație la sublim. Centrul de calcul este o bijuterie. Lucrează aici 40 de analiști, programatori, operatori, dar spre deosebire de alții nu fac numai „salarii”. Se muncește cu rivnă la „gestoc”, planificarea, programarea și urmărirea producției. Și poate nu e de prisos să vă reamintesc că fiecare strung este înzestrat el însuși cu un calculator de proces.

● Ora 19. Cugetul meu limpezit de albastrul cerului se înclină încă o dată în fața femeii — muncitoare. Emilia Chelaru, este secretară B.O.B. la atelierul de sculărie. Cînd vorbim despre femei, spune poetul, trebuie să ne cerem iertare. Această SDV-istă, tinăra, frumoasă, soție și mamă are toate datele să fie gravă și intolerantă. Ea este însă concesiivă, suplă și atentă să nu deranjeze crezurile și părerile celor 225 de muncitori din atelier. „Recondiționăm pastile vidia, elemente de dispozitive, corpuri de cuțite. Am economisit de la începutul anului 7.000 kg oțeluri rapide și 600 kg materiale neferoase”.

● Ora 20. Refac împreună cu inginerul Ștefan Antoci un traseu de mil de kilometri. Drumuri în Levant și America Latină, dar nu în alai de nunta, cu safari, grădini de eucaipt, mirt și trandafiri. Acolo, unde pînă nu demult, cea mai nobilă cucerire era cămila, specialiștii noștri au montat carusele și mașini pentru prelucrarea lemnului. Harnic, inventiv, bun la toate, românul se bucură în străinătate de o reputație nepereche. Moscova, Brno, Milano, Sofia, Cairo, Leipzig, Kolín — sînt nume de țiguri internaționale la care mașinile noastre au fost bine primite și medaliat cu aur. O treime din producția noastră merge la export.

● Ora 21. Reîntîlnire cu directorul uzinei, care-și face rondul de seară... În secția prelucrări mecanice. Îmi dau seama că într-adevăr, aici la Roman, uzina și omul sînt o singură ființă, un vis, o „gară” pentru 5.000 de oameni, care vin și pleacă, o iubire netrădată, o fată morgana purtînd la pîr o floare viscolită și întrebînd: mai e mult pînă la U.M.A.R.O.?

● Ora 22. Pentru a mă convinge că nu sînt în utopie, Cornel Asiei, secretarul U.T.C. pe întreprindere m-a condus la club, unde, cu puțină vreme

24 de ore în reportaj

Examenul de conștiință

În slujba ideii și întreb iarăși: mai pe înțelesul nostru, la ce slujesc acestea? Ei, n-o să deschidem noi porți de fier, dar în condițiile în care unii mai risipesc, noi cu ce am economisit putem merge 6 zile pe combustibil și 5 pe energie.

● Ora 11. Invidia unora este îndreptățită. Inginerul Constantin Bogza, șeful biroului organizarea producției și a muncii are dreptate. Un chip nobil și grav, un bărbat de o rară competență inginerască, ne spune că I.M. Roman are la această oră peste 1.000 variante constructive. Există carusele verticale de la 40 mm pînă la 10.000 mm. Cel mai greu are 115 tone. M-ați întrebat ce operații face o asemenea uzină. Întîi de toate strunjire clasică, apoi frezare, rectificare, filetare, strunjire conică. Piese pe care le înobilează cîntăresc circa 145 tone.

În această largă, neoprită respirație se petrece un lucru de o extraordinară tehnicitate: a început fabricația celei de-a cincea generații de strunguri carusel verticale, cu comandă numerică și magazie de scule pe documentația careia proiectanții au scris un cifru: SCCNC/MS-F. Cele cinci variante ale acestui strung sînt destinate întreprinderilor metalurgice, energetice, constructoare de mașini, care și-au propus vaste programe de modernizare. Tot ceea ce fac — strunjire plană, cilindrică și profilată, frezare, alezare și găurire — este cu mult peste cota mondială. Lucrează în ciclu complet automatizat, fiind înzestrat cu calculator de proces, dispozitiv de rotire lentă a platoului, cu posibilități de divizare precisă și blocare la diverse unghiuri.

Există un nucleu al ființei mele în care tehnica încapă cu greu. Timpul stă în mine și nu mă mai pot desprinde, trec printr-o nesfîrșită succesiune de revelații. Iată încă una:

asemănarea unei ferme model.

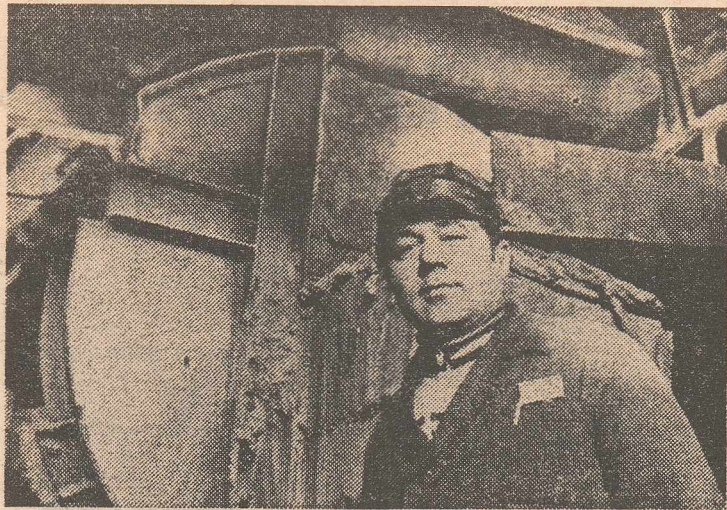
● Ora 13. Încă o dată scriu despre un om de o ordine profesională și morală copleșitoare. Am privilegiul să-l aflu aici, pentru că, deși a ieșit de un an la pensie, vine aproape zilnic să-și vadă, să-și ajute confrății. Nicolae Scutaru ne-a trimis la redacție o ilustrată din Cap Kennedy, de acolo de unde clipele se numără invers. L-am iubit atunci cu toată ființa mea, pentru că era un român de-al meu dus acolo să-l ajute pe americani să se suie pe lună. Navele cosmice aveau nevoie de un carusel de Roman și muncitorul specialist Nicolae Scutaru făcea asamblare, depănare. Îl țîn minte perfect și mă gîndesc că nici un prilej nu trebuie să pierdem, dintre acelea în stare să trezească în noi fibre atîta vreme vii, intrate cine știe cum în amorțire. Doi ani a stat în Oklahoma. Aștepta strungurile din țară. Un carusel nu e un serviciu de porțelan, să-l trimiți cu Tarom-ul peste ocean. Un carusel de Roman abia dacă încapă în 74 vagoane!

Oricum, Nicolae Scutaru devenise un personaj. Importatorul fie el neamț, francez sau italian, nu mai vorbește de american, spune cam așa: Nu-mi trimiteți strungurile fără Scutaru! Meșterul nostru devenise o vedetă.

● Ora 14. Refac împreună cu inginerul mecanic Sorin Hăisan, traseul de trei ani al stagiilor. Sînt laolaltă 72. S-au desfășurat ca un imens arbore în filia uzinei: ingineri, economiști, ciberneticieni. „Avem rarul privilegiu de a ne desăvîrși profesional într-un sistem coerent. Fiecare an de studiu este încununat de o lucrare de amploare, depășind — teoretic și practic — dimensiunile tezei de diplomă. Comunicările sînt susținute în cadrul unui simpozion tehnico-stiințific aflat în acest an

● Ora 16. Intermezzo cu Gh. Maței. El este contemporanul nostru care a pus o scintile de suflet în viața cetății. În uzină, Gh. Maței este șef de echipă. În afara ei, a fost campion mondial la bob (două persoane, împreună cu Ioan Panțiru) la Innsbruck și Grenoble și campion național la 3.000 m obstacole și apoi la maraton. Astăzi, conduce mișcarea sportivă din uzină. Avem echipă de popice în divizia „A”, cu ani în urmă Gh. Șelaru a fost campion național. Și acum, urmăriți-mă în acest spațiu și timp fascinant: 6 flăcăi de ispravă de la noi și-au făurit cu brațele lor deltaplane și s-au constituit într-un club. Liviu Chelaru a ajuns în lotul național. Zboară la 1.000 m înălțime. Fără motor, aproximativ 3 ore, cu motor — pînă se termină benzina. Se urcă pe virful Toaca, pe Ceahlău, la

Înainte s-a încheiat o întimplare culturală-model la care au participat peste 300 de tineri. S-au vernisat două expoziții: una de carte social-politică și alta de grafică, a avut loc o întâlnire cu un inventator (deschid aici o acoladă pentru a vă preveni că uteciștii din I.M.R. au 12 inventatori), un concurs „Cine știe cistigă” pe teme de informatică, s-a auzit muzică, s-a dansat. În uzină sînt 1256 de uteciști, care în cadrul acțiunii „3 R” au reintrodus în fluxul productiv 175 tone de materiale feroase și neferoase.

● Ora 23. Reflector peste timp cu Remus Giurconiu, contabilul șef al întreprinderii de 25 de ani. „Fabrica de după 1944, pe care unii dintre noi o mai vizitează sentimental, nu mai există decât în memorie. Se păstrează totuși o stare de spirit pe care noi o numim indeobște romantism revoluționar. Primul director, după naționalizare a fost inginerul Nicolae Bosinceanu. Inginer, rețineți! Prima mașină de prelucrare a lemnului s-a numit M.R.G. și a fost fabricată în 1962. Primul strung carusel a fost produs în 1973. În uzină lucrează 812 femei, dar nu numai în birouri, ci și pe poduri rulante, ca modelor, strungar, lăcătuș, metrolog. Avem 475 ingineri, o intelectualitate tehnică în ofensivă.

● Ora 24. Nu știu cită poezie sălășluiește în nesfîrșitul efort omensc al uzinei. Știu însă cită neliniște ascunde un spirit aprins, care luptă să stăpînească două mari patimi: dragostea de om și de artă. Faptul că la această oră se află în uzină nu este o întimplare. Este ofițer de serviciu. Numai faptul că iubește arta este o întimplare. Fie că este vorba de pictură, muzică, teatru, de arta Terpsihorei, de poezie, T. Gheorghe este o rațiune trează care ocrotește ideile ce țînesc din arcul talentelor. Grație strădaniei sale, uzina are cei mai mulți lauri din județ la ultima ediție a Festivalului „Cîntarea României”. Cel care animă viața spirituală a cetății este însuși președintele sindicatului.

● Ora 1. Am în față un stetoscop, citeva perfuzii, firele electrocardiografului, termometre, sonda de operație și pe medicul de gardă, care nu vrea să-și deconspire numele, unul din cei patru care funcționează în dispensarul uzinei. Îl găsim în plină consultație: strînge mîna transpirată a pacientului, ia pulsul, urmărește puțin întrigat oscilațiile de tensiune. Medicul, spune Galen, trebuie să posede patru virtuți: prudența, cinstea, cumpătarea și sacrificiul. Casa lui este mai mult un popas, masa — un pahar cu lapte, somnul — o lungă agitație. Se trezește, rememorează analize, date, tratamente, adorm și iar se scoală. Și în mîntă rărare o undă de speranță — bolnavul poate fi salvat.

Cu citeva luni în urmă V. M. fusese spitalizat pentru un ulcer duodenal hemoragic. I s-a propus intervenție chirurgicală, dar a refuzat. În noaptea aceasta a venit cu dureri atroce în epigastru, cu o stare generală alterată, vărsături, transpirație, agitație. I-am dat primul ajutor și sperăm să-l scoatem din puseu.

N. A. Peste două zile, pacientul și-a reluat activitatea.

● Ora 2. Dacă nu crezi în

Din partea redacției

Printr-una dintre acele surprinzătoare coincidențe ale destinului, ultimul reportaj al colegului nostru, Eugen Tureschi, a cărui fulgerătoare dispariție s-a petrecut în urmă cu o săptămînă, este închinat unui colectiv de muncă din orașul în care s-a născut și în care s-a întors pentru totdeauna.

Cînd merge e bine, dar nu cînd „merge și-așa”!

Cînd a început „numărătoarea inversă” pentru pregătirea producției anului 1989 la Combinatul Chimic Slobozia? Directorul adjunct economic, inginerul Gheorghe Anăstăsoale, e mulțumit că, după inventarierea din iunie, s-au rezolvat, în linii mari, toate problemele legate de procurarea materialelor și a pieselor de schimb, au fost acoperite cu contracte nevoile de aprovizionare și desfacere ale întreprinderii. Pe „tabla de sah” a aprovizionării mai sînt doar citeva „mutări” de făcut (oteluri speciale, tablă, vată minerală, cabluri electrice), dar există fie perspectiva procurării, cu sprijinul forului tutelar, a unui minim necesar din aceste materiale, fie soluții tehnologice de înlocuire sau, recondiționare (la cabluri, mai ales), altfel spus nu se va „sta” din această pricină. Idealul, de fapt acesta este — să nu se „stea”, adică să fie luate toate măsurile pentru ca instalațiile să funcționeze la maximum capacității lor. Iată de ce, pentru directorul adjunct tehnic, inginerul Ioan Dima, „numărătoarea inversă” a început exact din clipa în care, la începutul acestui an, au fost finalizate reviziile instalațiilor. Desigur, principalul motiv pentru care, în special în sezonul rece, se mai „stă” la această unitate îl constituie, așa cum remarcă și secretarul cu probleme economice al Comitetului județean de partid Ialomița, tovarășul Georgi Bolohan, fluctuațiile în debitul gazului metan, principala materie primă a unității. Tocmai de aceea, reviziile, reparațiile, modernizările se realizează exact în anotimpul rece, cînd gazul metan „vine” mai greu, spre a se profita din plin de perioadele mai călduroase ale anului.

Iată, de pildă, la instalațiile de urce, capacele coloanelor de sinteză, deși confecționate din oțel rezistent la coroziune, au cedat în mai multe rânduri pentru că garniturile de etanșare nu rezistau (alumiuniul din componența lor avea o puritate de numai 99,5 la sută) mai mult de două-trei luni. Instalația trebuia golită, se lucra greu, pe vînt, la plus 30 metri, se pierdeau două zile din producție, ceea ce însemna două milioane. Soluția au găsit-o chiar muncitorii care trebuiau să schimbe garniturile, aplicînd un șnur de teflon. Sigur că, la reviziile din ianuarie-februarie, noul procedeu se va generaliza, ceea ce va asigura funcționarea fără probleme pentru următoarele 330 de zile. La fel, instalația de

argon funcționa cam cu 50 la sută din capacitatea instalată pentru că debitul la gazele de purjă era mare, ceea ce însemna o fracție diluată de argon. Pe instalația mai nouă de amoniac s-a reușit obținerea unui debit mai mic (nu așa de simplu, printr-o „strîngere a robinetului”, ci după proiecte complicate, testări, schimbări de trasee, tehnologii noi) și s-a dublat producția, intrîndu-se „în plan”. Oamenii nu sînt, totuși, mulțumiți, ei cred că se poate mai mult, așa că, prin modificările care se vor opera în cadrul reviziilor din 1989, se va ataca depășirea posibilităților de facto ale instalației cu intenția ca, pînă în 1990, să se atingă capacitatea proiectată a instalației, aceea pe care nici fabricantul său din strălănatate nu a reușit s-o obțină. Aici se va aplica brevetul de invenție al inginerului Constantin Cutuca de la Institutul de cercetări de specialitate din București, care a colaborat cu tehnologii întreprinderii Ialomițene — inginerul Ion Stănilă și subinginerul Vasile Crivineanu. Un alt necaz, și tot la urce, ținea de frecvența defectare a pompelor de carbamat de amoniu. Inginerul Virgil Vizireanu, directorul uzinei mecano-energetice, n-a fost convins că de vină ar fi numai calitatea unor materiale, s-a „mutat” pur și simplu la pompe, a desfacut totul, le-a remontat, reper cu reper, a mai făcut și unele modificări și pompele nu s-au mai stricat. Treaba a fost dusă pînă la capăt, adică au fost confecționate piese de schimb corespunzătoare, practic, în afară de carcace, acum sînt pompe noi de rezervă. Ele vor fi montate la revizie, urmînd ca să treacă prin același proces de „înnoire” pompele care se demontează. În această „formulă” sigur că intră și niște nopți nedormite și drumuri pe la Tg. Mureș și Craiova, dar „asta ține de rutină”, că, altfel, la revizii, dacă nu faci altceva decît să schimbi piesele uzate, te-ai asigurat și-n anul viitor de necazurile anului trecut.

Rutina, adică exaltitatea în execuție, este, evident, necesară la revizii, dar, atunci cînd, practic, reviziile constituie „momentul tehnologic al modernizării”, căci nu poți opri tot timpul producția ca să experimentezi, ca să introduci ceva nou, imaginația, creația tehnică se impun ca dimensiuni obligatorii care nu mai lasă rutinei alt sens decît pe acela al obligatorului profesionalism. În această iarnă, tot la capitolul

„revizii” intră și introducerea unei instalații unice în țară, a prototipului realizat de doi specialiști ai centralei din Craiova, care lucrează direct pe platforma din Slobozia — subinginerul Ionel Andrei și inginerul Miltiade Dobrin. Ea va realiza condiționarea avansată a ureei, conducînd la creșterea rezistenței granulei și a neaglomerabilității acestora. Pe această instalație, devenită stație pilot a industriei chimice, vor începe cercetările pentru realizarea de adaosuri de microelemente la îngrășămintele chimice. Inventivitatea oamenilor, imi spunea inginerul Vizireanu, nu poate și nici nu trebuie limitată doar la nevoile presante ale producției proprii. Brevetul de invenție al inginerului Mihai Platon țîrte, aparent, doar de „neliniștea omului”. El a realizat un dispozitiv care permite motoarelor electrice asincrone să pornească treptat (cu consum scăzut de energie), ca și cele sincrone. Combinatul chimic Slobozia va vinde, iată, și idei, brevetul trebuind să fie preluat de un fabricant de motoare. Dar — nu-l așa? orice economie de energie e în favoarea tuturor consumatorilor.

În acest moment, încălzirea orașului Slobozia e asigurată în mare măsură de combinatul chimic. În '89, de aici va mai porni o cantitate de căldură care reprezintă un sfert din nevoile orașului. Se va face o dublă economie, întrucît nu se va mai consuma curent pentru pompele și ventilatoarele de la turnul de răcire și, apoi, apa caldă pentru oraș va însemna un consum diminuat de gaz metan. Ori, gazul metan este „aur” pentru combinat. Cui se datorează această realizare? Ar trebui numiți foarte mulți muncitori și tehnicieni, foarte mulți ingineri, așa că e mai simplu să spunem: combinatului.

La data documentării noastre, planul pentru '89 era „bătut în cuie”. Oamenii îl știau, îl dezbătuseră. Ei continuau să gîndească și să regîndească tehnologiile, soluțiile, noi sisteme de organizare a muncii. Acestea nu numai că nu pot și nu trebuie să fie „bătute în cuie”, dar exprimă, prin dinamica lor, însăși viața adevărată a celor care, la urma urmei, fac sau nu fac planul. Cel de la Slobozia fug de cumințenia păguboasă a tabuizării lor, știu că de multe ori, cînd „s-a stat”, a intervenit și comoditatea lui „merge și-așa”, ei s-au hotărît să substituie eroismului reparațiilor „din mers” o necesară regîndire a producției, aptă să prevină aceste intervenții care, oricît de spectaculoase ar fi, oricît de bine ar pune în valoare curajul și abnegația autorilor lor, înseamnă pierderi materiale în mod categoric irecuperabile.

CONSTANTIN DIMITRIU ■

Priveam cu interes forfota de pe peronul gării Craiova, a patra ca mărime din România. 340 de trenuri pentru călători și marfă în 24 de ore sintetizează atribuțiile lui Constantin Dincă, șeful adjunct al stației. Eram pregătita să culeg orice informații despre căile ferate: întîrzieri și exemple de devotament, ieșiri din comun, contradicții care spun foarte mult (de pildă acceleratul 137 a fost perfect încălzit, rapidul 16, pe aceeași distanță, Craiova — București, a fost de gheață). Constantin Dincă a lucrat ani de zile la întocmirea Mersului trenurilor. Prevedeam povești adevărate despre efortul cuprinzător, de a avea țara adunată în reguli precise ale Căii Ferate la ore fixe, vara-iarnă. Un telefon, de la locuința tovarășului Dincă, m-a introdus pe o altă... linie. Nepotul său Ionuț, elev în clasa a III-a, premiant, are o voce neobișnuită. Cîntă frumos, deocamdată române. Cu ele a fost legănat din pruncie. Locuiește la bunici care amîndoi au visat la scenă, ca profesioniști. Viața nu ține întotdeauna cont de dorințe, nici chiar de talente. Constantin Dincă și-a transferat vocația cîntatului în exatitate mersului trenurilor, în responsabilitatea conducerii gării din Piatra Olt și acum din Craiova. Soția sa a fost la catedră, ani de zile, un devotat profesor. Amîndoi au rămas cu of-ul muzicii. Prietenii le-au aplaudat vocile melodioase în familie, la aniversări. Ionuț, de mic, a auzit române, iar bunicul, șeful adjunct de gară l-a îndemnat: „Cîntă Ionuț!”. De la cinci ani, mic și drăgălaș, a apărut pe

scene improvizate, pe unele adevărate. Pentru public e aproape un fenomen muzical, sustine bunicul, dacă nu ne-am speria de acest cuvînt care promite enorm de multe ori decepție în aceeași măsură. Repertoriul crește odată cu înălțimea lui Ionuț. Acum, bunicii lui Ionuț dintr-a III-a sînt puși în fața unei opțiuni de viață. Va fi copilul ceea ce promite sau va sfîrși ca el, să cînte numai pentru plăcerea prietenilor? Mihai

Cîntă, Ionuț!

Duțescu, directorul Teatrului liric din Craiova, va organiza o audiere cu citiva specialiști, care să se pronunțe cu grijă pentru viitor, dincolo de aspectul imediat pentru oricine că e un copil talentat, care încîntă ascultătorul. Bunicul ar vrea să știe dacă Ionuț poate să meargă pe urmele Ioanei Radu, dacă are datele speciale să persevereze, să învețe cu profesori renumiți, să intre în lumea minunată și necruțătoare a reflectoarelor. Dar să nu fie o stea căzătoare, ca atîtea altele, un copil care peste citiva ani să fie uitat!!!

Trenurile veneau și plecau. Rapidul 16 își anunțase sosirea cu o punctualitate pe care nu o doream de astădată. În micul birou al șefului adjunct, de unde se vede peronul și lumea lui în necontenită mișcare, un bunic, care ar fi vrut să fie un inter-

pret de seamă al romanțelor, se frîmîntă: „Va cînta Ionuț pentru cei mulți?”

Nepotul cu ureche muzicală, are și o minte dotată. Matematica este pentru el ușoară și atractivă, gramatica este logică și fără probleme, istoria este cea mai frumoasă carte din cite a întîlnit. Dacă vreunul din marii specialiști, lansatori de talente, vor să-l cunoască pe Ionuț îl rog să se adreseze bunicului, în gara Craiova, unde-l găsesc zi și noapte, pentru că „exatitatea venirii și plecării trenurilor este programul său de viață de peste 36 de ani. Înainte să ies din biroul lui Constantin Dincă l-am auzit certîndu-l la telefon pe Ionuț că nu s-a sters pe picioare cînd a intrat în casă. Puștiul și-a cerut iertare izbucnînd... în lacrimi. Să fie un semn vestitor de viitor? Vedetele plîng ușor de bucuria triumfului, plîng și cînd sala este mai rezervată, plîng și cînd spini vieții de artist îl ating... Va cînta Ionuț nu doar pe scena liceului? Dragă bunicule, regret că nu v-am auzit interpretînd „Ciobănaș cu trei sute de oi” împreună cu Ionuț și cu soția dumneavoastră, dar în gară, unde v-am cunoscut, în uniformă de ceferist, grav și blind, cu responsabilitatea dumneavoastră enormă, cine ar crede că toată viața ați tînjit după romane, că aveți o fire clocitoare de artist? De aproape patru decenii mersul trenurilor, zgomotul roților, au stat alături într-un acompaniament muzical numai de dumneavoastră știut. Cale lungă, drum de fier L.

CARMEN DUMITRESCU ■

Semnul de putere al muncii

Pe cîmp, ca și la catedră

Despre medicul veterinar Ion Cozariuc, doctor în științe, am auzit imediat ce am ajuns în Iași. Cu omul a fost mai greu să „dau ochi” și pentru că era mereu ocupat, și pentru că i se părea că nu prea are ce să-i spună unui ziarist. „Totmai pentru că presa e foarte importantă, mi-a zis cînd, în sfîrșit, ne-am întîlnit, nu știu dacă-ar trebui scris despre ceva ce încă nu e gata”. Afleam de la alții că omul din fața mea a lucrat mulți ani la o catedră universitară, că teza sa de doctorat punea într-adevăr probleme noi într-un domeniu mai puțin abordat, o temă de obstetrică și ginecologie experimentală veterinară pentru care, totmai datorită noutății, au trebuit referate de la specialiști în obstetrică umană. „Doctoratul nu e meritul meu, eram cadru universitar, trebuia să-l dau, m-au ajutat și colegii, credeți-mă că e aproape o operă colectivă”.

Cum a ajuns doctorul Cozariuc la Crescătorie de nutrii Șanta din cadrul Inspectoratului silvic Iași? Simplu, mi se răspunde. Pe 2 iulie 1979, atunci cînd s-a înființat crescătoria. Dar de ce? Ca să pună în practică o idee a profesorului Emil Roșu, un zootehnist „de mare vocație”: anume că trebuie valorificate integral toate resursele, cu prioritate chiar ceea ce numim „resurse naturale ocazionale”. Sigur că în activitățile agricole sint multe neprevăzute, între care nu sint considerate niciodată întîmplările favorabile — seceta, dăunătorii, inundațiile — dar, dacă o idee e bine gândită, adică fundamentată teoretic, în practică n-ai cum să nu ciștiți. Și un leitmotiv: „au știut carte cei care m-au învățat”. Și apoi, forța unei convingeri — „am vrut mereu să arăt că știința e bună la ceva”. S-au găsit sceptici să-i spună „nu umbra cu poezii”. „Nu fă filosofie”, „lasă că știu noi, vii din învățămînt, pe cîmp nu e ca la catedră” și n-a avut alt răspuns decît acesta: „ba e chiar ca la catedră”, deși nu l-a rostit, ci a lăsat faptele să-l rostească. S-au găsit sceptici să spună că n-o să crească niciodată găini cu iarbă și frunze, așa prin pădure, și, iată, cresc vreo 50.000. Numai anul trecut, o investiție de 280.000 lei, a adus o producție „vindută și incasată” de un milion. An de an, nu s-a depășit doar planul, ci chiar capacitatea proiectată cu 30 la sută.

Nutriile erau de la început. Au urmat găinile și rațele. Apoi peștii. N-a devenit prea complicat? Dimpotrivă, s-a simplificat totul. Așa e și în natură. Și a fost chiar ca în natură, pentru că, exceptînd nutriile cărora li se dă porumb recoltat de pe suprafața proprie, nicăieri nu e nevoie de vreun consum de furaje cultivate. Găinile cresc în pădure, în adăposturi improvizate mai mîncîncă și resursele de la nutrii. Ce mai rămîne și de la găini, — inclusiv găinațul — mînuică peștii. Acum, au dreptul lor s-o spună

același sceptici. „Iar a luat-o doctorul razna”: este, practic, pusă la punct creșterea intensivă a vietății numite „lumbicus terestris”, se va face, adică, o crescătorie de rîme. Un deliciu și pentru găini și pentru peștii. Și nici nu costă cit furaje, nu?

O astfel de viață nu poate să nu creeze legende. Una ar fi că doctorul Cozariuc a făcut și o minicrescătorie de pisici ca să scape de șobolani. A considerat că e mai eficient decît cu otrăva care era o soluție cu două tăisuri. Nu l-am mai întrebât dacă e adevărat. L-am întrebât ce mai așteaptă. Mi-a spus că vrea să ruginească frunza de tot și chiar să vadă albul de pezii. Dar ce nu iubeste? Munca aia numai cu gura și frazele care încep cu „nu”. Un om de știință se îndoiește mereu, dar neagă rar. Și chiar îndoiala e semn de putere și de construcție, căci nu întîmplător cuvîntul „poate” e atît de frumos ambiguu în limba română.

N-am putut să nu scriu despre proiecte „deocamdată posibile”, cum mă rugase doctorul Cozariuc, și nici să nu zic nimic despre scepticii pe care aceste rînduri l-ar putea stîrni. Ba trebuie să recunosc că și pe mine m-a stîrnit modestia atît de adîncă încît nu putea să nu devină contaminantă a acestui specialist adevărat care se sfîșiete totdeauna să se „bage în față”, dar este copleșitor cuprins de forța cu care susține îndărătnic, cu gesturi ezitante, aproape de adolescent hotărît să opună forța trupului său firav unei forțe numai aparent superioare, că „și știința e bună la ceva”.

În mijlocul pădurii de la Șanta, vorbind blind unor oameni care-l ascultau cu acea atenție pe care numai respectul și chiar dragostea o dau („buni sint toți oamenii, mi-a zis, dar mai întîi trebuie amintite Ioana Andrei și Elena Macovei care sint din '79”), doctorul Cozariuc face mai întîi producție. Și nu una de ignorat. Dar, pentru asta, mai întîi a făcut și face știință. Și poate că mai întîi și mai întîi de toate ciștiți un pariu cu sine, chiar dacă se mulțumește să aplice o idee a unui dascăl al său. Căci nu e, pur și simplu, o idee, ci o idee care a rodit. Și nu putea să incolțească această idee dacă terenul nu era, într-adevăr, de calitate. „Terenul de-aici e bun, totul e să te ocupi de el” mi-ar fi răspuns gîndului, mutînd vorba. În stilul său, doctorul Cozariuc.

În natură, nimic nu se-aruncă — mi-a spus la despărțire. De fapt, nicăieri n-ar trebui să se arunce nimic. Tinea în mînă o coadă de nutrii. Era prelucrată pentru a se fabrica din ea o curea de ceas. Mai mult n-am avut ce face din aceste cozi, mi-a zis. Pînă acum le aruncam. Era păcat, parcă-ar fi piele de crocodil. În ochi îi juca lumina poznașă a unei noi „năzbitii”. În ce direcție o va mai lua doctorul Cozariuc „razna”?

CONSTANTIN DUMITRU ■

Am ajuns pe o culme și vrem să ne menținem

La cîțiva ani după încheierea cooperativizării agriculturii, efectivele de animale din Bărăgan au scăzut. Vitele cu care oamenii se înscriseră în gospodăria cea mare s-au degenerat, iar pentru menținerea unui număr corespunzător se foloseau, pentru montă, taurii comunali. Sau cei procurați de către unitățile mai instărite. S-a trecut, mai apoi, la însămintările artificiale. Care erau făcute de tehnicieni fără prea mare pricepere. Cînd s-a pus problema menținerii și chiar creșterii efectivelor, unii au dat din umeri a neputință. Alții s-au pus pe treabă. Între timp au apărut complexe mari de creștere și îngrășare a taurinelor. Între acestea se afla și cel din comuna Șcințea, județul Ialomița. Căruia i s-a găsit și un nume pe măsură: Asociația

Economică Intercooperativă de Creștere și Îngrășare a Taurinelor. Sporurile zilnice, întrînceputuri: 300 grame pe animal! Că îi și ieșiseră vorbe, cum că și o oaie sau un porc puși la îngrășat depun mai mult într-o zi decît taurinele de la Șcințea.

1981 a fost anul cu grele, complexe probleme. Se înregistra doar 280 grame spor zilnic. În fruntea unității a fost numit inginerul Gheorghe Mandu, fostul președinte al Cooperativei Agricole de Producție Valea Ciorii.

— Furajele nu ajungeau decît pînă la jumătatea iernii. Se lucra la întîmplare. Criticile curgeau „gîrlă”, angajamentele... formale. Aproape un an de zile m-am chinuit să fac ordine, măturiseste ing. Gh. Mandu. Retribuțiile, după realizări.

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

Adică, diminuate serios.

— Ce-ați făcut, cum ați acționat pentru a ajunge în situația actuală, de unitate Erou al Noii Revoluții Agrare?

— A trebuit să schimbăm din rădăcină concepția oamenilor. Paralel, ne-am îngrijit de hrana animalelor. Circa 40 la sută din suprafața destinată furajelor a fost ocupată cu lucernă. Adică, proteină vegetală în concentrație substanțială. Am schimbat microclimatul în adăposturi, starea de igienă s-a îmbunătățit radical. Am introdus instalații mecanice de adăpare, de evacuare a dejecțiilor. Dar, o foarte importantă pirghie care a dus la schimbarea radicală a situației a fost trecerea la furajarea rațională, adică, a furajului unic.

— Mai concret?

— Noi primim, la A.E.I. Șcințea, tăurași în greutate de 60—70 kg.

— De unde?

— De la cooperativele agricole de producție din județul Ialomița.

— Chiar de la toate?

— Nu, pentru că mai sint două asociații similare, la Urziceni și la Săveni. Așadar, luăm tineret taurin la greutatea de care aminteam, iar în circa 18 luni de zile, cînd îl livrăm, ajunge la peste 450 kg.

— Ce-i faceți?

— Ca să fiu foarte concret, în componența unei rații furajere unice se prelucerează și se amestecă 30 la sută finuri de cea mai bună calitate, 30 la sută grosiere, 30 la sută suculente, iar 10 la sută reprezintă melasa, făina de calcu, sarea. Pentru viței folosim rații diferențiate, în special lactosilul, un biopreparat pe bază de bacterii acidolactice care stimulează creșterea, asigură o bună stare de sănătate, dirijează fermentația. Dar și hidrolizatul de soia, un produs pe care am reușit să-l realizăm în unitate, este folosit cu excelențe rezultate mai ales pentru îngrășarea vitelor.

— Este un salt spectaculos...

— Am ajuns pe o culme, rivnită de mulți, de toți crescătorii de animale. Important pentru noi este să ne menținem. Tocmai de aceea am luat măsuri pentru a organiza asociația în două ferme zootehnice, două pentru producerea furajelor, un sector mecanic și o echipă — care, de fapt, este „inimă” complexului — pentru prepararea furajelor. E o chestiune foarte importantă să știi să combini, să nu risipești, să gospodărești cum se cuvine această avuție. Ei bine, echipa aceasta a fost și este la înălțime. Cînd fac afirmația, mă gîndesc la faptul că am ajuns la performanța de a folosi 7,8 unități nutritive pe kilogramul de spor, față de 9 U.N. atunci cînd administram separat cocii, finurile, concentratele.

AUREL DAVID ■

Stema crescătorilor de vite

Cînd trece Roșca Luca pe drumul țării ducînd un taur de belciug sau o vacă, imposibil să nu atragă atenția celor care nu știu cine e. Mic și indelat, lat în umeri și vinjos ca un trunchi, cînd trece unchiul Luca prin mijlocul Birsanei lărgiște drumul țării și porțile de lemn cioplite de meșterul Birsan se înmoaie și devin concave ca în unele trucae cinematografice numai să-i facă lui loc. Unchiul Luca își umflă pieptul, ridică bărbia în sus și așa cum trece prin mijlocul satului parcă face trup comun cu taurul din spatele său în sensul că merg în același pas și răsufă deodată, au aceeași căutătură de sănătate și putere. În orice caz, cred că unchiul Luca știe că duce în spatele său nu o vacă ci o întregă mitologie.

În fiecare an, Roșca Luca de la nr. 700 din comuna Birsana contractează cîte trei animale de clasă I. Nici una din clasa a II-a! Cînd apare unchiul Luca în fața comisiei de contractare, specialiștii încep să-și caute prin gramaticile personale semnele de exclamare. „Nu se poate, zic ei, ca un animal să aibă la zece luni peste 420 kg. Alci e la mijloc o înșelătorie, șușotesc ei căutîndu-și prin geșii cărțile de zoologie și tabelele de tarife. Precis țărănuș ăsta șmecher ne păcălește cu un vițel mai bătrîn decît declară. Taurii lui sint mai grei decît scrie la carte. Pe cine să credem, litera cărții sau pe Roșca Luca din Birsana?” Și specialiștii pun mîna pe telefoane. Îl sună pe medicul veterinar din comună. „Nu, zice doctorul, are dreptate unchiul Luca, vițelul lui e în vîrstă doar de zece luni, sint cazuri rare cînd taurii depășesc limita maximă de greutate stabilită. Cunoșc bine cazul, doar și eu cumpăr lapte de la Roșca Luca!”

Păi cum să încapă în tabelele vitelor unchiul Luca dacă le îngrijește și se poartă cu ele ca și cu niște ființe umane! „Nici eu n-am dormit în copilărie cum dorm acum vacile mele, zice unchiul Luca. Ia vino-ncoa! Uite pe ce dorm. Pune numai mîna pe ele și te convinge. Părul pe vacă e lîns și moale ca pe miță. Cînd eram mic îmi puneam pieptarul pe o laifă și așa dormeam. Să fi dormit eu pe un așternut așa moale ca taurii ăștia, să fi avut cineva atîta grijă de mine cîtă am eu acum de mărhăile astea, cine știe ce domn mare ieșea din mine!”. Vrea cumva să se răzbune pe copilăria lui participînd an de an la acest campionat județean al taurilor de selecție, la această olimpiadă a vitelor de rasă care e expoziția anuală de la Sighețu Marmației de la care se întoarce întotdeauna cîștigător? Sau poate vrea să spună mai degrabă că și creșterea vitelor e o „domnie”, că el adică e un fel de doctor honoris causa al

unei instituții naționale numite răsă Brună de Maramureș?

În fiecare an, unchiul Luca face două, trei șoapre de fin. La vîrstă lui cosește singur sau împreună cu nepoții, în fiecare an, în jur de o sută de tone de fin. „Ce-i a fa'fin cînd îi vremea bună? Cum te pui dumneata cu matematica, așa mă joc eu la coasă. Da' sint și locuri rele unde iarba-i rară, iarba stîrbă, ici, colo un dînte. Cosești două zile la o căpiță”. Vacile lui s-au domnit, nu mînîncă orice fel de fin. La pretențiile lui de lapte au și ele pretențiile lor de fin. Or și mîncînd altele veji și ogrînji, da unchiul Luca nu se îndură să le dea decît fin cosit de mîna lui de pe rituri.

Și atunci să te mai miri că vin la el tocmai de la Giurgiu, București, Oradea sau din Moldova pentru exemplarele de selecție? De mult, erau prețurile slabe. „Amu da! — zice unchiul Luca — se plăte!”. Cu doi tăurași a cîștigat 82 de mii, unul de cinci luni, altul de zece, predați la selecție. Gheorghe-a lu Toaderu Moșului a luat 44 de mii pe un singur taur. Cora Gheorghe a luat și el bani buni pe un taur. Rednic Pătru a contractat trei tauri într-o singuri zi. Țara e plină de exemplare Bruna de Maramureș plecate din curțile crescătorilor din Birsana! Nu știu cum arăta zimbrul după care a pornit Dragoș Vodă la vînătoare dar vîzînd taurii și vacile lui Roșca Luca lărgînd drumul țării cînd pleacă la expoziția de la Sigheț pot spune că asistăm în acești ani la un alt soi de descălecat: din nordul României coboară pe toate cărările munților spre podșuri, dealuri și dumbrăvi, pînă în steele dobrogene, vacile și taurii din răsă Brună actualizînd prin frumusețea, eficiența și vitalitatea lor vechile steme ale țărilor românești cu capul de bour în frunte.

Ce bucurie mai mare poate avea un om ca unchiul Luca decît să-și vadă curtea plină cu vite frumoase și să îngrijească de ele ca de ochii din cap? „Pînă-o putea da biruință cu sănătatea ce-o i fa? Num-o-i lăsa! Cum este-o vorbă bătrînească! Zice că un om o cumpărat o rădăcină de hrean din țîrg. Nu avea decît cîțiva lei la el și banii ăștia l-o ajuns pentru o rădăcină de hrean. S-o așezat pe un hat s-o mîncînce. Da' hreanu-i aspru, știi cum îi! Ii curgeau lacrimile pe obraji și-roade. Măi ochi — zice omul către propriii lui ochi înlăcrimați — amu bătrîn își sari din cap că v-ați dat banii din mînă! Tac! și tu gură și mîncînc! Așa-i și cu vitele noastre. Noi cu astea am apucat lumea și veacu. Asta știm să facem noi mai bine din moși-strămoși!”.

ION ZUBAȘCU ■

De ce surse neconvenționale de energie, acum și în mod special în mediul rural?

Este cunoscută de toată lumea ceea ce de peste 10 ani numim „criză energetică”, manifestată prin epuizarea în viitorii 30-50 de ani a celor mai utilizate resurse — petrol și gazele naturale —, concomitent cu creșterea de până la 30 de ori a prețului acestora. Anticipând această criză, Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. au stabilit o serie de orientări și sarcini principale pentru sectorul energetic care prevedeau creșterea producției de energie primară, dezvoltând într-un ritm accelerat extracția de cărbune și amenajările hidroenergetice, în paralel cu intensificarea acțiunilor de economisire și raționalizare a consumurilor de combustibili, energie electrică și termică.

Totodată, la indicația expresă a tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, în 1974 a fost elaborat primul program național privind utilizarea surselor neconvenționale de energie.

O dată criza energetică mondială declanșată 1979-1980, în condițiile în care țara noastră a devenit ea însăși importatoare de energie primară datorită dezvoltării economice, accelerării procesului de urbanizare și creșterii continue a nivelului de trai, în Raportul la Congresul al XII-lea se menționează referitor la problema energetică: „O altă orientare principală a viitorului cincinal este creșterea bazei energetice, punându-se accentul pe utilizarea cărbunilor în producția de energie electrică și termică, valorificarea potențialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare-electrice, folosirea noilor surse de energie, îmbunătățirea continuă a organizării și exploatarei sistemului electroenergetic național, aplicarea unui regim sever de economisire a petrolului și gazelor, a tuturor combustibililor și energiei electrice”.

Intrarea în scenă a două noi surse energetice, cea nucleară și cea a surselor noi — sau neconvenționale — are în vedere pregătirea țării noastre pentru ceea ce, în limbaj de specialitate, se denumește „tranziție energetică”, adică trecerea la o nouă bază de resurse primare pentru producția de energie termică și electrică.

Această tranziție se face în toată omenirea: de la energia clasică bazată pe hidrocarburi și cărbuni (epuizabili și ei) prin intermediul energiei nucleare spre o energetică bazată pe surse inepuizabile — ca energia solară — și surse regenerabile — ca apa geotermală, biogazul, biomasa ș.a. — care și va demonstra maturitatea în timp, dar care este capabilă de rezultate satisfăcătoare și în prezent.

De precizat în primul rând că din categoria surselor noi de energie fac parte: energia solară și derivatele ei, energia vântului și a valurilor, energia provenită din biomasă (plante rapid crescătoare, precum și deșeurile de lemn rezultate din igienizarea pădurilor, care nu mai pot fi prelucrate industrial, deșeurii menajere și agricole ș.a.), energia cursurilor mici de apă, energia geotermală, biogazul (gaz combustibil provenit din fermentarea anaerobă a deșeurilor din zootehnie, borho-tul rezultat la fabricarea zahărului) ș.a.

Orice resursă și tehnologie energetică nouă parcurge diverse etape de dezvoltare — de la tehnologii mai simple spre unele mai versatile, având pe parcurs posibilitatea aplicării într-un domeniu mai restrâns care se lărgeste pe măsura dobândirii experienței. Astfel, se estimează că energia bazată pe surse neconvenționale va oferi la începutul viitorului mileniu soluții de generare a energiei electrice în mari stații orbitale extraterestre, scăpând definitiv omenirea de spectrul crizei energetice. Dar până atunci sînt finalizate tehnologii și echipamente care permit producerea căldurii în gama de temperaturi până la 100° C cu energie solară și geotermală și în gama de până la 250°-300° C cu biogaz și biomasă. Caracteristica acestor grupuri energetice, care produc căldură sub formă de apă sau aer cald și abur, este că ele sînt mai simple și mai rentabile în cazul funcționării

descentralizate, adică pentru consumatori mici și medii localizați în special în mediul rural, unități zootehnice și consumatori izolați. În ceea ce privește filiera electrică a surselor noi, ea se bazează în prezent pe microhidrocentrale, turbine de vînt și panouri fotovoltaice care fac direct conversia energiei solare în energie electrică.

Privită din punctul de vedere al consumatorului, energia — în special cea termică — nu este un produs omogen și poate fi considerată ca avînd „clase de calitate”, astfel:

— căldura de temperaturi joase (sub 100° C) necesară în principal pentru încălzirea incintelor de locuit, publice, social-culturale, precum și pentru obținerea apei calde sanitare-menajere și pentru unele procese tehnologice specifice ca uscarea cerealelor, a legumelor și fructelor, spălarea sticlelor la fabricile din industria alimentară, a vinului etc.;

— căldura de temperaturi intermediare (100°-250° C), necesară pentru prelucrări în industria alimentară, textilă, a materialelor de construcții — în special a lemnului și cărămizilor;

— căldura de temperaturi ridicate (250°-2500° C), necesară industriei metalurgice, chimice, ș.a.

În ceea ce privește necesarul diverselor „calități” de energie, sînt elocvente concluziile Simpozionului organizat de O.N.U. — Comisia Energetică pentru Europa, din 6-10 septembrie 1982, cu tema „Avantajele com-

mari producătorii de căldură deșeu cum ar fi centralele electrice de la Turceni, Rovinari, Oradea ș.a. către care urmează să îndreptăm consumatorii noi — în special sere și ferme din sectorul avicol, zootehnic ș.a. Dar căldura nu poate fi transportată economic pe distanțe prea mari, în special cea cu temperaturi scăzute. Din această cauză, în comunele din mediul rural cu locuințele prin tradiție mai dispersate și chiar în comunele subsose modernizării care alternează clădirile de locuit cu loturi individuale este neeconomic să se realizeze sisteme centralizate de alimentare de căldură. În aceste locuri, singurul mod rațional de încălzire a spațiilor și a apei calde este cel bazat pe surse de energie neconvenționale, fie că acestea se numesc lemn de foc — ca în vechime — sau încălzire solară în sistem pasiv, sau biogaz, sau apă geotermală — soluții actuale. Spre exemplu, în S.U.A. există montate în prezent circa 10 milioane m.p. captatoare solare, în principal la fermieri, evident din considerentele menționate mai sus.

În ceea ce privește asigurarea cu energie electrică, aceasta se poate face de la microhidrocentrale, de la grupurile energetice funcționînd pe biogaz sau de la turbinele de vînt, care pentru economicitate sînt concepute în grupuri de putere medie care funcționează cuplate la sistemul energetic național. În aceste cazuri autonomia energetică înseamnă ca o

meroase, s-au filtrat soluțiile cele mai simple și fiabile din punct de vedere al utilizatorului, s-au omologat și introdus în fabricație echipamentele necesare unei instalații energetice complete și s-au elaborat și au fost aprobate 61 de „proiecte tip”, menite să prezinte cele mai bune soluții de montare a instalațiilor.

Prin intermediul presei au fost puse la îndemina utilizatorilor cele mai simple soluții de construire, exploatare și întreținere a instalațiilor individuale de biogaz. Sperăm ca în continuare să popularizăm instalațiile mici, individuale și de capacitate medie din domeniul energiei vîntului și a energiei solare, pentru a pune la îndemina celor interesați maximum de elemente informative. Totodată specificăm că pentru instalațiile energetice bazate pe surse noi destinate colectivităților am transmis la toate consiliile populare județene și la unitățile de proiectare județene lista proiectelor tip, hărțile cu potențialul solar și al vîntului energetic amenajabil, precum și cataloage cu echipamente din fabricația curentă, cu specificarea producătorilor și a unităților calificate pentru a acorda asistență tehnică. Sistem de asemenea pregătit ca prin participarea institutelor de specialitate să răspundem oricărei solicitări sau inițiative de a populariza realizările obținute sau de a sprijini orientarea unui județ sau a unei comune în alegerea soluțiilor optime. Dorim să subli-

nate. Totodată, este la fel de evident că la punctul meteorologic izolat, la o stație de retranslație, sau la o cabană turistică este mai ieftin să se producă energie electrică cu celule fotovoltaice în sistem insularizat, decît să se aducă energie pe linie electrică zeci de km. Din acest motiv subliniem că îmbinarea armonioasă a diverselor surse disponibile într-o comună sau un județ cu necesitățile din teritoriu — privite în ansamblul evoluției lor — trebuie să fie rezultatul unor analize competente și responsabile, soluția finală reprezentînd atît competența tehnică cît și maturitatea politică a elaboratorilor și factorilor locali de decizie.

În ceea ce privește căile și mijloacele prin care se va realiza autonomia energetică a obiectivelor menționate în termenele stabilite, considerăm că vor trebui asigurate cîteva condiții, astfel:

— Pentru colectivități, I.A.S.-uri, C.A.P.-uri, comunele și orașele agroindustriale, organele centrale de planificare și aprovizionare tehnico-materială vor trebui să stabilească și să asigure, în condiții de program prioritar, necesarul de bază materială și fondurile de investiții pentru obiectivele aprobate, prin cuprinderea lor în planul anual de dezvoltare social-economică a țării: elaborarea documentațiilor să se facă de institutele de specialitate numai pe bază de proiecte tip în fază unică (proiect de execuție și detalii de execuție) cu începerea imediată a proiectării în condiții derogatorii, aprobarea documentațiilor în vederea finanțării urmînd să se facă la nivelul birourilor executive ale ministerelor tutelare. Comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București; coordonarea tuturor lucrărilor de execuție să se realizeze de către organele de specialitate ale consiliilor populare care să urmărească folosirea la maximum a resurselor locale și aportul populației sub formă de contribuție cetățenească prin muncă, potrivit prevederilor legii.

O problemă care trebuie sprijinită în mod special este cea legată de utilizatorii individuali pentru care industria și comerțul au manifestat oarecare rezerve. Această atitudine a făcut să existe mari cereri de instalații solare pentru uz individual nesatisfăcute, iar cele cîteva mii de instalații puse pe piață să se epuizeze foarte rapid. Ministerul Comerțului Interior și CENTROCOOP trebuie să dirijeze instalațiile individuale pentru valorificarea surselor noi — captatoare solare, turbine de vînt și accesorii ale acestora — în mod special spre mediul rural.

Care sînt efectele la care ne putem aștepta?

În ceea ce privește răspunsul la ultima întrebare, considerăm că este foarte simplu. Extinderea utilizării surselor noi — sau neconvenționale — de energie va avea ca efect cert o economie de energie care, din primul an de aplicare, se poate cifra la peste un milion tone echivalent petrol. Dacă socotim economia în valută la actualul preț al petrolului de 15-18 dolari/baril, economia anuală reprezintă minimum 125 milioane dolari. Considerăm că la asemenea costuri merită să ne mobilizăm și să conjugăm eforturile tuturor pentru îndeplinirea sarcinilor în bune condiții.

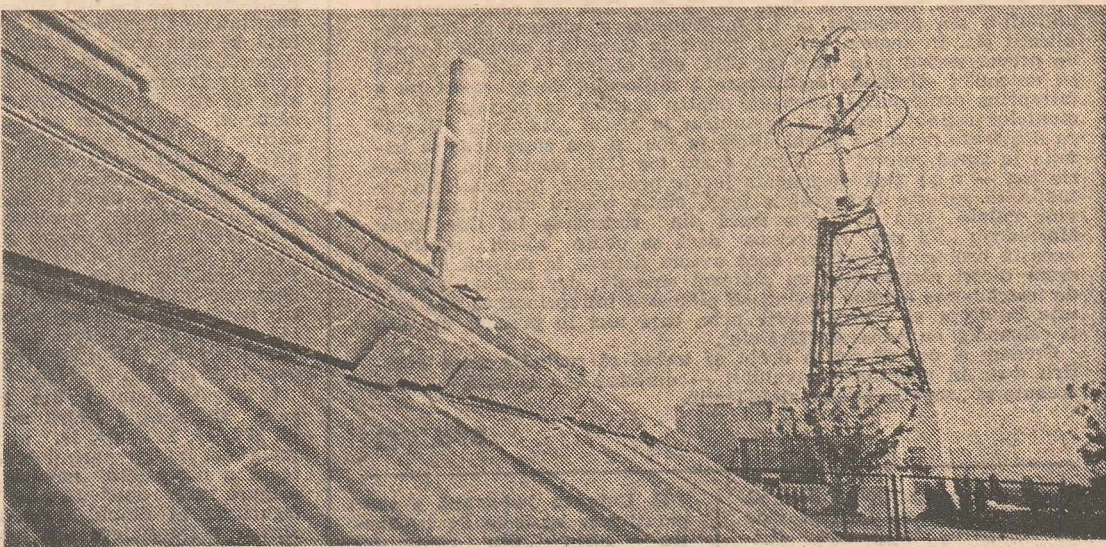
Eficiența economică a utilizării surselor neconvenționale cu caracter local trebuie judecată și prin prisma eliminării rețetelor vaste de alimentare cu energie electrică a unor mici localități îndepărtate de rețeaua sistemului național.

Eficiența pentru utilizatori este mai edificatoare fiindcă acestea vor avea asigurată căldura și energia de care au nevoie, cu costuri reduse, continuu, în tot timpul anului, și se va asigura astfel și un confort corespunzător epocii pe care o trăim.

Dorim încă o dată să asigurăm că specialiștii din unitățile de cercetare și proiectare și Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie vor fi alături de cei interesați pe tot parcursul executării și punerii în funcțiune a instalațiilor care utilizează sursele neconvenționale de energie.

Obiectiv de mare importanță pentru înflorirea și dezvoltarea satului românesc

AUTONOMIA ENERGETICĂ

Fotografie de PAUL AGARICI

parative ale surselor de energie pentru satisfacerea cererii de căldură”. În studiul de sinteză, în care sînt incluse toate țările Europei, se arată că circa 40% din energia primară este destinată producerii de energie electrică și carburanți și circa 60% din energie este folosită pentru a produce căldură. Din aceasta, mai mult de trei sferturi este căldură la temperaturi sub 100° C. Chiar dacă există diferențe de la o țară la alta, este de reținut că cel mai mare consum de energie termică se regăsește în zona în care dispunem de soluții competitive tehnico-economice pentru folosirea surselor neconvenționale — filieră pe care o recomandăm și studiul amintit. Este adevărat că, în această zonă de temperaturi, se găsesc și cele mai mari cantități de energie deșeu — provenită de la procese tehnologice din industria grea și energetică. Avînd în vedere că în țara noastră zonele industriale sînt limitrofe orașelor, această căldură deșeu este destinată în primul rînd încălzirii locuințelor din mediul urban. Astfel, un studiu efectuat cu cîteva ani în urmă — și ale căror concluzii au început deja să fie aplicate — semnala faptul că în România nu număr de 63 orașe își pot satisface integral nevoile de încălzire a locuințelor prin valorificarea căldurii deșeu — rezultată în zonă, un număr și mai mare de orașe outîndu-și asigura pe aceeași cale doar parțial acest necesar.

Mai există, de asemenea,

anumită comună sau zonă să cedeze anual sistemului energetic național mai multă energie decît consumă. Sistemul este uzual folosit. Așa, de exemplu, procedează fermierii din Danemarca, unde sute de turbine de vînt de 75-150 kW, montate pe terenuri particulare, acoperă nevoile proprii și produc energie și pentru sistemul energetic național.

Sarcina aplicării surselor neconvenționale vizează în etapa actuală consumatorii din mediul rural și sectorul agrozootehnic, mică industrie și cooperatist — ei fiind cei care, prin natura necesarului de energie, pot să le folosească în mod economic. Combustibilul economisit în cadrul acestei acțiuni — în principal hidrocarburi și cărbuni — ia calea proceselor tehnologice sub formă de materie primă pentru industria petrochimică sau cărbune cocsificabil pentru metalurgie.

Cum se poate realiza în mod optim sarcina trasată? Care sînt criteriile care trebuie să stea la baza opțiunilor pentru alegerea unei anumite surse și care sînt căile și mijloacele prin care această opțiune se poate materializa?

Pentru început, menționez că pentru toate sursele noi de energie s-au făcut cercetări nu-

nem că numai pornind de la o bună cunoaștere și utilizare a ceea ce s-a realizat pînă în prezent în țara noastră putem îndeplini în mod optim sarcina trasată.

Pe scurt aceste realizări se exprimă prin obținerea unei producții de energie de circa 900 000 t.c.c. pe seama surselor noi de energie, din care jumătate numai în primii trei ani ai acestui cincinal. Principalele realizări se regăsesc în domeniul energiei geotermale — folosită la încălzirea sereilor, spațiilor de locuit și tehnologice — în domeniul energiei solare, unde cele peste 800 000 m.p. captatoare solare instalate alimentează cu apă caldă 37 000 apartamente, circa 600 ferme din sectorul zootehnic și 31 instalații solare pentru uscarea cerealelor, în domeniul biogazului unde funcționează 65 centrale mari și medii și cîteva mii de instalații individuale ș.a.

În continuarea răspunsului doresc să menționez că nu se poate da o „rețetă” generală cu privire la modul de alegere a tipului de resursă ce urmează a fi utilizată. Singurul criteriu este cel al eficienței economice a utilizării surselor neconvenționale în condiții date. Astfel, este evident că un județ de munte în care există cursuri de apă amenajabile și care dispune în cantități suficiente și de biomasă neindustrializabilă se va baza în principal pe acestea, înaintea producerii energiei electrice cu celule fotovoltaice — soluție în prezent mai scumpă decît cele mențio-

■ Spicuim mai întâi din răspunsul Consiliului popular al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej, județul Bacău, în legătură cu scrisoarea semnată de Georgeta Apreutesei din aceeași localitate, str. Pajura nr. 10, apart. 18: „În cuprinsul scrisorii, petenta solicită sprijin în vederea încadrării sale în muncă la una dintre unitățile economice din municipiul nostru, menționând că este absolventă a școlii generale de 8 ani, este căsătorită și are un copil. Analizând posibilitățile de încadrare, s-a stabilit că petenta să se prezinte la secția de confecții, unde urmează să se califice în meseria de confecționer.”

■ Nu de mult, Florica Buzatu din Craiova, cartier Cornițoiu, bl. 14-16, sc. 2, apart. 5, ne relatează că de mai bine de câteva luni se afla în așteptarea unui răspuns din partea forurilor competente cărora le adresase cereri prin care solicita diminuarea contribuției bănești stabilită pentru familia sa, conform Legii nr. 1/1985, având în vedere că soțul său este inapt de muncă. Ne-a scris, cu rugămintea de a o sprijini în acest sens, răspunsul așteptat întinzându-se să se sosească. Și iată, în sfârșit, i se adresează, acum, Consiliul popular al municipiului Craiova: „Vă comunicăm că în ședința din 5 mai 1988 Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova a decis reducerea contribuției bănești pe anul 1988 de la 700 lei la 300 lei, întrucât soțul dumneavoastră este inapt de muncă.”

■ Primim din partea Procuraturii Generale a R.S.R. — Direcția judiciară pentru cauze civile: „La adresa dumneavoastră nr. 1415-A/1988 referitoare la scrisoarea petiționarilor Elisabeta și Remus Sîrbu Benea din Timișoara, str. Romulus nr. 28, vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatându-se că sint întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.”

■ „Pentru verificarea celor relatate în scrisoarea adresată publicației dumneavoastră de către un grup de cetățeni din orașul Dr. Petru Groza — pentru care semnează Ioan Judea, Petru Sas, Ioan Dume, Traian Brie și Danuț Lucaci — se prezintă în răspunsul primit din partea Consiliului popular al județului Bihor — s-a constituit un colectiv alcătuit din reprezentanți ai Consiliului popular județean Bihor și Consiliului popular al orașului Dr. Petru Groza, ai Băncii de investiții și E.G.C.L.-ului, precum și ai Antreprizei generale de construcții-montaj Bihor, care a constatat următoarele: pentru a sprijini constructorul, în vederea terminării celor 12 apartamente din blocul nr. 24 din str. Petrileni nr. 16, locatarul au fost de acord să execute cu forțe proprii finisajul interior. În acest fel, conform înțelegerii avute cu inginerul Ioan Rusu, șeful formației de lucru aparținând T.A.G.C.M. Bihor, acesta urmînd să restituie fiecărui locatar contravaloarea manoperei corespunzătoare lucrărilor efectuate. Cu toate acestea, deși locatarul s-au mutat în apartamentele de peste 5 luni, inginerul Ioan Rusu nu a luat nici o măsură pentru a plăti munca prestată, care, conform calculului din anexă, reprezintă 3.255 lei pentru fiecare apartament. Datorită acestei abateri, inginerul Rusu Ioan a fost retrogradat, fiind trimis ca maitru la punctul de lucru Nucleu. De asemenea, pentru că în legătură cu activitatea sa s-au constatat și alte abateri, acesta a fost penalizat cu 10 la sută din retribuție pe ultimul trimestru al anului. Pentru soluționarea cererii locatarilor s-a dispus Trustului antrepriză generală de construcții-montaj Bihor să efectueze plățile respective tuturor cetățenilor care au contribuit la finisarea apartamentelor.”

■ „În apartamentul în care locuiești, de mai bine de o lună zile prin plafonul de la baie curge apa. La început au fost picături mai mici, apoi din ce în ce mai mari, iar în prezent apa curge ca dintr-un adevărat duș. Jumătate din plafon, ca și doi pereți au început să se degradeze, tencuiala căzînd și apărînd mari pete de mușgai. Am semnalat de nenumărate ori situația la I.C.R.A.L. Vitan, dar de fiecare dată s-a prezentat un

Scrisoare comentată

Cine a greșit și cine plătește?

Constantin Martenco din Lupeni, str. Viitorului nr. 3, Bl. B1.L2, ap. 45, ne-a trimis o scrisoare în care povestește, clar și concis, ce i s-a întâmplat. Am înaintat această scrisoare, spre competență rezolvare, Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor, unde a fost înregistrată la Biroul sesizări cu nr. 27/S/134 — 13.X.1988. La 18 noiembrie am primit la redacție copia unui răspuns adresat lui Constantin Martenco, cu antetul întreprinderii de transporturi auto Hunedoara — Deva, semnat de Iosif Bulea, director, și ing. Vlasici Cristin, șef birou control. Deoarece prin acest răspuns i se relatează, de fapt, lui C.M. pătania sa, o să reproducem răspunsul, adăugînd pe ici-pe colo unele „amănunte” din scrisoare.

„În anul 1985, la cererea Stației Utilaj Construcții Transport Petroșani, M.T.Tc. a autorizat cu autorizația seria B nr. 436011 autoduba T.V. 12 C cu nr. 21-HD-3270 să circule în județul de înmatriculare — Hunedoara. Unitatea deținătoare a mijlocului de transport (autobaza S.U.C.T. Petroșani, secția Lupeni, coloana 3 — n.n.) nu a respectat autorizația M.T.Tc. și a trimis autoduba în afara județului de înmatriculare, motiv pentru care, circulînd pe raza județului Teleorman, organele de control i-au reținut șoferului certificatul de înmatriculare a mașinii și autorizația M.T.Tc. Actele reținute nu au fost trimise la I.T.A. Deva și nici nu avem cunoștință cine le-a reținut. „Nu avem cunoștință” dacă semnatarul adresei răspundeau în 1985, cînd s-au „pierdut” actele respective, de activitatea I.T.A. Hunedoara, dar C.M., conducător auto la această unitate din 1980, a lucrat întîi pe autobasculantă de 16 tone și, din motive de sănătate (este operat la stomac și ficat), doar din februarie 1988 conduce T.V.-ul 12 C cu numărul de mai sus. „La data de 17 martie 1988, autoduba a fost depistată circulînd fără certificat de înmatriculare și autorizația M.T.Tc., fapt pentru care s-a încheiat șoferului proces-verbal de contravenție în baza Decretului 468/1987 art. 35 pct. 6 (amendă 510 lei — n.n.) pentru plecarea în cursă fără respectivele documente legale pe baza cărora se efectuează transportul”. Pe foile de parcurs, șeful lui C.M., care-l trimiteau în cursă, scriau: „Circulă fără certificatul de înmatriculare și autorizația I.T.A.” „Șoferul, în termen legal, a contestat procesul-verbal de contravenție dar, neputînd prezenta documentele cerute în apărare și recunoscînd că din anul 1985 autoduba circulă în continuare fără acte, contestația i-a fost respinsă menținîndu-i-se amenda aplicată”. După ce șoferul C.M. a anunțat evenimentul din 17 martie, tovarășul Roșu Gică, răspunzător de siguranța circulației la unitate și care a venit personal la București pentru actele mașinii, a făcut contestație în numele întreprinderii, explicînd motivele, de cînd și de ce nu are mașina actele respective. După 15-20 zile, C.M. (nu reprezentantul unității!) s-a prezentat la I.T.A. Hunedoara, chemat să dea explicații și... în septembrie s-a primit la Consiliul popular Lupeni un proces-verbal prin care tot C.M. este obligat să plătească 1010 lei amendă! „Unitatea deținătoare a mijlocului de transport nu a întreprins demersurile necesare pentru a intra în posesia documentelor reținute, nu le-a comunicat la ziarul „România liberă” ca dispărute pentru a primi altele în loc și s-a complăcut să trimită în cursă șoferul în ultimii 4 ani (pe C.M. numai din februarie a.c. — n.n.) fără documente legale prevăzute, punîndu-l în situația să suporte consecințele legii, motiv pentru care nu ne revine culpa”. Iată și ultima frază din scrisoarea lui Constantin Martenco: „Vă rog respectuos dacă se poate să-mi rezolvați această problemă deoarece dacă aveam defecte la mașină de care eram direct răspunzător eu plăteam amenda, dar nefiind vinovat de instrăinarea acelor mașini și să plătesc întreprinderea sau cine este în drept să aducă aceste acte, care nici în prezent nu sint la coloană și eu lucrez tot fără ele”.

Credem și noi că cei în drept ar trebui să revină asupra hotărîrii doar în privința vinovatului — unitatea sau șoferul — care trebuie să „suporte consecințele legii”.

GINA V. ■

ținăr care s-a mulțumit doar să constate că defecțiunea provine de la apartamentul de deasupra... și alții! Oare cum aș putea numi o asemenea atitudine de dezinteres, în fond, nu numai față de situația semnalată de mine ca persoană, dar, implicit, față de un bun al statului? — ne întrebăm în finalul scrisorii sale Gheorghe Bendovski din Capitală, str. Pădurea Craiului nr. 1, bl. B 2, sc. 2, et. 1, apart. 52.

Păi cum să o numim altfel decît ați și făcut-o? Dezinteres! ■ Din nou, despre o problemă care mai constituie încă subiectul multor scrisori: aceea a preluării sticlelor goale de către unele unități comerciale, care, nu o dată, condiționează primirea acestora. În acest sens, un răspuns din partea Direcției generale comerciale a municipiului București: „Avînd în vedere deficiențele semnalate de Gheorghe Solan din Capitală, str. Parincia nr. 3, bl. 15, sc. B, apart. 71, privind activitatea de recuperare a ambalajelor la unitățile din Șoseaua Olteniței numărul 23 și numărul 48, din verificările efectuate la respectivele unități s-a constatat că în prezent situația s-a remediat, în sensul că acestea recuperează de la populație ambalaje din sticlă, la schimb și contra marfă. Menționăm că în perioada la care s-a referit petiționarul unitățile respective s-au confruntat cu lipsa navetelor pentru sticle de 1/2 kilogram și, prin urmare, s-a luat măsura redistribuirii unei cantități de astfel de navete de la alte unități. Organele de control ale I.C.L. Alimentară 4 vor intensifica în viitor supravegherea acestei activități în rețeaua comercială, în cazul unor abateri stabilind măsurile corespunzătoare.”

■ Uniunea județeană a cooperativei agricole de producție — Iași: „Din conținutul scrisorii semnate de Jenița Broșteanu din satul Herești, comuna Cristești — Iași, reiese că petiționarul solicită lot în folosință de la C.A.P. Cristești, motivînd faptul că are în îngrijire mai mulți copii minori. Avînd în vedere articolul 4 din Statutul C.A.P., care precizează că adunarea generală poate hotărî de la caz la caz menținerea sau atribuirea de loturi în folosință unor familii cu situații deosebite (incapacitate de muncă, mame cu mai mulți copii minori, etc.), conducerea C.A.P. Cristești a stabilit să-i atribuie petiționarului o suprafață de 0,15 ha teren.”

■ Un apel, căruia, credem, cei vizati ar trebui cit mai grabnic să-i dea curs, ținînd cont de faptul că o femeie în vîrstă și bolnavă se confruntă de o bună bucată de vreme cu un necaz cu care, în mod firesc, nu ar trebui să se confrunte: „Subsemnata Bonta Columbina domiciliată în municipiul Baia Mare, str. Dr. Victor Babeș nr. 3, apart. 2, vă rog să binevoiți a mă ajuta să intru în posesia unei adevărinite din care să rezultă că în perioada 15 iulie 1955 — 1 martie 1957 am fost încadrată la I.F.E.T. Roznov, județul Neamț, în calitate de contabil. Solicit sprijinul dumneavoastră deoarece eu am încercat să o obțin prin 5 cereri în decurs de 2 ani, fără însă să

fi ajuns la un rezultat. Această adevărinită îmi este necesară pentru completarea dosarului de pensie și menționez că îmi este imposibil să mă deplasez la Roznov, avînd la ambii ochi cataractă evolutivă, fiind de cîrînd și operată. Mai adaug că în acea perioadă purtam numele Drăghici Columbina”.

Publicînd această scrisoare sperăm să se găsească cineva care să-i ofere o mînă de ajutor unui om aflat în suferință!

■ Ministerul Sănătății — Direcția farmaceutică și a apărării medicale, în legătură cu solicitarea formulată de Ion Giurgiuveanu din Brașov, str. Republicii nr. 37, precizează: „Pentru procurarea unei proteze auditive, vă aducem la cunoștință că protezele de acest tip se realizează în țară, în 3 variante constructive și se pot obține pe baza recomandării medicale de la unul din cele 6 centre de protezare auditivă — Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Craiova, Tîrgu Mureș și București. Pentru aprobarea gratuității sau a reducerii de preț solicitantii trebuie să se adreseze Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, cu această aprobare și recomandarea eliberată de medicul specialist O.R.L. cei interesați putîndu-se prezenta la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională O.R.L. — secția de protezare auditivă — din strada Mihail Cioranu nr. 21, sector 5 București.”

■ Consiliul popular al municipiului Tîrgu Jiu: „Urmare scrisorii nr. 4897/1988, adresată dumneavoastră de către Iacobescu Maria din Tîrgu Jiu, str. Vasile Alecsandri nr. 7, vă facem cunoscut că în urma verificărilor efectuate s-au confirmat cele sesizate, în sensul că petiționarul nu i-a fost eliberată cantitatea de lemne de foc aprobată la data cînd a solicitat-o. Această situație a fost determinată de faptul că în depozit se afla un stoc de peste 1000 tone cîrbune, în vederea eliminării căruia s-a luat măsura ca lemnele existente să se vîndă proporțional cu cantitatea de cîrbune stabilită pentru fiecare persoană. Mariei Iacobescu i s-au oferit ulterior pentru cumpărare lemne de foc dar le-a refuzat, considerînd că sint dintr-o categorie inferioară. Totuși pentru rezolvarea cererii respective s-a stabilit să i se ofere din nou cantitatea de 1000 kg lemne, prevăzută pentru o persoană”.

■ Petrică Damian din Focșani, Bulevardul Unirii nr. 20, bl. B 2, sc. 1, apart. 14, în numele mai multor părinți formulează o propunere menită să asigure celor mici un plus de siguranță în timpul traversării străzii 1 Decembrie din localitate. Despre ce este vorba? — „În Focșani, pe strada 1 Decembrie nu există nici un marcaj pentru trecere pietoni. Cam pe la jumătate din lungimea străzii este montat un indicator — precizează dînsul — dar acesta ar putea fi mai eficient dacă ar fi dublat și de un marcaj care ar atrage mai mult atenția conducătorilor auto asupra obligațiilor pe care le au față de cei care traversează strada, în majoritatea copiilor, avînd în vedere că în preajmă se află două școli. Noi, părinți, am fi bucuroși să-i știm pe micii noștri școlari în siguranță deplină chiar și pe această arteră — intens circulată”.

La rîndul nostru supunem atenției forurilor locale competente această propunere — după cum se pare — argumentată.

■ Consiliul popular județean Cluj — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, dînd curs scrisorii semnate de Vasile Nan din Dej, Aleea Amurg nr. 10, bl. B 1, apart. 3, care solicita sprijin în vederea încadrării sale în muncă, precizează că acesta a fost încadrat ca muncitor necalificat, cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată, la întreprinderea de prelucrare a lemnului din Dej, conform dispoziției de repartizare nr. 3845/1988.

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACIU ■

Poșta redacției

Wolanski Costică — Botoșani: Pînă la finele anului se vor repartiza cooperative „Înfrățirea” 3 apartamente, unitatea avînd astfel posibilitatea să vă rezolve problema. ■ Negoianu Marin — Băilești: Institutul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, str. Romulus 62, sector 3, București. ■ Alecu Dumitru — com. Aninoasa (Dimbovița): Fiind inapt de muncă, pensionat de invaliditate gr. II nerevizuibil, sinteți exceptat de la exercitarea pazei obștești (art. 26, Decret 477/1983) și de la obligația de a contracta și preda la fondul de autoaprovizionare și la fondul de stat produse agro-alimentare (art. 38, Decret 69/1983, art. 36, Decret 70/1984). De asemenea, sinteți scutit de contribuția în muncă (art. 43, Legea 1/1985). ■ Herghelegiu Mariana — Botoșani: 1) Conducerea întreprinderii vă va schimba locul de muncă. 2) Pînă la sfîrșitul lunii veți primi apartament. ■ Spaimoc Ioana — Sîngeorz Băi: Pensia de urmaș se achită copiilor care au depășit vîrsta de 16 ani numai dacă își continuă studiile. Pînă la 1 octombrie, anual, trebuie depuse adevăritele respective la D.P.M.O.S. ■ Ene Samson — Orăștie: Produsul Epurox a fost livrat în acest an tuturor oficiilor farmaceutice și a fost prezentat sectorului sanitar prin publicațiile Editurii medicale. ■ Eftimie Cătălin — Ploiești: 1) Facultatea Tehnologie și Chimia produselor alimentare și tehnică piscicolă, Universitate Galați. 2) Transferul dintr-un centru universitar în altul se poate face numai pentru studenții din anul II și următorii, cu excepția ultimului an. ■ Goina Viorel — București: Pregătirea dv. profesională nu este finalizată dacă nu ați efectuat stagiul de practicanț. Este necesar să-l efectuați sau să frecventați și să absolviți cursurile de calificare ce se organizează la locul de muncă. ■ Crețu Cornel — Făgăraș: Dacă ați absolvit un curs de calificare organizat în condițiile legii, unitatea are obligația să vă elibereze un act care să ateste calificarea. ■ Jianu Ion — satul Ciuperceni Vechi, Calafat: Cererea dv. va fi soluționată cînd veți răspunde invitațiilor de a vă prezenta la D.P.M.O.S. Dolj. ■ Tigău Atena — com. Bucu (Ialomița): Adunarea generală a hotărît să vi se atribue produse ca fiecărui pensionar C.A.P. ■ Bolocan Ionela — com. Ciurmulia de Jos (Tulcea): Depuneți carnetul de muncă la Oficiul de pensii, care trebuie să vă soluționeze cererea conform Legii 3/1977. ■ Dicu Ion — Craiova: Avîndu-se în vedere situația deosebită a familiei dv., s-a stabilit să se propună aprobarea unei butelii de gaze lichiate. ■ Istrătescu Ticuță — com. Runcu (Dimbovița): Sîngura în măsură să se pronunțe asupra situației juridice a terenului și, eventual, asupra modului de partajare a acestuia este instanța de judecată. ■ Pintilie Vasile — Sibiu: Cei încadrați care ocupă locuința la încetarea contractului (Legea 5/1973). ■ Marica Niculina — Drăgășani: Aveți dreptul la alocație de stat pentru copii și S.M.A. Strejești vă va remite suma cuvenită. ■ Istrate Anghel — Slatina: Reveniți cu cîte o scrisoare pentru fiecare din probleme, pentru a le trimite spre rezolvare forurilor competente. ■ Suceveanu Rodica — Iași: Este corect (Legea 3/1977).

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu

După cum s-a subliniat pregnant în remarcabila Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la recentul forum democratic adoptată în unanimitate cu „program de muncă și acțiune revoluționară al partidului, al întregului popor”, activitatea ideologică, politico-educativă de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, socialistă, constituie una din problemele de importanță deosebită, în actuala etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste.

Această precizare, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, pentru opera complexă și dificilă de transformare revoluționară a societății românești, este larg și cuprinzător mobilizatoare, pentru întreg frontul ideologic, al muncii politico-educative, pentru toți cei implicați în înfruntarea programatică a mentalităților, a atitudinilor, a conduitelor cetățenilor, în ridicarea nivelului lor de cunoaștere și de angajare conștientă și competentă, cu înaltă răspundere și patos patriotic, în asumarea deliberată și activă a propriului destin, asimilat în deplinătatea înțelegerii, ca parte integrantă a prezentului și viitorului națiunii noastre socialiste.

În fiecare etapă istorică, au existat preocupări de a prefigura teoretic și de a realiza în practică, unele modele umane, în consens cu cerințele timpului respectiv și a orânduirii instituite, care, de regulă, era apreciată în datele sale fundamentale, ca fiind perpetuă, neîntrevăzându-se dialectica ei internă, contradicțiile care conduc obiectiv în cele din urmă la schimbări de profunzime, până la saltul spre o nouă identitate, corespunzătoare unor noi realități politice și economico-sociale. Or, „omul nou”, în concepția partidului nostru, purtând amprenta distinctă a gândirii politice și filozofice a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie în sine, un concept de o superioritate evidentă, tuturor celor ce au precedat, în

acest sistem de referințe, circumscriind o personalitate multilateral și armonios dezvoltată, în continuă perfecționare a atributelor sale calitative, în concordanță cu cerințele prezentului, cu exigențele actuale ale vieții politice și economico-sociale, estimate în devenirea lor. Personalitatea în această viziune riguros științifică, este concepută ca o entitate dinamică, mobilă, anticipând și chiar determinând conștient și activ, schimbările din societate, cu disponibilități de a se integra

Cuprinzător program de edificare a omului nou

eficient și inovator, într-o realitate ce cu rapiditate, se autodepășește dialectic. Dintr-o atare perspectivă, omul devine capabil să-și tranșeze epoca, apropiindu-și deliberat viitorul, edificându-l prin gândire și acțiune revoluționară, prin fapte de fiecare zi, pe măsura aspirațiilor sale de progres, de dreptate și echitate socială. „Omul nou” transpare, deci, ca o realitate și generoasă elaborare teoretică, cu ridicată valoare operațională în plan praxiologic imediat, dar și în coordonatele sale desluite prospectiv, el constituindu-se obiectiv ca finalitate, iar prin materializarea lui concretă, la scara întregii națiuni, afirmându-se ca importantă forță propulsivă a tuturor transformărilor revoluționare din societate.

Atât în Tezele de o deosebită densitate semnificativă elaborate în aprilie a.c. de conducătorul partidului și statului nostru, cit și în recenta Expu-

nere, ca expresie a înaltei răspunderi pentru destinele națiunii noastre socialiste, s-a atras atenția asupra faptului că, față de remarcabilele succese înregistrate în diversitatea sectoarelor vieții politice și economico-sociale, au apărut și unele tendințe de subestimare a activității ideologice, politico-educative de formare a omului nou, de diminuare a muncii în domeniu, necesitând remedierea imediată a unei atari situații, de natură să se reflecte negativ în timp, în însăși continuitatea și calitatea procesului revoluționar ce se desfășoară în țara noastră, impunându-se, deci, măsuri ferme de intensificare și îmbunătățire calitativă a acesteia, în concordanță cu cerințele actualei etape în care se găsește România.

Transpunerea în viață a grandioaselor perspective de dezvoltare economico-socială a țării, formulate plenar în documentele programatice ale partidului, este determinată de angajarea tuturor membrilor societății de a acționa în spirit revoluționar, valorificând operativ și ascendent cuceririle progresului științifico-tehnic, în toate sectoarele de activitate, raportându-se conștient și creator la filozofia avansată a clasei muncitoare — materialismul dialectic și istoric, la condițiile proprii țării noastre. De aceea, trebuie să punem în centrul preocupărilor, — după cum a arătat secretarul general al partidului — intensificarea activității „de ridicare a pregătirii profesionale, tehnice, culturale, de înarmare a oamenilor muncii, a întregului popor cu un înalt nivel de cunoștințe științifice, ideologice. Să devenim o puternică forță a științei și culturii, un popor care să acționeze cu întreaga conștiință și răspundere în spirit revoluționar, să asigure realizarea obiectivelor dezvoltării sale și să-și aducă totodată contribuția la dezvoltarea gene-

(Continuare în pag. 15)

MIHAI RĂDUCANU

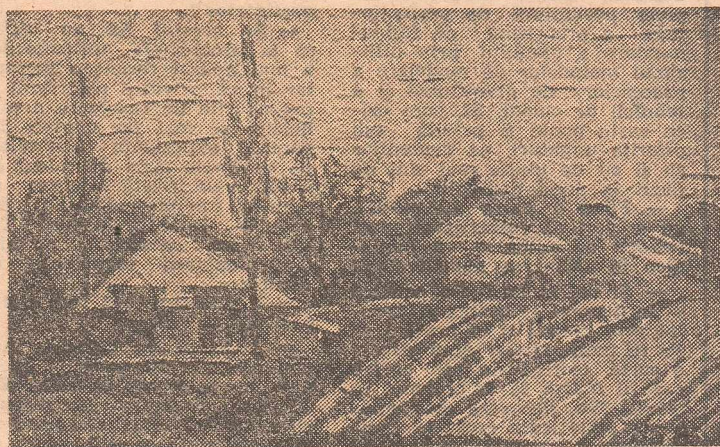
POEM PENTRU PATRIE

Unirea cea Mare, Unirea cea Dreaptă

Țara cu casele mereu infrunzite
Dezlănțuite cîmpele fognind sub zăpadă
Izvoarele zămislind sub copaci seculari
Livezile cu fețele îmbujorate de ger —
Toate au prins mireasma sărbătorii.
Țăranul sărut pămîntul alături de Rebreanu
Soldatul cu chitara în mină
Croiește drum prin șantiere
Noi ne aflăm inimi și ram alături
De țara rotunjită ca un măr domnesc.

În casa inimii e tricolorul
În turnul de vocale solii anunță că
Înfăptuitu-s-a Unirea cea Mare
Unirea cea Dreaptă așa cum voit-au poporul.
Cu un picior în Munții noștri înfipt
Cu altul în malul Mării celei nesfîrșite de albastre
Ion Vasile Mihai Nicolae Gheorghe Ștefan Dumitru
Toți ca unul și unul ca și toți
Cu soarele pe umăr
Șoptesc taina destinului istoric
Despre țara rotunjită ca un măr domnesc
România mamă.

MIRCEA GOZARIU

Lucrare de Benone Șuvăilă

Scritorul — conștiință a epocii sale

MIHAI DUȚESCU:

„Atît de puțin
știu despre
Poezie încît
trăiesc
în numele ei”

Nu de puține ori am privilegiul să citesc înaintea altora pagini care vor apare, ca acum, cînd Mihai Duțescu, făcînd ultima corectură la „Zborul săgeții”, al 15-lea volum de poezie într-o tină viață de autor, se destăinuie și pe această cale: „Știu despre dragoste / mai multe decît oamenii povestesc / știu despre moarte / mai

multe decît morții / decît cei care s-au întors / despre Poezie știu / cel mai puțin, asta e durerea / și pierderea mea / cunosco miinile curate / ale tristeții, tulburat / sint întotdeauna / de atingerea-i / cunosc indefinită bucurie / a ploii cînd mă pierd / în multime / umăr la umăr / cu semenii mei / dar atît

de puține știu / despre Poezie / încît trăiesc în numele ei.”

Nu este deloc surprinzător că un director de teatru este scriitor. Mihai Duțescu s-a înfrățit, de cîteva luni, cu muzica, asumîndu-și conducerea Teatrului Liric din Craiova. Intenții program :

— Să jucăm cu săli arhipline, să formăm un public al nostru pe lingă cel existent, care să ne caute, să-l forțăm să devină al nostru prin repertoriu, să fim competitivi într-al 10-lea an de existență, să scoatem interpretii din conul de umbră, să transformăm fiecare premieră într-un eveniment artistic național.

— Dumneavoastră vreți într-un an să izbutiți ceea ce n-a fost posibil în nouă ?

— Maturitatea colectivului permite acest lucru ; ceea ce lipsea aici era infuzia de încredere, inocularea dorinței de a marca, sensibil, pași înainte. Viitorul nostru spectacol „Don Pasquale”, pe care-l vom prezenta și la București, va dovedi că avem dreptate. Cred cu tărie că putem mai mult, altfel m-aș retrage, pentru că un director care se mulțumește cu rezultate modeste este tot ce-am criticat mai puternic cit am fost ziarist.

— În cel 17 ani la „Ramuri” ați călătorit de-a lungul țării, cu toate acestea ați rămas fidel primului loc de unde v-ați documentat pentru inițitul dumneavoastră reportaj.

— De la „Electroputere” scriu

un roman nu numai amintindu-mi că de acolo am dat primul reportaj în pagina craioveană. Am urmărit, chiar în anii cit am lipsit din oraș, toate transformările, explozia electronică, performanțele laboratorului de cercetări și, mai ales, nu i-am scăpat din vedere pe cîteva ingineri și muncitori, unii foști colegi de liceu. De cite ori intru la „Electroputere” îmi notez frînturi de vorbe, glume, situații specifice.

— Sint numai intenții sau și pagini scrise ?

— Perioada de gestație e cea mai importantă pentru mine. Scrierile e ca dezghețul din primăvară, încep să curgă frazele unele după altele și nu se mai opresc pînă cartea e gata. Nu mă tem că poate unii dintre eroi se sting din viață, ei nu mai pot dispărea pentru mine. E ca-ntr-o dragoste, te desparti, dar ea rămîne cu tine toată viața. E o recuperare printr-un flux al memoriei.

— Clasa muncitoare revine în scrisul dumneavoastră. Puternicul detașament de la Olteit rămîne în biblioteca noastră prin romanul „Un om într-o zi”.

— E povestea vieții unui inginer, dar se sprijină pe datele reale din lumea constructorilor autoturismului Olteit. Muncitorii CFR-ști mă cheamă sufleteste pentru că tatăl meu a muncit acolo, dar nu îndrăznesc încă, nu mă simt pregătit pentru a intra cu ființa mea în existența lor.

— Directorul Teatrului Liric din primele zile de conducere transformă proiecte ambițioase în afise atrăgătoare pentru publicul craiovean.

— Chiar în timp ce noi vorbim sala este plină pînă la ultimul loc. O dată pe săptămînă elevii se întîlnesc cu muzica, dansul, mici cuplete, glume. Sala entuziasată ne răsplătește eforturile. Este publicul nostru cel mai drag. Aplaudă, dansează, printre fotolii, odată cu cei de pe scenă. În schimb, după două seri Traviata trebuie să treacă cel puțin o lună pînă să reprogramăm acest spectacol pentru că nu mai avem public amator de operă. Păcat !

— V-am mai auzit încercînd să motivați acest slab interes și pentru că în Craiova, Teatrul dramatic are 150 de ani, iar cel muzical nici 10 ani.

— Educația muzicală este un țel al teatrului nostru. Publicul este eterogen, trebuie să găsim elemente muzicale scenice, care să-l atragă, educîndu-l, dar din aceste motive, deocamdată, nu ne realizăm planul de incasări.

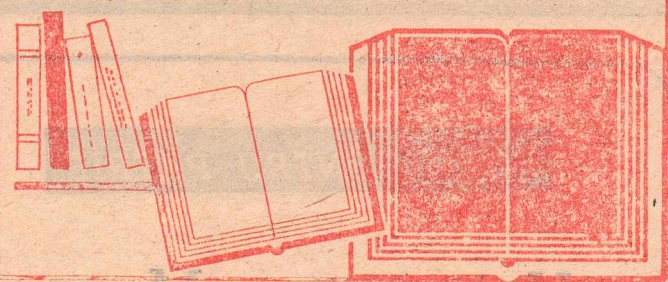
— Unii membri ai colectivului dumneavoastră regretă trecutul program al teatrului.

— Nu se poate primi retribuția lunară pentru un singur spectacol pe săptămînă. Se juca marți pentru că, cine ar crede?, se susținea că duminica nu este

(Continuare în pag. 15)

CARMEN DUMITRESCU

VITRINA CARTILOR

Convorbiri fără adiționale

Matematica și economia

— Așadar, stimat Marin Andreica, sințeti lector universitar la Academia de Studii Economice din București. Ultima dv. carte abordează domeniul alit de susceptibil la interpretări al planificării.

— Da, fiindcă planul este oglinda în care ne reflectăm efortul de zi cu zi și, până la urmă, în realizarea lui se regăsește și retribuția. Ca atare, trebuie să fie cit mai realist construită această oglindă — lucru ce ține chiar de domeniul planificării. De altfel, în planificare, așa cum specialității o știu, există două mari etape: una este aceea a elaborării planului, a doua este a realizării lui.

— Lucrarea „Metode și modele de planificare”, apărută recent la Editura științifică și enciclopedică, bănuiesc că se referă cu predilecție la prima etapă...

— Aveți perfectă dreptate. Lucrarea își propune să evidențieze câteva dintre multiplele posibilități de perfecționare a procesului de fundamentare a planului prin utilizarea metodelor de modelare a proceselor de planificare și a tehnicii de calcul. Și, cum orice carte poate fi privită sub diferite unghiuri, ea evidențiază și cit de multe mai sint de făcut în acest domeniu.

— Fiind o carte de știință, nu credeți că formalismul matematic ar putea să vă împiedice în atingerea obiectivelor?

— Și da, și nu! Da, fiindcă — în general — timpul cititorului este limitat și el preferă să se relaxeze atunci cind citește o carte, evitându-le pe acelea care îl obligă să ia creionul în mână... Nu, deoarece problemele de planificare cresc în complexitate; crește caracterul restrictiv al unor resurse fără însă a se admite rabat de la calitate sau chiar de la obiectivele cuprinse în plan. Toate acestea restring spațiul căutării-

lor soluțiilor de armonizare a obiectivelor cu resursele.

— Se pare că primii avizați sint informaticienii...

— Aparent, da. Aceștia dețin mai multe cunoștințe relative la instrumentarul matematic și, evident, la tehnica de calcul. În realitate se adresează deopotrivă specialiștilor în planificare, însă sub o altă perspectivă. Dacă primilor le oferă elemente cu privire la ce trebuie să facă și cum să facă, celei de-a doua categorii — ce se poate face și ce să ceară să li se facă... Unele capitole sint, la drept vorbind, accesibile unui cerc mai larg de cititori. Lucrarea constituie sinteza investigațiilor pe care le-am efectuat în domeniu în ultimii 12 ani.

— În cadrul triadei: probleme ale utilizatorilor, metode de modelare, algoritmi și procedurile de rezolvare a modelelor, v-ați oprit asupra elementului median. Motivul îl constituie „perisabilitatea” cunoștințelor?

— Și acesta! Să nu uităm că la problemele utilizatorilor a mai apărut recent o lucrare, iar în ce privește algoritmi și procedurile de rezolvare a modelelor se mai fac căutări de-oarece experiența acumulată pe sistemele mari de calcul nu a fost valorificată integral pe mini și microcalculatoare din dotarea întreprinderilor. Totuși, ceea ce există permite implementarea metodelor de modelare.

— Precizați-ne, vă rog, câteva proiecte de viitor.

— Proiecte am destule, nu-mai să-mi ajute puterile să le duc la bun sfârșit. La Ed. „Scrisul românesc” aștept apariția unei lucrări elaborate în colaborare. Și, sint în curs de finalizare a unor mai vechi proiecte despre care aș prefera să vorbim la timpul potrivit.

DORIN SALAJAN

Cronica literară

de Romul Munteanu

Viață trăită? Viață visată?

Efortul permanent de schimbare, evident în poezia lui Cezar Baltag, nu mi se pare a fi cu precădere semnul unei dorințe nemăsurate dar firești de înnoire, ci mai degrabă simptomul căutării tenace a binelui, tentativa fără sfârșit a decelării acelor spații străfunde de mister, ce se cereau a fi aduse la lumina cuvintului.

Ieșirea din poezia de tip evenimențial, ușor colorată de timp (Comuna de aur, 1960), nu a durat mult. Tranziția spre lirismul discret metaforic, capabil să releve timpul ca trecere, omul în drum spre senectute, s-a configurat relativ repede. Primele ecouri se fac simțite în Vis planetar (1961) iar în Răsfringeri (1966) poetul pare să se fi întilnit în mod definitiv cu sine. Drumul de la metaforă la mit și de la idee la simbol s-a clarificat. Discursul liric cultivat de poet se esențializează, metaforele se încarcă de mister, iar reveria pendulează între dialogul umbrelor, marcat de trecutul intrat în stare de evanescență și viitorul colorat în negru, cind lumina e departe și glasul... se pierde-n izvoare.

Euridice și umbra (Ed. Eminescu, 1988) concentrează acest spațiu al interogărilor poetului, coplesit de sentimentul că și-a pierdut inocența și vinovăția. Prezentul nu mai poate fi imobilizat, iluzia se instalează în marea trecere, iar visul iese din timp, stă deasupra și dedesubt, citește un drum al despărțirii de lume, luminază un superb dialog între eu și tu, privește la muzeul de umbre, rememorează o existență intrată în ceață.

Între cindva („nu voi mai avea umbră” sau „nu mă vei mai zări”) și odată („cind nu voi mai fi”) se definesc poli unei existențe imaginate, visate, trăite, uitate, rememorate, gîndite, asadar, ca o multitudine de variante privitoare la viața trăită și viața visată. În acest fel devine obsedantă dilema lumii, pe această cale a căpătat relief traectul existențial marcat de lumină și umbră. Și, deodată, parcă se impune o ușoară rectificare explicabilă. Cezar Baltag este un poet al privirii, dar în Euridice și umbra observăm cum privirea se suprapune, devine, în cele din urmă, reflecție. Dar poetul nu vede culorile tari (negrul orbitor, lumina orbitoare) decit ca niște ipostaze extreme ale situației condiției umane; ca niște semne ale despărțirii (distanțării) de stările clare. Între vedere și opacitate se asază presimțirea avertizatoare: „Mai vād vāpaia ultimei imagini” sau „ghemul e-aici, lumina e departe”. În acest unghi de transparență apare indoiuila. Interogație și indoială reprezintă stările ce pot întretine incertitudinea. Și ce poate fi mai rău decit aceasta? Pariul existențial reprezintă marca miză pe a fi sau a nu fi. Gîndul devine indoielnic. „Ești sau nu ești”. Identitatea este nesigură. („Al cui e chipul oror”). Simțurile se dezacordează. („Privirea pierde tot ce mina strînge”). Starea de evanescență se instalează astfel pe toate planurile. Există astfel o zonă de mijloc, o stație existențială de tranzit între un obiect, o stare și despărțirea lentă de toate acestea. Eul liric conceput de Cezar Baltag nu trădează o amnezie totală, dar nici o memorie afectivă integrală. Starea de despărțire este progresivă și doar arareori violentă. Memoria amenințată de separarea de amintiri se infricosează. Între obiecte și ființă intervin uitarea, dispariția, despărțirea. „Unde ești, fereastra mea de demult, / Crește iarba și tu nu mai vrei să fii, / Nu mai știu de cind rățase pe străzi / fără tine”. (Noaptea senină). Termenii de referință sint diferiți. Identitatea se reduce treptat prin raportare la spațiul ambiental, ca și la eul originar, încercat de amintiri. Reveria casei matriciale, purtătoare de aduceri aminte se dez-

golește și ea treptat. Eul se videază de tot ce ființa în el. Între un „fir de vedere” și la „un pas de orbire”, povara golului existențial cade greu ca o fatalitate ineluctabilă. „A plecat memoria noastră / tăcînd, Nimeni / nu-i mai fură secretul / atins de aripa / neîntoarcerii...” (A plecat memoria noastră tăcînd).

Relația dintre Euridice și Orfeu este în mod evident de factură arhetipală. Ea semnifică un raport posibil dintre el și ea. Cineva intră în umbră, cineva se uită îndărăt și lansează un apel, cineva caută, iar celălalt (celălalt) nu se aude decit ca o vagă amintire. Poezia privirii rămîne în același timp și o poezie a auzirii. Liantul, ori de ce natură ar fi, se subțiază pînă la dispariție. Peștera omului se configurează doar cu o suvenire platoniană. „Tu erai aceea, forma și ideea / lumea fără pată-n pulbere-ntrupată, / pentru prima dată neaua sau femeia / semn erou că fruntea cerul și-o arată” (Afro-dita Urania).

Poezia lui Cezar Baltag nu este nici tragică, nici antitragică. Ea relevă doar gravitatea evenimentelor limită. Trăirea lor este confesivă, iar limbajul este structurat ca o vorbire de ceremonie. Omul se desparte de toate ale lui. Iubirea rămîne ca o amintire, la fel ca grădina, casa, făpturile din curte, obiectele din jur. Cezar Baltag nu este niciodată strident, așa cum nu a fost nici cîntecul românesc de jale. „Te iubesc. Nu o vei mai afla niciodată, / A plecat memoria noastră / tăcînd. Nimeni / nu-i mai fură secretul / atins de aripa neîntoarcerii...” (A plecat memoria noastră tăcînd). Totul sună ca o replică îndepărtată la Mortua est. Destinul bate la fereastra goală și însingurată a sufletului ca în muzica lui Beethoven. Karina trece prin ani, zile și clipe. Perechea se adună și se separă. Eul arhetipal retrăiește iubirea oamenilor ca un lant punctat de intreruperi și refaceri. Patosul argehezian sună în vers ca o amintire de-a pururi: „în care sară cu lumina / ai coborît neașteptat / decisa să răscumperi vina / străveche de-a mă fi intrupat.” (Unde dorm).

Și cind perechea se destramă rămîne doar poetul, „narrator pentru sine însuși”. Vocă lui nu clamează, ea spune tot ce știe despre ce a fost sau poate să mai fie. Pînă la vidul existențial total, drumul este lung, dar asumat ca o despovărare de toate. Verticalizarea iubirii se împlinește prin despărțiri repetate. Omul pierde totul, atunci cind intră în umbră, așa cum ciobanul mioritic și-a pierdut mama și oile. Înăuntru și în afară, eul poetului se simte străin. „Acasă, cind nici pragul, nici fereastra, / nici ușa nu mai sunt din lumea asta, / Cu semne cerul nu ne mai învie, / și zeli nu mai par să ne mai știe”. (Cîntec pentru Șchere-zada).

Ultima instanță a privirii spre lume este retragerea în iluzie, trăirea existenței ca o imensă reverie, gata să se golească și ea de sine însăși. Bolnavă de dilema lumii, așa cum am mai spus, ființa umană concepută de Cezar Baltag este „violată” brusc de marea nimic. Cind singele intră în ceață se aude doar o voce solitară, care vultuește de departe într-un monolog avertizator: „Totul e iluzie, îmi șoptește ploaia / somn fără contur, mă mingie vîntul / un vis care nu mai poate fi visat, / îmi spune noaptea” (Nocturnă).

Abia atunci, fluxul reveriei se oprește în mod definitiv. Motivația este limpede. „nu visa... / cit de tare dor visele”. Expropriindu-se de „dreptul de-a visa” (Bachelard), poetul trăiește ca o imensă tăcere. Dar și tăcerea unui mare poet se aude peste timp.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Vatră românească

„Istoria Transilvaniei este o parte inseparabilă a evoluției românești bimilenare, unitară în liniile ei de exprimare fundamentale, este o componentă a îndelungatului proces istoric ireversibil care a plămădit statul național unitar în anul 1918” — așa începe „Cuvîntul înainte” din volumul Transilvania, străvechi pămînt românesc, apărut recent la Editura Militară, sub prestigioasa semnătură a generalului-locotenent dr. Ilie Ceaușescu. Redînd acest început de carte, am dorit să exprim sintetic întregul conținut al acestui volum care îmbogățește și actualizează istoriografia autohtonă, în special cea cu privire la Transilvania, punînd la îndemîna specialiștilor și a cititorilor de rînd un autentic material bibliografic, întocmit în urma unei laborioase cercetări, a unei munci asidue de documentare, și interpretat în lumina clară a adevărului istoric.

Structurată pe capitole care, deși tratează problemele de istorie pe trepte diferite ale dez-

voltării ei, cartea de față se constituie într-un corpus de documente încheiat unitar, fiind străbătută, de la un capăt la altul, de spiritul obiectivității științifice, plînd — pe baza unor materiale incontestabile — că Transilvania a fost o permanentă vatră de locuire

și organizare social-politică românească. Abordarea unei atari teme, în contextul general de dezvoltare a poporului nostru în vatra milenară, pleacă de la afirmația marelui istoric și patriot Nicolae Iorga, referitoare la faptul că, poporul român are

o vechime de 2000 de ani, iar prin strămoșii lui direcți, getodaci, o vechime de patru ori milenară. Așa se explică prezența primului capitol, Originea, unitatea și continuitatea poporului român în vatra strămoșească — parte a lucrării, în care autorul, istoric și cercetător de renume, — se apleacă cu minuție și exactitate asupra unei dense perioade din istoria patriei noastre, cuprinsă între două borse de hotăr cu semnificații profunde în etnogeneza și viitorul poporului nostru: rădăcinile istorice multumile-nare ale poporului român, și prima unire realizată de Mihai Viteazul, în 1600.

Cum însă cartea Transilvania, străvechi pămînt românesc este dedicată, în profilul ei principal, istoriei Transilvaniei — cu toate vicisitudinile timpului care s-au abătut peste acest teritoriu — marele fond de probleme pe care le etalează, se referă la acest țînut. Din acest punct de vedere, ne apare clară specificitatea țînutului dintre Carpați și Tisa, țînut locuit de români încă din vremea marelui rege Burebista și a ilustrului rege erou Decebal, în care se demonstrează (chiar și

din izvoare de proveniență austro-ungară) încercarea de ștergere a romanității din această vatră de puritate etnică, socială și politică românească.

Prin măsura autorităților imperiale de a coloniza cimpia Tisei cu elemente etnice straine — germani, sirbi, slovaci, ruteni, francezi, italieni, spanioli — nu numai că deosebirile de natură organizatorico-politică, dintre regatul Ungariei și voievodatul Transilvaniei, în evul mediu, nu s-au estompat, ci ele s-au accentuat, reliefind, tot mai pregnant, integrarea organică a Transilvaniei în viața social-politică și culturală a poporului român de peste munți, ca o unitate geografică a întregului spațiu carpato-danubiano-pontic. Fixînd ace-t cadru natural de desfășurare a unei vieți complexe, de o parte și de cealaltă a Carpaților, autorul întărește afirmația geografului George Vălsan, care vede Transilvania ca pe o parte componentă a unei unități geo-morfologice și climatice, aparținînd, totodată, prin populația ei autohtonă și majoritară, unei mari entități etnice — poporul român: „Departă de a fi o anexă, Transilvania a fost

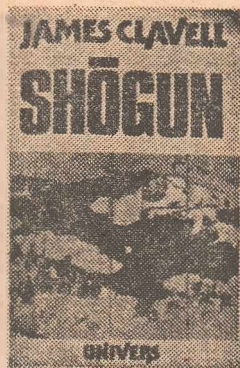
o fortăreață naturală, un centru de polarizare și de iradiere, de coeziune și de dănuire a poporului român, cu viața sa proprie și independentă secole de-a rîndul”.

Accentuînd caracterul de continuitate al poporului nostru în vatra vechii Dacii, volumul evidențiază caracterul românesc al Transilvaniei de-a lungul secolelor, cind nu l-a putut șterge nici o vitregie a timpului: invaziile populațiilor migratoare sau agresiunea regalității ungare din secolele X—XIII, colonizările premeditate ale unor etnii străine, ocupația habsburgică sau anexarea la Ungaria în 1867. Întotdeauna — fie centru al puterii politice dacice sau provincie romană, fie vatră de victorie românească în secolele invaziilor migratoare sau voievodat aflat în relații specifice cu Ungaria, de care a fost complet separată, fie principat autonom de la 1541 pînă la 1699, cind a intrat sub dominația Imperiului habsburgic, păstrîndu-și autonomia de mare principat pînă la 1867 — Transilvania a avut o existență politică de sine stătătoare, asemănătoare celorlalte țări românești.

SEMNAL

„O realizare extraordinară, o vastă și dramatică reconstituire a Japoniei de la începutul secolului al XVII-lea”, scrie „Publisher Weeckly”; „Nu-mi amintesc să fi citit un roman care să mă fi absorbit ca acesta”, scrie „New York Times Review”; iar „Cosmopolitan” adaugă: „O operă colosală în toate privințele, pe care cititorul nu și-ar dori-o mai scurtă nici cu o propozițiune”; deși este vorba de 1352 de pagini de roman. Acestea sint calificativele atribuite romanului SHOGUN de James Clavell (apărut la Ed. „Univers”, 1988, în traducerea Doinei Cerăceanu).

Așadar, scriitorul britanic James Clavell ne oferă un peisaj istorico-social al Japoniei anilor 1500-1600, cu frământările și luptele pentru putere (pentru

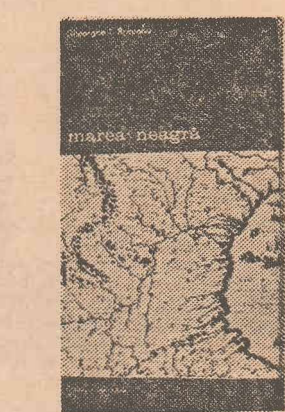

shogunat), cu acțiuni extraordinare, palpabile, cu intrigă și iubire în stil japonez, cu acel „cod de onoare” al samurailor în toată dramatica și sălbăticia lui frumusețe. Romanul e dens epic, iar personajele Toranaga, Mariko-san și Angin-san (alias Blackthorne) sint realmente memorabile.

Transpunerea în românește a romanului Shogun de James Clavell este socotită drept una dintre cele mai reușite apariții editoriale ale anului 1988.

„Valoarea scrierii închinată de Gheorghe I. Brătianu Mării Negre îi conferă acesteia în mod incontestabil atributul de operă capitală a istoriografiei românești și chiar mondiale și constituie o cheazăie ce își va menține perenitatea”, notează Victor Spinei în studiul introductiv al lucrării îngrijite și apărute la Ed. Meridiane, în traducerea Michaeliei Spinei.

O adevărată „monografie” a regiunilor de la gurile Dunării din secolul al XI-lea pînă la mijlocul secolului al XV-lea, a localităților mai importante din arealul nord-pontic sau de pe litoralul vest-pontic. De la raporturile greco-scitice și greco-sarmatice, de la hegemonia romană și pînă la invaziile germanice, slave etc., în carte își află tratarea atît problemele de ordin economic, cit și cele de natură etnică și politică, atît considerațiile de ordin diploma-

tic și juridic cit și tranzacțiile comerciale.

Fără-ndoială că ambele volume despre Marea Neagră și ținuturile riverane constituie o contribuție de seamă la progresul cercetării istorice, iar pe Gheorghe I. Brătianu îl placează printre cei mai de seamă istorici medievali. Lată cit de emblematic se exprimă autorul nostru: „Aș dori măcar să amintesc celor preocupati de destinul Europei faptul că aceasta trebuie considerată în totalitatea ei și că spiritul, în ciuda piedicilor, răzbate totuși unde dorește”.

Pași pe acoperișul fierbinte se intitulează recenta antologie de versuri a lui Mircea Florin

Sandru, apărută la Ed. Eminescu. Ea cuprinde, selectiv, poeme din cele 7 volume de versuri anterioare și un ciclu de poeme inedite reunite în ciclul Podul Grant.

Lirismul și civismul mi se par a fi trăsăturile fundamentale ale poeziei lui Sandru. Un lirism cald, învăluitoare, mulat pe un ton grav, confesiv, niciodată însă grandilocvent. O prozodie a limbii neîmpinsă însă în limbaj modern-arhaizant. Versul este rimat iar cel mai adesea ritmat interior. O anume organicitate a poemelor, le dă consistență și le ferește de retorism și declamativism, cit și de intimismul edulcorat.

Cele 17 povestiri ale lui Florin Bănescu din La trei ape (Ed. Eminescu, 1988), ni-l dezvăluie ca pe unul dintre cei mai

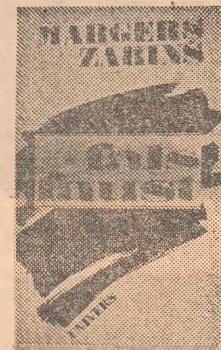
reprezentativi scriitori bănățeni ai momentului. C. Ungureanu consențează, nu fără temei: „Formidabilele povești care mă îndeamnă să cred că acest admirabil scriitor bănățean a înțeles, cum puțin, resursele neasemuite ale unui spațiu”. Într-adevăr, acel timp și acel loc

anume, satul din Banat cu oamenii săi, cu poveștile, scornelele și istorisirile lor, constituie, de fapt, substanța cărții.

Margheris Zarină este cunoscut îndeobște ca un remarcabil compozitor leton. În anul 1915 își face intrarea în literatură cu o capodoperă: Fals Faust (traducerea de la Ed. „Univers” aparține Doinei Fejes, iar prefața lui Florin Berindeanu). „De la Maestrul și Margareta al lui Mihail Bulgakov nu multe romane ale acestui secol traduse la noi din literatura sovietică pot concura cu originalitatea expresiei creației lui M. Zarină”, scrie prefațatorul pe bună dreptate.

Fals Faust sau Rețetar Revăzut și Reîntregit reia cunoscuta tragedie a cunoașterii faustice atît de exemplar tratată de către Goethe și Thomas Mann (asemănarea dintre Cristopher

Marlow al lui Zarină și Adrian Leverkühn al lui Thomas Mann este izbitoră).

DORIN SĂLAJAN ■

Cap limpede • Cap limpede •

Revista sibiiană Transilvania publică în nr. 9/1988 un excelent interviu cu poetul și eseistul Ștefan Augustin Doinaș despre „vocație, cultură, caractere”, realizat de Miko Ervin, iar în nr. 10 este găzduit distinsul poet Cezar Baltag cu un grupaj reprezentativ de versuri în spiritul și profunzimea ultimelor sale cărți de poeme „Euridice și umbra”. Spicuim din ultimul număr (3/1988) al prestigioasei reviste Manuscriptum: „Unirea — națiunea a făcut-o”, „Pasiunea eseului” (Mircea Eliade), „Dialog epistolar” (Sextil Puscariu, Lucian Blaga), „Arhiva contemporană” (Nichita Stănescu, Nicolae Labiș, Constantin Noica), „Dosar” (Octavian Goga, Ion Minulescu), „Scriitori români și arhivele străine” etc. Revista clujeană Steaua propune în nr. 10 „Conceptul de existență în filosofia românească” (Eugen S. Cucerzan), „Cărți medievale despre români și romanitate” (Vasile Fluiș), „Tema Transilvană” (Ioana Ulmu), „Teatru eminescian” (Ioana Em. Petrescu), iar Gheorghe Iancovici traduce eseul lui Emil Cioran despre Mircea Eliade. Opinia studentescă din Iași se înscrie în linia bună a revuisticii studentești. În nr. 108/1988, care ne-a parvenit la redacție, Cornel Liviu Cuițaru reproduce „Ultimul interviu al lui Mircea Eliade”; Valeriu Gherghel prezintă câteva proze scurte realizate în „tuse precise” semnate de Elias Canetti (laureat al Premiului Nobel pentru romanul „Orbirea”); Liviu Antonescu — autor al recentei cărți Semnele timpului —

bine primită de critica de specialitate — abordează în acest număr mult disputata chestiune a postmodernismului. Așadar, chiar dacă fenomenul nu este „bine fixat nici în culturile de unde a venit la noi”, chiar dacă se poate discuta și din perspectiva „polimorfismului fenomenului însuși și polisemantismului termenului”, pînă la urmă este îmbucurător că acestui fenomen, acestui curent în mare vogă i s-a consacrat un întreg număr al „Caietelor critice”, supliment editat de către Viața Românească. Orizont nr. 49. Livius Cioacărlie publică prima parte a unui eseu despre Caragiale, la rubrica „Marginalii”. Concluzia „de etapă” a acestui fragment sună astfel: „De aici se naște euforia caragialiană, faptul că lumea lui nu ne sperie. Ne simțim bine cu el, nu sintem amenințați — oricît de păcătoasă ar fi, în fond, lumea lui”. Revista bihoreană Familia (nr. 11/1988) pune în pagină câteva articole care mențin publicitatea la cote de exigență sporită: „Unitatea și continuitatea — trăsături caracteristice ale istoriei poporului român” (dr. Ilie Ceaușescu); romanul cinematografic „Dreptatea” de Titus Popovici continuă cu un nou episod numit sugestiv: „Voința unei națiuni”; „Lirism și exhibare de sine” se intitulează eseu doct al lui Șt. Aug. Doinaș; „Alba Iulia — sfîntă cetate de nădejde și de slavă a neamului românesc”, însemnările lui Mihail Stănescu; prima parte a eseului „Metafora Riului” — probabil dintr-un serial — aparținînd lui Mircea Malița este găzduit cu ex-

plicabilă generozitate în coloanele revistei. În nr. 10 al revistei Astra, sub semnăturile lui A.I. Brumar, Vasile Gogea și Alexandru Surdu, este prezentat gânditorul român Alexandru Bogza, iar I. Filipescu restituie câteva documente inedite despre lucrarea filosofului „Realismul critic”. În acest context trebuie subliniat că începînd cu nr. 12/1986 revista brașoveană Astra acordă spații publicistice onorabile unor opere fundamentale și unor personalități marcante ale gândirii românești (Mircea Florian, D.D. Roșca, Nicolae Titulescu, C. Rădulescu-Motru, Anton Dumitriu, Petre Botezatu, Lucrăciu Pătrășcanu, Constantin Noica, Adrian Marino, Lucian Blaga, P.P. Negulescu, Camil Petrescu). Lăudabilă inițiativă de a reda culturii române, cititorilor săi, câteva dintre reperele esențiale ale simțirii, gândirii și filosofiei românești. În suita cunoscutelor manifestări organizate de Muzeul literaturii române, în această lună Rotonda 13 a fost dedicată personalității și operei lui Nichita Stănescu. În ziua de 13 decembrie, la sediul muzeului au susținut comunicări, au prezentat evocări și au recitat din versurile poetului mai mulți scriitori, oameni de cultură și, respectiv, artiști în prezența unui numeros public. Dintr-o invitație, amintim pe acad. Alexandru Balaci, Mihail Bandac, Ștefan Aug. Doinaș, Anghel Dumbrăveanu, Aurelian Titu Dumitrescu, Mircea Micu, Gheorghe Pitul, Mihail Ungheanu și actorii Lucia Mureșan și Alexandru Reșan. (Dorin Sălăjan).

Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

În continuare, cartea de față aduce cititorului român dovezi palpabile despre înglobarea forțată a Transilvaniei la Ungaria în 1867, fapt incriminat de istorie, ce a durat pînă în 1918, și despre lupta necontenită a românilor din toate provinciile pentru realizarea marelui act istoric. Acestui moment — Marea Unire de la 1 Decembrie 1918 — volumul îi consacră pagini de o vibrantă trăire sufletească, relevîndu-ne întreaga atmosferă de trăire revoluționară, care a polarizat voința și mîndria unui întreg popor și a unei întregi nații.

Cele 23 de hărți ce completează lectura cărții cu un documentar de adevărată valoare istorică, începînd cu cea reprezentînd statul dac centralizat și independent în timpul lui Burebista, și pînă la actuala hartă administrativă a Republicii Socialiste România, se constituie într-un set orografic, într-un adevărat album ce cuprinde evoluția milenară a țării noastre, privită într-un ansamblu de faze și succesiuni ale aceluiași componente teritoriale, de limbă, obiceiuri și socio-politice.

Înceindu-se cu un capitol de documente și mărturii (despre care putem spune că au stat la baza întocmirii acestei valoroase lucrări) volumul Transilvania străvechi pămînt românesc, apărut în preajma aniversării a șapte decenii de la constituirea statului unitar român, este o carte-document despre devenirea noastră, ca popor și ca națiune, din care conchidem și noi, asemenea memorandistului Ioan Rațiu, în 1894: „Existența unui popor nu se discută — se afirmă”.

GEO CIOLCAN ■

Lumi nevăzute

Lucrarea reprezintă o sinteză a unui mare volum de cunoștințe pe care autorul (Cercet. științific la Institut de Speologie „E. Racoviță”) le-a acumulat de-a lungul a peste 25 ani, timp în care a inventariat și studiat întreaga gamă de forme caracteristice din Munții Pădurea Craiului, contribuind la înțelegerea corectă a unuia dintre cele mai remarcabile, mai complexe și mai spectaculoase tipuri de relief, cel carstic.

Studiul conține elementele de bază care pot servi la valorificarea potențialului turistic al acestei unități geografice, aici aflîndu-se numeroase pesteri cu reale posibilități de exploatare

turistică, dintre care amintim doar Peștera Vintului, cea mai mare din România (33 km de galerii cartate pînă la finele anului 1986), Avenul din Stanul Fonci, cu cea mai mare adîncime din țară (—339 m), sistemul carstic Toplița-Ciur-Tinoasa (circa 14 km lungime) și Peștera Ciur-Izbuc, în care au fost descoperite, în anul 1963, primele urme planetare

ale omului preistoric din peșterile României.

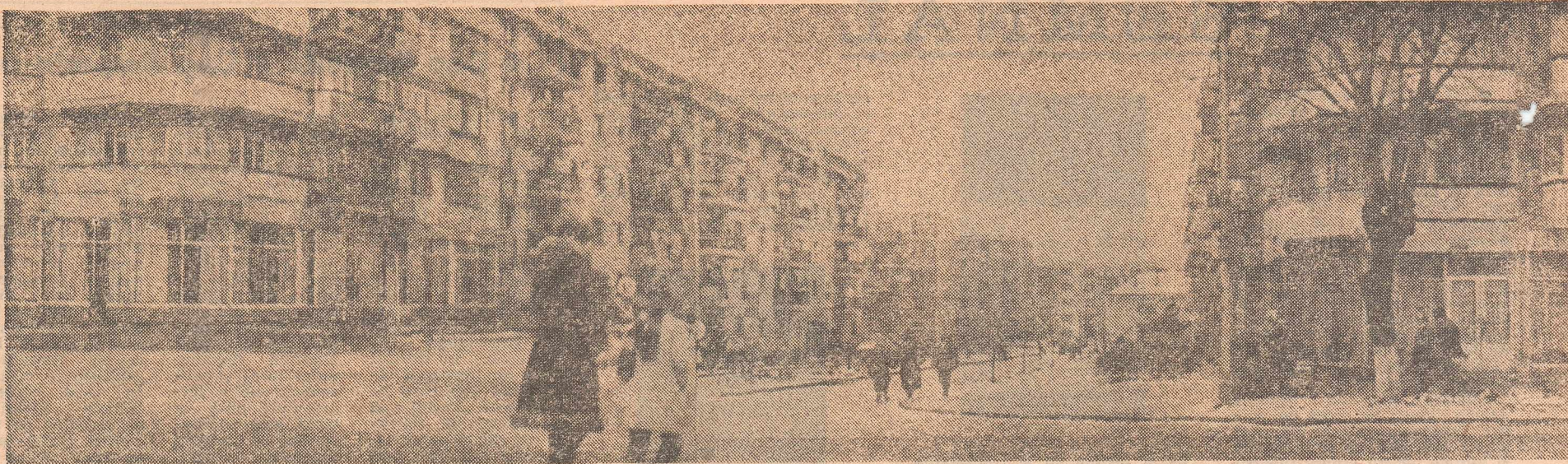
Sint puse în evidență 66 drenaje subterane, stabilite cu trăsori, ale căror ape sint folosite sau urmează a fi utilizate în alimentarea cu apă a unor localități, în industrie și în agricultură.

Din punct de vedere științific, autorul ne demonstrează că, în afară de formele carstice cunoscute, specifice acestui tip de relief, în regiunile carstice există și o serie de depresiuni dezvoltate în jurul ponoarelor, care sint deseori confundate cu poliile. Este vorba de depresiunile de captare carstică — termen creat de autor — a căror geneză și evoluție este argumentată prin prezentarea a șase exemple concrete. Deosebit de interesante sint și concluziile privind geneza și evoluția rețelei hidrografice din Munții Pădurea Craiului și, în mod deosebit, a văilor carstice, pentru care ne sint oferite soluții logice de formare și de dezvoltare a acestora. În egală măsură, autorul are meritul de a fi explicat, pentru prima dată, circulația apelor subterane din această unitate geografică.

Lucrarea analizează 145 ponoare, 155 izbucuri și izvoare carstice, 71 avene și 260 pesteri, dintre care sint descrise, în partea a doua a lucrării, 142 pesteri, 36 avene, 6 izbucuri și 4 ponoare, aproape toate fiind însoțite de cite o schiță sau o secțiune. Listele cu principalele forme carstice, ca și descrierile, cuprind o serie de informații de o deosebită utilitate teoretică și practică. Numeroasele date geografice, geologice, hidrografice și bibliografice, pe care le conțin acestea, pun la îndemîna tuturor acelor care sub o formă sau alta sint interesați de cunoașterea lumii subpămîntene, o informație nu numai binevenită, dar chiar foarte necesară. În felul acesta, cartea reprezintă și un minunat ghid ce stă la îndemîna celor care vor să descopere frumusețile carstului și peșterilor din acești munți.

Lucrarea, care constituie o premieră absolută în literatura carstologică românească, se bazează pe o cuprinzătoare bibliografie (peste 150 titluri) și se încheie cu un scurt rezumat în limba franceză.

IOSIF VIEHMANN ■

Iată, evenimentul orașului. Tîrgul de altădată a rămas în arhive.

Adjud:

Gară pentru mîine

Am coborît, ca și altădată, în gara-nod feroviar a tîrgului dintre Siret și Trotuș, poartă de centru între sudul și nordul Moldovei, între Moldova și țara din cuibul Carpaților, am coborît în Adjud, fără să-l mai regăsesc. Unde e Adjudul, cel pe care l-am cunoscut odată?

Noul oraș e o provocare, te cheamă să-l descifrezi pe indelete, după ce prima înfățișare ți-a și dat o replică la metafora sadoveniană a „locului unde nu se întimplă nimic” asimilată multă vreme realității atîtor tîrguri moldovene. La Adjud, ca pe întreg colierul de orașe, tîrguri, orașele ce împletește curba Siretului, se întimplă zilnic mari și mici evenimente care, adunate, mișcă viața cu rapidul și o proiectează dincolo de toate metaforele imaginare de poezii. O întrebare banală adresată primarului localității, lui Neculai Lepădatu (omul care a mai ridicat un oraș din anonimat, a mai condus unul, Odobescu), „Cum trăiește, azi, lumea în urbea dumneavoastră?”, este suficientă să-i declanșeze firește orgolii și să mă invite să-l străbătem împreună „la pas”. În 20 de ani, tîrgul cu o populație cit a unei comune (părăsit mereu de tineri) și cu un cat mai sus și un han mai răsărit decît casele unui sat, s-a înălțat pe verticala a 4 etaje cu 3.900 de apartamente, cuprinde 19.000 de locuitori ai căror adulți se îndreaptă zilnic către două platforme industriale (Combinatul de celuloză și hîrtie, Integrata de țesături groase) cîteva platforme agroindustriale (I.A.S., C.A.P., S.M.A., A.E.A.I.), către numeroase și numeroase unități de servicii, dar mai ales către platforma feroviară, ajunsă unul din cele mai mari triaje din țară (compune 70 de trenuri cu 5.000 vagoane în 24 ore).

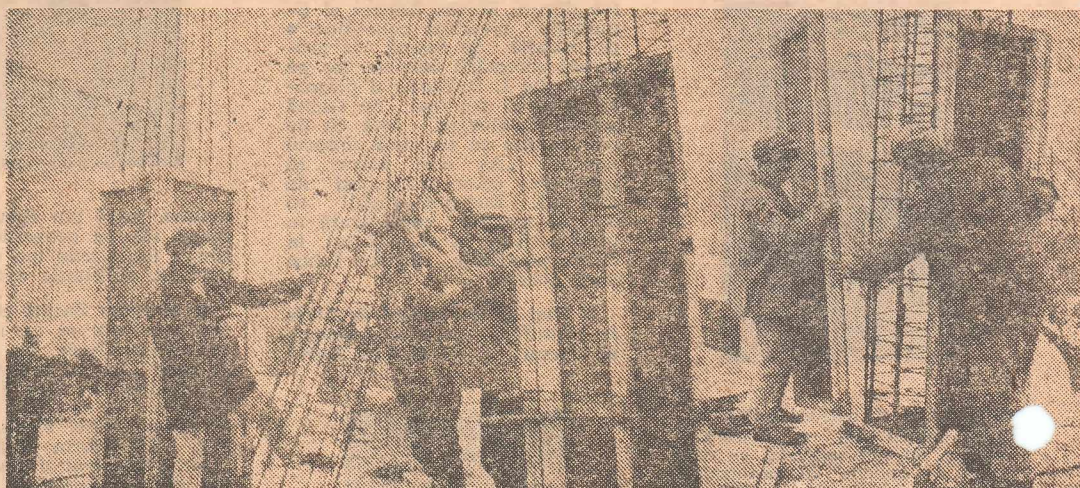
Noul oraș este o provocare a tineretii: 4.000 de elevi, cîteva sute de preșcolari (merg la grădiniță), peste 250 de vîrsta creșei... Liceul industrial, stea polară a generațiilor orașului, lansează electricieni și operatori chimici, electromecanici și mecanici pentru mașini și utilaje ce se pot numi locomotive diesel și diesel electrice, tractoare și combine de mare putere, strunguri cu comandă numerică, freze și raboteze cu acționări automate, centre de prelucrare pentru tehnologii de ultimă oră. Așa cum lansează, anual, studenți în amfiteatrele pentru ingineri și subingineri din toate centrele universitare ale țării (anul acesta au reușit 27 la concursurile de admitere în fa-

cultăți) și pe care orașul li așteaptă să revină. Cum spune primarul, „un oraș fără specialiști ridicați dintre copiii lui, care să pună în ceea ce fac și dragoste nu numai pricepere, nu avansează prea mult. Cînd e dragoste e și ambiție, cînd e ambiție e și învățătură”. Ne probează cu nume, locuri și fapte. Centrul de reparații al S.M.A., o veritabilă uzină unde se lucrează într-o desăvîrșită ordine tehnică și cu certificate de calitate și garanție, este condus de un asemenea fiu al orașului, Vilhelm Lucian. Ca și directorul întreprinderii de țesături groase, inginerul Gheorghe Donciu. Ca și Ion Negrea, conducătorul stației C.F.R., stație de mare trafic, unde se imbarcă, lunar, peste 125.000 călători și prin care se tranzitează mii și mii de tone de mărfuri ale economiei naționale, utilizînd 38 de linii de manevră. În două decenii, capacitatea stației a crescut cu sută la sută și este și acum un șantier deschis, avînd în construcție încă un fascicul a 8 linii, dar, mai ales unul de mare finete tehnică, mecanizarea frînelor de cale, introducerea calculatorului pentru întregul proces de dirijare și dispacherizare a activității din triaj.

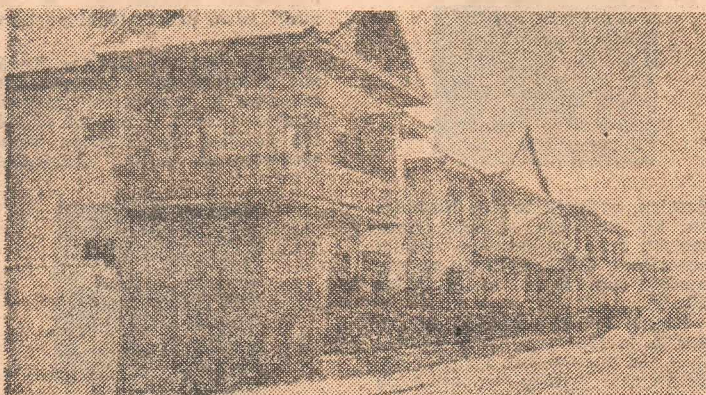
Medicii Lucia Toader (conducătoare policlinicii), Stan Nicola Marin, Ionel Valeriu sînt fericii să lucreze acasă, într-un spital nou, cu 250 de paturi, utilat la cotele timpului. Inginerul Ion Pavel, șeful brigăzii nr. 5 a Trustului de construcții montaj Vrancea, își zidește zilnic biografia și sufletul în astfel de construcții pentru oameni. În fiecare lasă muncă, pricepere, competență, nopți și zile de veghe pe șantier, dar și povești de iubire pentru locul nașterii sale. Șterge fața anonimă a vechiului tîrg, devenită deja istorie, deja trecut.

La Adjud, în ținutul Vrancei, se trăiește modern nu numai în casele cu confort sport, se trăiește modern în toate articulațiile vieții. Locuitorii au la dispoziție 8.600 metri pătrați de spații comerciale, amenajate cu grijă și bun-gust, 39 de profile în prestările de servicii, o centrală telefonică automată cu 1.200 de posturi, un stadion demn de orice mare oraș iar pe malul Trotușului — o bază de agrement, gîndită și croită pentru anul 2.000, cînd populația orașului va crește considerabil, ca și pretențiile ei...

CICI IORDACHE-ADAM
Fotografii de ELENA GHERA

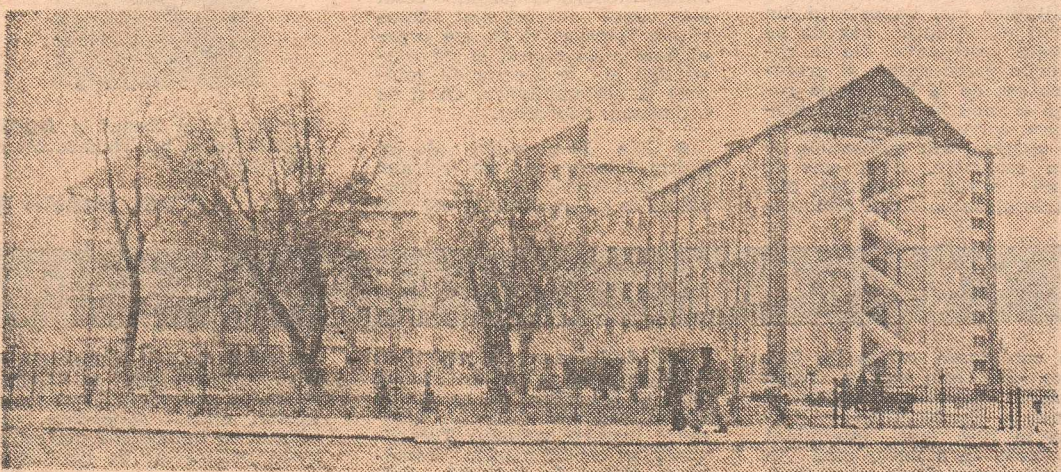
O imagine de fiecare zi: constructori pe schele.

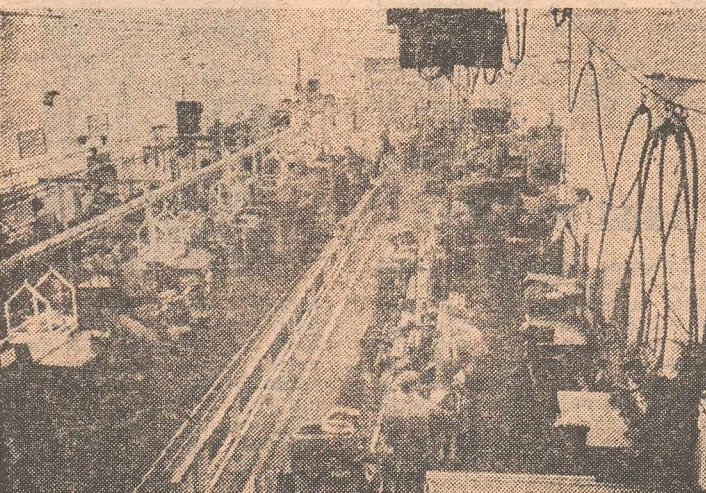
Pe toate străzile, case cu confort sport.

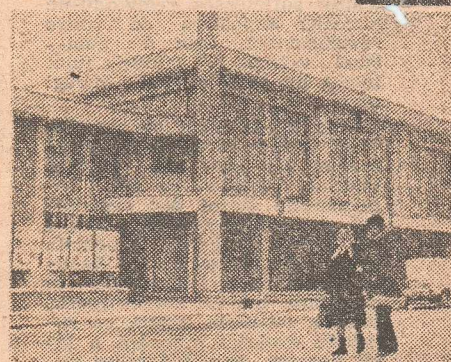
Azi — în laboratorul școlii, mîine — în hal combinatului chimic.

Actul de inaugurare al spitalului orașenesc s-a semnat acum cîteva luni.

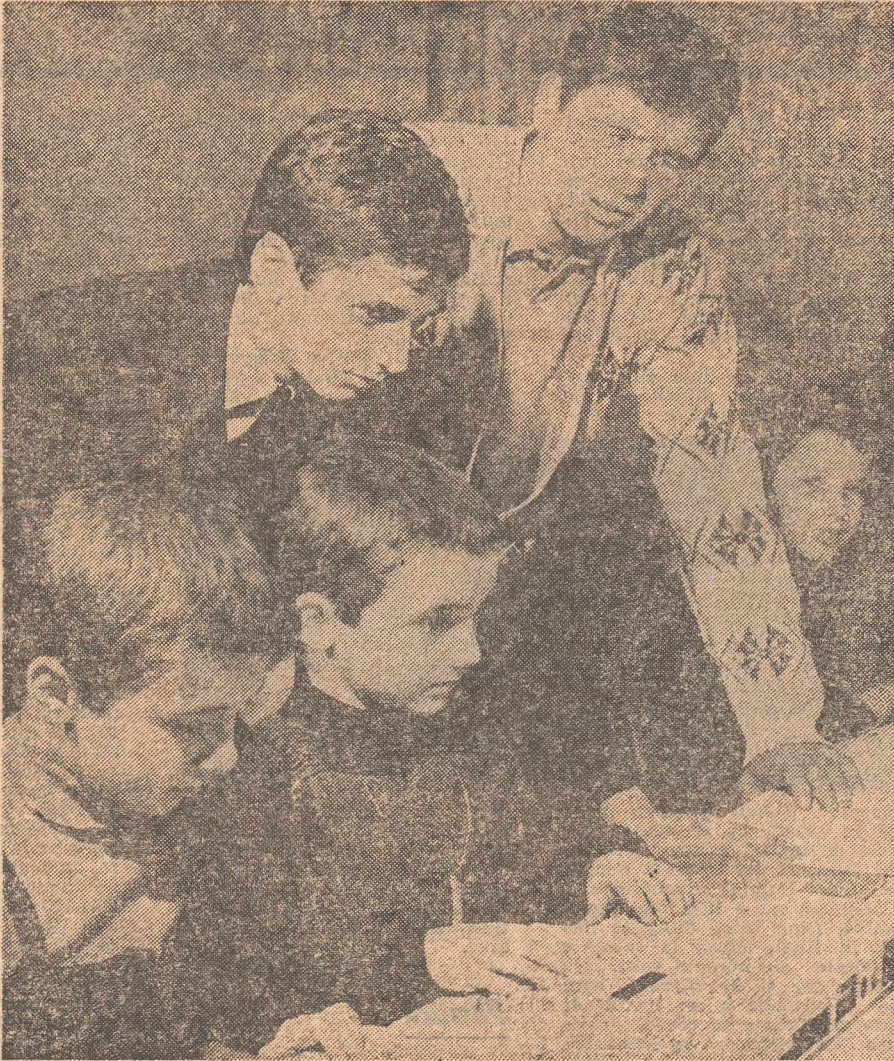

Aici, unde se repară ultimodern tractoare, este un loc sfințit de un om.

Poartă-simbol spre viața orașului pentru mîine.

Prietenul meu, computerul

O poveste adevă-
rată pentru copiii
mileniului III : „cum
învătau părinții și
bunicii noștri abe-
cedarul calculato-
rului”

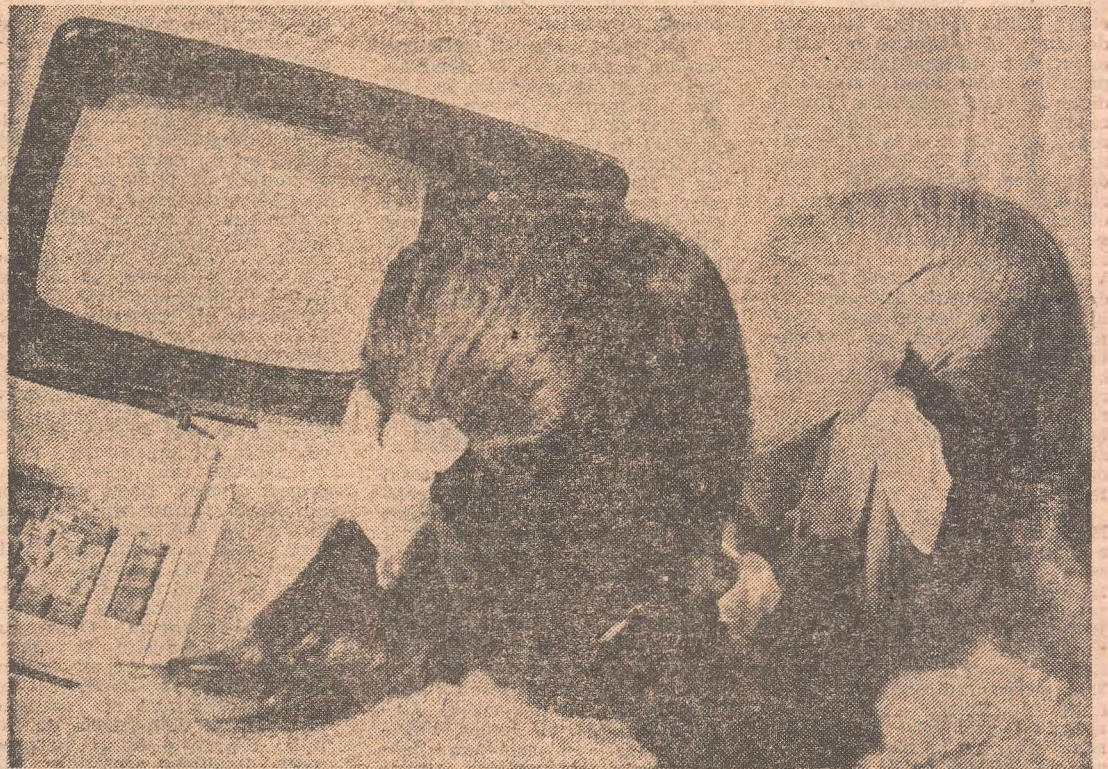
Adevărul este că nu știu pe care „program” să dau drumul la „computerul” meu viu, din mulțimea celor stocate în memoria lui biologică, după ce am cules datele asupra experimentului MINICOMP de la Brașov. Experiment încheiat cu o serie de 64 de copii între 6 și 10 ani, după 8 săptămâni de muncă-joc „de-a calculatorul”. În timpul lor liber, după orele de școală, unii copii învață să cinte la instrumente muzicale, alții — limbi străine, unii ocupă sălile de gimnastică (zburind cu visul spre înălțimea Nadiei Comăneci), alții — patinoarele, pârțile de schi sau bazinele de înot, sălile bibliotecilor și, iată, mai recent, se așază în fața calculatoarelor. Tot mai de timpuriu și cu tot mai multă pasiune și fascinație, începând să cucerească prin ele, cu ele, universul.

Anul trecut, cam pe aceeași vreme, vă informam în paginile revistei despre experimentul de la București, inițiat și patronat de către Institutul de tehnică de calcul și informatică, lansarea și conducerea proiectului aparținând cercetătoarei dr. ing. Lucia Coculescu. Scopul inițial este modest : „acomodarea copiilor cu calculatorul personal, ca element de cultură generală”. Din acest moment mi se incurcă „programele”, intrucit ceea ce s-a obținut la Brașov este ceva mai mult decât s-a sperat.

Pe care dintre idei să merg ?

La filiala I.T.C.I. din orașul transilvan s-a construit calculatorul COBRA — computer of Brașov — (printre realizatori, ing. Vasile Prodan), cu performanțe demne de luat în seamă (8 biți, 64 KO) și, totuși, nesolicitat atât cât s-a întrevăzut pentru un centru industrial puternic. Specialiștii în hard, aflați în permanentă colaborare cu cei din soft, din exploatarea calculatoarelor, au apelat la aceștia din urmă pentru a găsi o utilizare demnă „mașinilor lor gânditoare”, cit mai profitabilă pentru societate. Filiala locală a Institutului de tehnică de calcul și informatică, după consultarea și a Bucureștiului, a adoptat, printre altele, formula Proiectului MINICOMP. În conformitate cu Programul partidului, cu programele de robotizare, automatizare și cibernetizare a producției, a cercetării, a muncii în toate sectoarele economiei naționale, va trebui pregătită, din vreme, și forța de muncă necesară. Generațiile de mine trebuie să ia în stăpânire azi limbajul calculatoarelor pentru a le implementa prețindeni în munca lor. Orice domeniu pregătit din vreme avansează mai rapid, cu eforturi și cheltuieli minime, având asigurată inteligența.

Sub îndrumarea institutului de la București, Proiectul MINICOMP „s-a transferat” la Brașov, unde toată lumea l-a luat în serios. A fost și este (alte serii de copii vin din urmă) sub ochii și interesul conf. univ. dr. ing. Gheorghe Toacă, conducătorul Filialei I.T.C.I., sub responsabilitatea asumată major a matematicianului Ioan Sofroniciu, autor de manuale de informatică, sub grija și munca specialiștilor Adrian Maxim și Ion Diamandi în vederea unei temeinice și moderne instruirii a elevilor-instructori care îi învață pe elevii-elevi. Ați înțeles mecanismul, experimentul implică trei generații de vîrstă, sugerînd chiar saltul și asaltul generațiilor viitoare de calculatoare. Locul de desfășurare a acestei „școli pentru mine” din școala noastră nouă de azi, a „cercului MINICOMP”, este Liceul de matematică-fizică din Brașov, cu clase de informatică și electrotehnică, liceu de tradiție și prestigiu al orașului (aici a învățat Dumitru

Prunariu, primul cosmonaut român, un idol al elevilor, de aici au plecat nu puțini adolescenți spre Olimpiadele internaționale de matematică, chimie, fizică, întorcându-se cu lauri). Liceu condus de o fiziciană, profesoara Maria Emilia Tăbărean, spirit științific și pedagogic receptiv la nou, la ideea pregătirii copiilor la dimensiunea timpului, a cuceririlor științifice de la sfîrșitul acestui mileniu pentru a intra ușor, fără șoc, în mileniul ce vine. Elevii mari, din clasele a XI-a și a XII-a, sînt instruiți să-i învețe pe cei mici, din clasele I—IV, în a lucra cu calculatorul, să-i ia în stăpânire limbajul, uneori concomitent cu învățarea alfabetului Limbii române. Acest proiect i-a acaparat demult pe toți, mari și mici. Inginerul Adrian Maxim, constructor de calculatoare, pentru a înțelege mai bine programele primite de la colegii săi, specialiștii în soft (odată ieșită din mlini, opera se îndepărtează de sine, trăiește independent, devenindu-i neînțeleasă, ca într-o legendă), s-a apucat să urmeze a doua facultate, Matematica, la Universitatea din Cluj-Napoca. Și-a descoperit, cu ocazia proiectului MINICOMP, și o vocație pedagogică. Lectorul universitar dr. Stan Panțuru de la catedra de științe sociale urmărește cu viu interes și cu descoperiri revelatoare evoluția psihică și comportamentul copiilor aflați în experiment. La fel de atent sînt urmăriți și sub aspect medical (impactul computerelor intrate în viața noastră aduce, probabil, fenomene noi și asupra biologiei și structurilor noastre funcționale.

Este de văzut, se studiază). Elevii-instructori și-au descoperit inclinațiile, trasîndu-și drumul în viață. Liviu Mircea, din clasa a XII-a A, de pildă, este sigur că va da admiterea la Automatică, secția calculatoare, precum ținteste același lucru și Angel Cațoran, din clasa a XI-a.

Cît despre cei mici, învață cu o bucurie fără de margini să stăpînească misterioasele aparate, se pot scrie cărți întregi, noi Julesverneisme cu noua lor imaginație. Ar fi util să se adune poveștile acestor copii despre și în legătură cu calculatoarele lor. S-o auzi pe Adriana Bogdan de 6 ani (clasa I) filozofînd despre timp și vîrstă, chiar îți poate sta mîntea în loc. Își pot da seama de evoluția gîndirii ei, în cele 8 săptămîni petrecute în fața calculatorului, numai părinții și pedagogii care au îndrumat-o. Arinda Crăciun (9 ani) și Andreia Luchian (10 ani) „au croit” pe ecranul computerului știind să-i „dibule” programul, niște superbi Mosi Gerilă. Angel Cațoran se „joacă” foarte abil cu un „domn Fred” (un omuleț de tip Gopo), ce trebuie să treacă tot felul de obstacole pentru a ajunge la o frumoasă domnișoară (mai ingenios și mai hazliu decît într-un celebru film al lui Jacques Tati).

...Rezultatele experimentului abia se descifrează, se sedimentează și se scriu. Vom mai reveni.

CICI IORDACHE-ADAM ■
Fotografii de
EUGEN NEGREA ■

producție ale

nouă, „gara

Vitrina artelor

Muzică

Trei tineri violoniști

Generația tină se afirmă necontentit, aducând cu sine reale speranțe, unele dintre ele devenind în acest timp certitudini. Iar din multitudinea de talente, care au impins pur și simplu estradele de concert, ne interesează deosebi violoniștii; căci dacă în privința pianistilor și compozitorilor situația e excepțională, în arta violonului faptele nu sînt chiar identice. E drept, Gabriel Croitoru, Mălina Dandara, Anca Lerian și încă vreo cîțiva se situează pe poziții suficiente de înalte, care nu lasă loc dubiilor; însă din marea număr al elevilor și studenților aflați pe băncile instituțiilor de învățămînt specializate, raportul certitudinilor este încă nesemnificativ. Iată și motivul pentru care, urmărind în timp cîțiva tineri foarte dotați, ne-am abătut pașii pentru a-i asculta atît în sala Studio a Ateneului Român, în sala „George Enescu” a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, precum și la Studioul de concerte al Radioteleviziunii.

În ordinea vîrstei, la cei 16 ani ai săi, Dan Claudiu Vornicelu este o prezență activă în concertele filarmonice din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Brașov etc. Avînd la activ un repertoriu de tinută (Bach, Mozart, Lalo, Saint Saëns etc.), și un palmares strălucitor pentru această vîrstă (a obținut diferite distincții la concursurile internaționale „Wieniawski”, „Kocian”, „Città di Stresa” și „Lira de aur”), el a căpătat o bună experiență interpretativă, cuprinzînd cunoașterea stilistică, dialogul solist-orchestră, frazarea și încă multe altele. Această s-a văzut și în Concertul nr. 6, KV 268 de Mozart, cînd delicatețea, strălucirea și acuratețea tehnică atît de greu de obținut la genialul Amadeus s-au relevat datorită talentului de necontestat al tinărului Vornicelu, dar și orelor intense de studiu dedicate instrumentului. Vioara sa are un sunet deosebit de penetrant, iar vibrato-ul său îi dă și căldura sensibilității, fără de care adevărata muzică nu ar putea exista. În final, deci, un concert de foarte bună factură, simfonicul RTV aflîndu-se într-o bună formă, datorită, desigur, conducerii acente a maestrului Emil Simon.

Cu un an mai în vîrstă, Irina Mureșanu, aflată în clasa a XI-a a Liceului de artă „G. Enescu”, ne-a prezentat un program de o factură diversă, cele patru epoci creatoare (Bach, Mozart, Beethoven, Chausson și școala românească) reprezentată prin Sonata pentru vioară și pian nr. 2, a maestrului Sigismund Toduță fiind foarte clar redată, aceasta înseamnă, în primul rînd, însușirea tehnicii de arcus, atît de diferită de la Bach la Chausson, a tehnicii studierii posibilităților fiecăreia din cele

patru creații ale instrumentului, de la mîngîierea, asemeni vocii umane, pe Sol, pînă la strălucirea Mi-ului; dar tehnica n-ar însemna mare lucru fără doza necesară, al concepției constructive și atît de însușiri obligatorii unui interpret. Din fericire, putem afirma că Irina Mureșanu se află în momentul actual pe o poziție avansată în obținerea certitudinii soliste; cu condiția evitării unei prea mari interiorizări și a descotorisirii de grija față de problemele tehnice. Cînd un cîntăreț și-a studiat, din plin, aria, el se dăruie, transmițînd această stare spectatorilor; aceasta am dori și noi de la tinăra elevă (al cărei drum îl urmăm cu plăcere de multă vreme), o mai mare comunicare cu sala. Altminteri, toate ni se par a fi pe un făgaș normal.

Anca Rațiu, studentă la Conservator, ne-a dăruit o după amiază plină de muzică, deosebite un recital alcătuit din sonatele lui Bach nu se află la îndemîna oricui. Cutezanța sa a avut însă suficiente temeiuri; experiența dobîndită pînă acum din concerte simfonice la care a luat parte în calitate de solistă; studiul intens asupra tehnicii, ca și imensul travaliu dedicat muzicii de cameră; dar mai presus de toate, însuși caracterul propriei sale personalități, romantice și exuberante totodată. Sunetul violonului este deosebit și se pretează la sonoritățile brahmsiene, iar arcul, mișcat cu pricepere, duce într-adevăr la splendoarea, dar și la căldura frazelor de largă respirație. Apoi acel vibrato specific, nuanțarea și contrastul temelor, unitatea stilistică, iată problemele de primă importanță pe care Anca Rațiu le-a rezolvat cu siguranța unui viitor interpret concertist.

Trei tineri violoniști, aflați pe un drum ascendent! Asemenea lor, colegii de generație se află în plină formare. Putem nădăjdui deci că și în violonistică vor străluci în viitor soliști de marcă; tradiția și prestigiul lui Voicu și Ruha și-au găsit continuatori de nădejde în Agoston și Cristina Angelescu și își vor afla, neîndoielnic, urmașii în generațiile imediat următoare!

CLAUDIU NEGULESCU

Film

Final fără tutli

Lumea Chiriței ot Birzoieni este demult un univers inconfundabil și, într-un anumit sens, univoc. Invenția careia îi poate lăsa loc un scenariu după cunoscutele comedii ale lui Alecsandri trebuie, aproape din oficiu, să se supună apăsatei culori specifice, originalității originalului. Este ceea ce a înțeles Draga Olteanu-Matei, autoarea scenariului după care Mircea Drăgan a realizat „Cucoana Chirița”, și, recent, Chirița în Iași. Pe canavaua propriu-zis dramaturgică, scenarista (și, cum bine se știe, interpreta rolului principal) a

țesut mici adaosuri în spiritul sau (după caz) în litera scrierilor lui Alecsandri. Rezultatul este în același timp aproape și departe de ceea ce am putut vedea, în diverse versiuni, pe scenă, propunînd prin ideea celor două filme o viziune rotundă asupra unei frînturi de veac 19, cu vervă, cu umor, dar și cu o anume detașare care face cu ochiul spectatorului modern.

Personajele — deja cunoscute din „Cucoana Chirița” — își largesc aria de acțiune „în de-

plasare”. Clanul Birzoian merge la „Iași” ca să caute „gîneri de neam” pentru Aristița și Calipsița, ba chiar și pentru orfela Luluță. Răzbătătoare, Chirița nu e însă mai puțin naivă, fiind lesne dusă de nas și, în final, adusă la soluțiile modeste ale bunului simț. De viață, dar și de Birzo, care se dovedește a nu fi tocmai adormitul care se crede. Despre cît de bine, se identifică Draga Olteanu-Matei cu personajul său nu sînt multe de spus. Actrița intră în rol ca în propriul său costum, fără să reclame ajustări. În bună parte, ceilalți interpreți redau și ei destul de precis datele generale ale rolurilor, unii cu accente (să zicem accese?) de personalitate cam hibride (idiota lui Guliță — interpret, Lică Gherghilescu — e tradusă totuși cu un exces de mișcare, de natură să pună în pericol în câteva momente nu numai străchinelile în care e făcut să calce, dar și integritatea decorurilor...). Cuplul mironosițelor „împarșite” (aduse, adică, la Paris), interpretat de Cezara Dafinescu și, respectiv, Simina Ivan intră, în această serie, într-un savuros cvartet cu alte două, pe nume (ce nume!) Minotaură și Centaură, respectiv travestiurile lui Pungescu și Bondici (Mihai Fotino și Marin Moraru). Ingenioase uneori groaie sau de-a dreptul groase altele, firele intrigilor de avere și amor din Chirița în Iași se împletesc parcă mai greu decît în filmul precedent. Operatorul Ion Marinescu prinde și el destul de dificil în cadru somptuoasele costume semnate de Ileana Oroveanu. Interioare dichisite și înzonate aproape că nu se văd de foaia personajelor, iar ideea cu expoziția de costume de epocă și de portrete de familie depășește totuși cu prea mult fumurile pariziene ale Chiriței.

Ca și Cucoana Chirița, Chi-

rița în Iași e un film muzical (de acest aspect s-a ocupat George Grigoriu, făcînd transcripții libere după Alexandru Flechtenmacher, precum și muzică originală), ceea ce îi sporește șansele de succes la public. Lipsesc, din păcate, ariile, mulțimea de intîmplări găsindu-și reflectarea în numărul mult mai mare de partituri de grup.

Filmul lui Mircea Drăgan suferă în primul rînd de lipsă de distanță, altfel spus, e văduvit de o viziune regizorală clară,

care să ordoneze materialul. Mai încărcat din punct de vedere faptic decît precedentul, noul film are însă și mai puțin relief. Ceea ce se vede mai ales în finalul șters, fără necesarul tutli, fără acordurile concluzive.

TANIA RADU

Plastică

Strada Doamnei, 1

În Capitală, pe Strada Doamnei înfrîntă două aglomerări — sau grupuri ori, poate, baterii — de ateliere: prima la Nr. 1, la ultimul etaj, a doua la Nr. 5, pe cuprinderea mai multor etaje. Nu știu dacă am folosit cuvintele cele mai potrivite și e probabil să nu existe un termen, care să definească o realitate unde cantitatea rămîne, adesea, faptul nerelevant. În aceste locuri, în spații ce nu îngăduie, de regulă, ideea unei mari fabricații, dar o sugerează continuu pe aceea a meditației, a unei gândiri devenind cu taină obiect, muncesc cîteva zeci de artiști plastici. Am trecut cîndva, la Beijing, pe o străduță unde se înșirau un număr de magazine atelier ale unor graficieni și am simțit, cu acel prilej, o adiere de mister. Tare aș fi vrut să înțeleg cîte ceva din ce se înfăptuia în spatele ușilor și paravanelor colorate ce-mi defilau pe dinaintea ochilor! Simțeam, întocmai personajului unei nuvele de E.A. Poe, că se ivise șansa să trec pragul spre miraculos și că a doua oară, nu voi mai găsi „poarta din zid”, oricît aș tinji la asta. Nenumărate porțiți se deschid o singură dată în viață. Mărturisesc, că, ori de cîte ori ajung la fărâșiile din Doamnei — dar și în alte părți ale orașului, unde sînt grupate ateliere de creație, mă înfioară nevoia de a deschide uși și de a pă-

trunde abrupt în clipa de grație, plătind plăcerea cu prețul ce nu se achită aproape niciodată, al unei inoportunități vecine cu agresivitatea. Deși sînt primit cu amicitie în multe locuri, rar, foarte rar, îndrăznesc să sosesc neanunțat ori, mai bine zis, cu drumul nepregătit. Cine n-a trecut niciodată printr-un atelier de pictor, nu bănuiește cît farmec găzduiește un astfel de spațiu, cum dezvăluie el firea și mintea omului artist. Făcutul — asta o pricepe oricine s-a pasionat după un meșteșug, oricine a încercat nițică timpărie ori lăcătușerie pe lîngă casă — aduce multe și consolatoare împliniri. Cînd eram copil, priveam laolaltă cu alți copii la lipovenii ce săpau șanțuri pentru fundații de bloc și canalizări, fascinat de mișcările lor elegante și economice. Țin minte că se mai adunau și mături ca să se minuneze de arta unor săpători.

În atelierele artiștilor, fascinante sînt atît gîndirea cît și materializarea ei. De fapt, ceea ce află aici e numai materializarea în eșantioane, fiindcă orice lucrare de artă e doar un semn dintr-un complex de virtualități și putințe. O selecție de eșantioane, de lucrări ce nu-s capodopere, dar nici pictură de toată mina, expun pictorii din Str. Doamnei, Nr. 1 la Galeriile EFORIE. Cîteva piese sînt pregătite chiar pentru această manifestare, dar cele mai multe vin din „producția curentă” (dacă tot vorbim de ateliere, pare nimerit să discutăm și despre producția lor). Ideea e bună și poate c-ar merita o intruchipare mai completă, astfel ca să cunoaștem și calea spre obiectul creat (schite, însemnări, imagini mai vechi ce anunță și pregătesc momentul ilustrat în expoziție, altfel spus încercări de monografiere a unor secvențe). La EFORIE, cine nu cunoaște pricina intîmplării — pricină care ar fi putut fi luminată, în cîteva fraze, chiar pe afișul expoziției — vede doar un număr de tablouri și află doar un număr de semnături: A.M. Agripa, Constantin Albani, Nicolae Blei, Gabriel Catrinescu, Lucian Cioabă, Ion Ciobanu, Dan Constantinescu, Liviu Cornescu, Augustin Costinescu, Constantin Gheorghe, Mihai Lujanschi, Serghei Niculescu Mizil, Virgil Preda, Horia Pop, Andrei Romoceanu, Cristina Tănăsescu, Petre Velicu, Spiru Vergulescu. În fapt, sînt tot atîtea deschideri spre ateliere de tot interesul, intrucît e vorba de creatori înaintînd, destui dintre ei, către prim planul artei românești de azi și chiar instalîndu-se acolo.

Ar mai fi încă un gînd, privitor la realizarea unor asemenea panoramice: selecția să o facă un critic, să nu fie, adică, lăsați artiștii să ofere ei ce socot de cuviință. Anume sficiuni, oarecare neînțelegeri pot aduna peperetii unei galerii și o serie de cartoane care, dacă merită efortul de a fi cunoscute și înțelese, nu-l justifică și pe acela de a fi arătate publicului.

TUDOR OCTAVIAN

Soveja 1988

Tabăra de sculptură „Miorița”

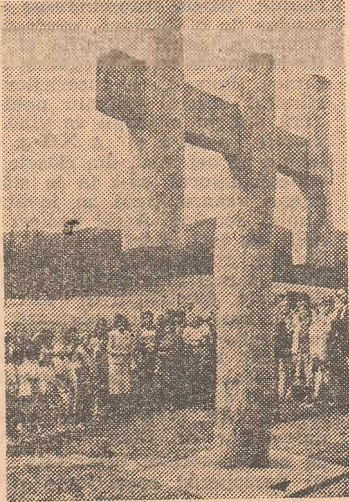
(Urmare din pag. 24)

asupra aceleiași nestemate a sufletului nostru.

Abia sosit în tabără, cînd purta în mînte, vie, ideea căreia dorea să-i dea viață, Alexandru Siminic, originar din Singeoz-Băi, județul Bistrița-Năsăud, m-a interpretat cu patima proprie celui ce-mi vorbea din istorie, în numele unui întreg popor de păstori: „Eu mi-s fiu de cioban și am venit aici să sculptez „Miorița”. Abia după ce lucrarea lui a fost montată definitiv în Poiana

Punga, am înțeles de ce avea nevoie neapărat de material de mari dimensiuni. Sufletul lui pulsa în consens cu munții din jur și acum sînt convins că înălțimea de spirit a românului este singura formă de relief

spiritual proprie sîesi. Iată de ce, cred, dintotdeauna spațiul mioritic ne exprimă cel mai bine.

Din cele douăsprezece lucrări aflate astăzi în tabăra de la Soveja, cele mai multe se nu-

mesc „Mioritică”, dar în preajma acestor posibile intrupări ale idealului mioritic, au prins viață în peisajul sovejan și alte imagini plastice ivite dintr-o profundă meditație asupra lumii, asupra existenței noastre românești, cu gesturile sale interioare, cu trăsăturile ei definitive, inconfundabile în oricare alt spațiu geografic: „Epicleza” sau „Pasărea fericirii” a lui Mircea Lăcătuș, îmbrățișînd în infinită deschidere a aripilor sale de lemn nemărginirea pădurilor din jur, „Compoziția” lui Dragoș Petculescu, respirînd calmul volumelor echilibrate într-un simbol unic, „crescut” pe marginea unei ravene, „În amintirea eroului necunoscut”, al lui Alexandru Siminic, dialogînd duos cu amintirea celor adăpostiti în Mausoleul aflat în apropiere și, mai ales, „Cumpăna” lui Laurențiu Solomon, inspirat semn heraldic al sufletului românesc, al bătrînelor noastre sate, în jurul căreia pare că se mișcă lent, ca-ntr-un vis de poet, întregul ansamblu al taberei. Așa cum o spune atît de inspirat criticul de artă Radu

Ionescu în catalogul taberei, „Azi, aici, în inima Vrancei, într-un tînut în care adevărul și basmul se țes, poate, de mii de ani, inițiativa unor oameni de suflet și harul unor tineri artiști au pus temelia unei clădiri, cititorie a frumuseții care continuă și împlinește binecuvîntata armonie a acestor locuri.

Anul acesta s-a înălțat doar primul cat al cititoriei pe care culmile brazilor din jur o privesc de sus. Sîntem siguri că fiecare an va adăuga un nou cat — un nou rînd de gînduri cioplite în lemn — după cum sîntem siguri că din colțuri îndepărtate vor veni oamenii să vadă frumoasa poiană a frumuseții.

Cînd inserarea coboară cu liniștea ei adîncă peste Soveja, umbrele ei prelungi, ca niște uriașe aripi de fum și de parfumi rare, de codri vechi, evocă, parcă, peste timp amintirea celui neștiut moment al nașterii „Mioriței”, iar printre sculpturile din Poiana Punga vibrează profund, în aerul dens, lumea atît de bogată a spiritualității românești.

Eminescu: fotografia a treia

Dacă atunci când Mihai Eminescu realiza la Praga prima sa fotografie — deci la trei decenii de la obținerea celor dinții imagini — tehnica reproducerii se afla încă la începuturi, într-un singur deceniu, 1869—1879, fotografierea s-a dezvoltat neașteptat, uimind prin izbinzile obținute. Astfel, chiar de Revelionul lui 1880 ziarele informau, între curiozitățile acestui domeniu, fotografierea unei locomotive în viteză de aproape 100 km/oră deslușindu-se munca pe care o făcea fochistul.

Gazetarul de la „*Timpu*” va fi citit asemenea informații fără să-l surprindă evoluția tehnică a fotografierii, deși în acea zi înții de an nou, întreaga lui ființă se reintorsese cu triste-

tea amintirii spre ființa cea mai dragă din existența sa, scriind *O, mamă, dulce mamă...*

Poate sub impresia produsă de informațiile privitoare la evoluția fotografierii va veni mărturia eminesciană din manuscrisul 2292, fila 21: „Să-nvăț arta fotografiei, pentru că nu știu a desena”. Sint evidente, de aci, două chestiuni distincte, pe de o parte definirea fotografiei ca artă, dincolo de tehnica obținerii imaginilor, și, în al doilea rând, propriul interes față de ea, constant, întrucât și în 1874 ar fi dorit să capteze imagini cu caracter istoric în trecerea lui prin Lvov. Gîndul eminescian nu se dezvăluie mai departe pentru a lămuri la ce i-ar fi folosit cu-

noașterea artei fotografice. Bănuim însă că scopul era de natură istorico-etnografică, pentru întregirea preocupărilor pe care le avea ca ziarist. Ca atîtea planuri din vasta sa dorință de a cuprinde totul, și acesta a rămas doar o simplă năzuință.

La noi, totuși, tehnica fotografiei lasă încă mult de dorit, de vreme ce zierele vremii relatează că „stai ore întregi pînă să-ți iasă bine fotografia”.

Cu toate acestea, poetul se lasă induplecat în vederea realizării unei noi fotografii. Împrejurarea a fost astfel narată de A.C. Cuza, apropiat al poetului în ultimii ani de viață: „În sfîrșit, într-o zi, profitînd de bunele lui dispoziții, l-am luat de pe terasa otelului Traian, împreună cu Wilhelm Humpel și cu Petru V. Grigoriu, și așa, îmbrăcat în costumul său alb de vară, cum era, ne-am dus cu toții la atelierul fotografic Nestor Heck, unde a consimțit a se fotografia, însă numai în grup, alături de noi. Ne-am și așezat împreună. După indicațiile noastre însă, fotograful l-a scos numai pe dînsul, ceea ce nu puțin l-a supărat mai apoi, văzîndu-se amăgît ca un copil”.

Fotografia este făcută, cum se precizează, vară, și în costum de vară, iar cercetătorii au lansat opinia că aceasta s-a întimplat fie în 1884, fie în 1885, fie pur și simplu marciind 1884—1885. Datarea 1884 era susținută de înfățișarea din portret a omului refăcut după tratamentul de cîteva luni în sanatoriul din Ober-Döbling și călătoria convalescentului în insorita Italie. Și totuși, se poate acum stabili cu precizie, pe baza unei scrisori a fotografului Nestor Heck, că anul ace-

tui portret este 1885. Scrisoarea, datată 30 mai 1909, este adresată inimosului Corneliu Botez, pe atunci Președinte al Tribunalului din Galați, care pregătea primul volum omagial Eminescu, prilejuit de împlinirea a două decenii de la moartea poetului. Nestor Heck precizează în chiar prima frază a scrisorii: „Portretul lui M. Eminescu din 1885 (n.n.) vi l-am făcut”. Și, apoi, fără modestie, ține să-și prețuiască munca: „Portretul ce vi l-am trimis este recunoscut cel mai bun al lui Eminescu”. Din scrisoare mai rezultă un fapt fotografic de cea mai mare însemnătate, și anume că același Nestor Heck a intrat în posesia celui de-al doilea portret, reprezentînd-l pe poet „cu zece ani mai tînăr”. Se aruncă astfel o lumină și asupra datei fotografiei a doua. Nu poate fi, deci, a doua fotografie de prin 1879—1880, ci făcută puțin mai devreme, desigur, nici cu „zece ani” înainte, dar nici cu cinci, dacă este să fie luată în considerare afirmația celor care susțin că ar fi fost realizată în 1880. (Scrisoarea lui Nestor Heck a fost publicată de Victor Macarie în „*Convorbiri literare*”, nr. 6 din 1986).

Desigur, am putea fi contra-zisi, Nestor Heck putea să se înșele după atîta vreme și să confunde anul 1884 cu 1885. Dar, mai aducem ca probă în susținerea datei 1885 și alt fapt, și anume apariția în revista „*Familia*” din 13/25 ianuarie 1885 a celei de-a doua fotografii și nu a celei de-a treia. Așadar, a doua fotografie, cea figurînd în *Tabloul „Junimii”*, a fost dată sau trimisă de Eminescu și lui Iosif Vulcan care a folosit-o în publicația sa. Dacă ar fi existat în toamna lui 1884 cea de-a

treia fotografie, aceasta ar fi fost utilizată de redactorul publicației care l-a debutat la 1886 și apoi l-a găzduit cu prietenie și admirație. (De menționat că revista „*Familia*” publică a doua fotografie pe prima pagină, ceea ce reprezintă, de asemenea, o premieră gazetărească în apariția imaginii eminesciene.)

Revenind la cea de-a treia fotografie, concludem, așadar, că ea a fost realizată la Iași, în anul 1885, fie în lunile mai-iunie, fie în octombrie. În luna iulie Eminescu era bolnav și nu figurează în tabelele de salarizări ale Bibliotecii Centrale iar de la începutul lui august și pînă în decada a treia din septembrie s-a aflat la tratament în sanatoriul doctorului Iahimovici de la Kuialnițchi, în apropiere de Odessa. (Abia spre 20—24 septembrie 1885 revine la Iași, la 26 ale lunii semnînd o chitanță de primirea unor bani.)

Cercetînd starea vremii și „*Jurnalul*” lui Titu Maiorescu, se poate conchide că într-adevăr lunile aprilie-iunie și octombrie au fost destul de călduroase („*Marti 16/28 aprilie 1885. Foarte cald la umbră, la ora 5, 22° R*” sau: „*Joi 17/29 oct. 85. Iar soare. La 2 ore +15° R în umbră*” va nota criticul), făcînd posibilă fotografierea lui Eminescu în străie de vară.

Din păcate, acest „cel mai bun” portret al lui Eminescu, cum îl considera autorul lui, face dovada profundelor schimbări prin care trecea omul la acea vreme, diferențele față de primele două imagini începînd să reflecte tragica boală care îl măcina interior și care îl va coplesii, așa cum rezultă din ultima fotografie.

VICTOR CRĂCIUN ■

MIHAI DUȚESCU:

(Urmare din pag. 9)

z. Jună nu este public amator de teatru. Am extins programul, jucăm douăzeci de spectacole într-o săptămînă, cu public din ce în ce mai numeros, mai receptiv la ceea ce-i propunem. Multe se cer revăzute, trecute printr-un filtru innoitor. Într-un an, acesta este termenul pe care mi-l acord ca director, teatrul va oferi premiere de tinuță. Deși avem cel mai tînăr colectiv din țară ne lipsește profesorul, îndrumătorul muzical-artist. Nu avem un regizor permanent. Concursul, organizat de teatru, ne-a lăsat la fel de descoperiți. Cineva care vine și pleacă grăbit, între două trenuri, chiar dacă-și exercită perfect profesiunea, nu poate fi mentorul, sfătuitorul, îndrumătorul de care are nevoie un colectiv format din mulți tineri. Nu este un calambur, dar a trebuit să vină un scriitor la conducerea teatrului ca să facem muzică. Sint un meloman entuziast care crede că „*Trubadurul*”, „*Don Pasquale*”, „*Visul de primăvară*” sint în puterea deplină de creație a acestui teatru care a fost prea timid, prea neincercător în valoarea lui.

— Ideile imediate au fost necesare și binevenite.

— Am început activitatea Cei-naclului muzical-literar Orfeu, să nu replicați că este urmarea profesiunii mele...

— M-ați oprit la timp...

— Vrem să dăm literaturii partea ei muzicală și să eliminăm multe contrafaceri ale limbii române, care apăreau pe scenă, în texte improvizate, scrise de oricine, oricum. Apropiem scrisul de muzică prin cele 150 de mii de exemplare, supliment la Caietul-program. În numărul 1, mai timid, în numărul 2 ne exprimăm mai viguros. Posibilitățile de a fi ale unui teatru liric sint nenumărate și nu ultima dintre ele este meseria de editor și dacă se poate bun, al unor suplimente la Caietul-program, adevărate magazine muzicale, întocmite cu gust și umor, modern concepute și frumos realizate. Craiova, leagăn de civilizație teatrală și muzicală, orașul în care celebrul tenor George D. Gabrielescu conducea la începutul secolului Conservatorul Cornetti, iar Enescu cînta în mod frecvent, nu poate să nu ofere un bogat tezaur de suflîet, care completat cu viața muzicală a Craiovei contemporane, în care Filarmonica și Teatrul Liric înseamnă foarte mult în peisajul muzical al țării, constituie suportul solid al unei astfel de publicații.

— Numiți cîteva strădanii recente, recompensate de aprecierea publicului...

— Am început seria recitalurilor susținute de Gabriel Mămali, Cristina Stănescu, Elisabeta Kelemen, Georgeta Dobrea Fangli. Am scos orchestra din fosă și în fața publicului, pe scenă, instrumentiștii au cîntat, întrecîndu-se. Dăm concerte în școli și facultăți; gîndim la un sistem de abonamente care să ne fixeze spectatorii; vrem să încercăm un spectacol de revistă pentru că avem potențial artistic pe măsura estradei. Ne-am propus un mic festival al operei contemporane, am deschis stagiunea în mijlocul colectivului de la fabrica de avioane. Încercăm totul pentru ca să ne integrăm în nobila și marea mișcare artistică a țării.

— Ziua o petreceți în teatru, seara la fel. Pînă nu se sting proiectoarele, pînă nu se liniștește forfota din spatele scenei, nu plecați acasă. Poetul își rezervă noaptea pentru ca să nu dispară din librării?

— În numele Poeziei trăiesc, chiar dacă acum Editura Scrisul Românesc îmi cere un volum și sint vinovat de o mare intruziune. Sint că ceva din sufletul meu trece în noua mea muncă. Am o hemoragie de gînduri bune în timpul zilei, alte gînduri, sper că tot bune, mă frămîntă și noaptea. Mă las convins că despre poezie știu cel mai puțin, după ce le citesc poezii copiilor mei, Maria-Magdalena și Mihai. Sint un tînăr tată... bătrîn.

— Cine-l crede pe „bătrînul” tată să se uite la fotografia dumneavoastră care a fost făcută acum cîteva zile.

— Sint nevoia să mă penalizez și ca poet pentru inadmisibilele întirzieri, așa cum m-am considerat solidar, alături de 30 de colegi, că n-am făcut tot ce se putea pentru buna desfășurare a repetițiilor, pentru ansamblul spectacolului.

— Și?

— De comun acord am hotărît să primim cu 10 la sută mai puțin la retribuția lunii respective. Numai dacă sintem într-adevăr o echipă, unită nu numai la aplauze și la succes, vom reuși să se vorbească despre Teatrul Liric din Craiova ca de o mare instituție de gen. Nu pot să vă spun mai multe acum, oricum mă bizui pe un entuziasm care nu e deloc facil. Nu avem voie să fim judecați peste un timp că orașul care este cunoscut în lume pentru autoturisme și locomotive, care are un Teatru Național de valoare certă, nu poate să găsească drumul de afirmare cîvenit valorilor muzicale locale.

— Relau mișcătoarele dumneavoastră cuvinte: „Știu atît de puțin despre Poezie / încît trăiesc în numele ei... N-ar fi la fel de potrivit „Știu atît de puțin despre Muzică / încît trăiesc în numele ei”?

Cuprinzător program

de edificare a omului nou

(Urmare din pag. 9)

rală a științei și cunoașterii universale”.

Ca un important obiectiv permanent al muncii politico-educative este văzută combaterea unor concepții retrograde ce mai persistă în unele mentalități, a naționalismului, a șovinismului, a misticismului și obscurantismului, a egoismului, a tendințelor de căpătuială și de viață parazitară.

Formarea omului nou presupune, în același timp, o activitate consecventă, concepută multimedia, de dezvoltare continuă a devotamentului nețărnut față de patrie, popor și partid, a prieteniei, a solidarității militante între toți cetățenii, fără deosebire de naționalitate, ca premisă esențială a angajării tuturor forțelor societății, în unitate de gînd și simțire, cu responsabilitate sporită și supremă dăruire în determinarea schimbărilor calitative, a înnoirilor, în întreaga viață politică și economico-socială, grăbind ritmul prefacerilor revoluționare din țara noastră, în procesul edificării socialismului și comunismului, ridicînd România la altitudini superioare de progres și civilizație.

„Totodată, — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — să dezvoltăm puternic spiritul de prietenie și solidaritate cu oamenii muncii, cu popoarele de pretutindeni, în lupta pentru pace, pentru dezarmare, pentru progres economic și social, pentru relații de deplină egalitate între națiuni, pentru o lume mai dreaptă și mai bună”.

Acest amplu, cuprinzător și complex program de edificare a omului nou, cu o conștiință revoluționară avansată și înaltă răspundere pentru viitorul propriului popor și al lumii întregi, constructor al socialismului și comunismului în patria noastră, așa cum se detașează cu claritate din Expunerea secretarului General al partidului din noiembrie a.c., constituie o însemnată contribuție la dezvoltarea teoriei și practicîi revoluționare, conferînd fiecărui membru al societății șansa dezvoltării și afirmării plenare a personalității lui, la înălțimea măreței istorii contemporane, asumate liberat și activ, ca generoasă și semnificativă împlinire de destin uman, în epoca pe care cu legitimă mîndrie patriotică o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Stare de dor

Chiar dacă deodată ne vom despărți
orbi de litere și înveșmîțați în iarbă
astfel cuprinși să nu ne risipim
deoarece avem miinile rădăcini,
chiar dacă deodată ne vom iubi
sărbătorind sfioasa noapte de iarnă
precum fulgii într-un decor citadin
topindu-se în ochii noștri de iarbă,
chiar dacă deodată ne vom aminti
strigătul dorului întipărit pe pleoape
știu că în cîntecul mării ne vom regăsi
siări de dor și respirații de ape.

Clipa

Clipă, elogiu mișcării,
glob încercat cu ninsori,
orînd cu cronometre
locul inițierii nasterii;
spațiu hărăzit a ne fi prielnic
cînd plugarii descoperă irisul pămîntului.

Învredniciți a vă naște
fie voia celor ce v-au slăvit
călăuze trudite —,
călătorilor!

O pată de lumină

Deodată am zburat în densul cer
o pată de iubire și mister
ființă rod imaculat de stea
cuprins de ochii lumii undeva
pendul de stări și ritm de rațiuni
topind în gînd și stele și minuni
trimis solie de Stăpina mea
ca un cuvînt topit într-o ulcea.
Goneam și rămîneam pe-același loc
eram un mare nimb un mare tot
știind că voi găsi printre lumini
albastre trepte trunchiuri fără spin
și urmărînd în lung străbunul drum
cu oamenii rămași dintr-un album
zidiri și scepțe părăsite-n praf
o mie de imperii toate vraf
iconografi de spuză odihnind
la Curtea-Veche tot într-un colind.
Iar cerul m-a urmat pe drum ușor
o pată de lumină și de zbor
trecînd și eu pe-acolo undeva
spre rodul nins ca un cuvînt de nea.

Călătorie

Acestui pămînt cald ca singele,
rădăcină din infinita noastră privire
încăleată de doruri
ceremonie,
mă dăruir.
Bogate-s încăperile,
adînci rănile;
pleoapă de orizont,
m-aud ecou de lumină
într-o nesfîrșită călătorie...

FLORENTIN PALAGHIA ■

Consfătuirea în domeniul înțegrării învățământului superior de mecanică cu cercetarea științifică și producția, desfășurată zilele trecute sub egida Comitetului municipal București al P.C.R. — Secția Învățământ-Știință, a marcat încă o dată, disponibilitățile tineretului studios pentru creație, contribuția sa la implementarea unor soluții inovatoare în diverse ramuri și unități economice, rezervele de care dispun.

Aportul cercetării științifice studențești nu mai este, de ani buni, neglijabil. Numai că ei, universitarii, se cred în stare de mai mult și mai bine, capabili de a oferi soluții inovatoare, în toate ramurile economiei naționale. Un răspuns concret și în acord cu sarcinile și recomandările conducerii partidului nostru, ale secretarului său general. „Trebuie să împletim ferm cercetarea cu învățământul, cu producția, să legăm mai strâns întreaga cercetare de cerințele practice ale producției, de soluționarea problemelor care apar zi de zi în activitatea complexă pentru realizarea de produse mai bune, cu un înalt nivel tehnic și calitativ, cit mai ridicat”, a înțut să precizeze fostarșul Nicolae Ceaușescu în recenta și magistrală Expunere prezentată la 28 noiembrie 1988.

Înțelegând perfect semnificația unei astfel de chemări, dascăli și discipolii Facultății de mecanică au invitat în superbul lor orășel studențesc — Institutul Politehnic București — o mare parte a inteligenței tehnice din Capitală. Dorind, pe de-o parte, o cit mai largă colaborare multidisciplinară, pentru rezolvarea numeroaselor probleme tehnice pe care le ridică dezvoltarea continuă a industriei bucureștene, înțuind, pe de altă parte, roadele pe care le poate da o astfel de înținire, cei invitați au răspuns cu cea mai mare promptitudine.

Am văzut în acea zi, reprezentate prin specialiștii lor cei mai de frunte, și Uzinele „23 August”, dar și I.C.P.E., întreprinderea de Mecanică. Până și Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice, Vulcan și I.P.I.U., cu alte cuvinte, mai bine de 70 de întreprinderi și institute de cercetare din București.

Am văzut în acea zi, oameni cu timple argintii pășind sfios în atmosfera trăirilor studențești. Emoionată, mai întâi, de reînținirea cu amfiteatrul, lumina de astăzi a inventatorilor s-a arătat, mai apoi, entuziasmată de ceea ce schimburi de miine al inteligenței tehnice poate, știe și vrea a face.

De-ar fi să amintim toate realizările unei facultăți de tradiție în învățământul românesc, cum este Facultatea de mecanică, de-ar fi să descriem, așa cum le-am văzut, impresionantele laboratoare, pe care, deseori, doar dimensiunile le delimitatează de marea industrie, am avea nevoie, cu certitudine, de zeci de pagini. Vom reține, așa cum, în cuvintul domniei sale a făcut-o și decanul Facultății de mecanică, prof. dr. ing. Nicolae Apostolescu, doar câteva direcții prioritare de cercetare ale activității de integrare. Simpla lor enumerare va demonstra

că nu sint, nici puține, nici minore.

Utilizarea combustibililor inferiori și a combustibililor neconvenționali au făcut obiectul unor cercetări consacrate ligniților inferiori și sisturilor bituminose, întocmirii hidrocarburilor de suport la generatoarele de abur, utilizării alcoolilor și hidrogenului la motoarele cu ardere internă. Noi materiale în construcția de mașini și dezvoltarea de noi tehnologii înseamnă căutări privind folosirea de mase plastice armate, noi cuple de materiale pentru organele de mașini, crearea unor tehnologii speciale, pentru mecanica fină. Realizarea de noi aparate, instalații și utilaje cu performanțe ridicate, activități care au generat apariția unor etanșări mecanice pentru presiuni și temperaturi înalte, a turbo-transmisiei cu roți dinate și transmisiei armonice, roboți in-

fesori și studenți — propunerile de colaborare înțind mereu pe ușa din față. Zi de zi alături timp de 10 ani, nu-i de mirare că fiecare se simte, în vizită la celălalt, ca la el acasă. Și dacă de la înțințarea sa I.A.U.C. a stat alături Facultății de mecanică, cu alit mai mult s-a vrut alături într-o astfel de zi. Gazdă perfectă din momentul în care musafirii politehnicii i-au înțrat în întreprindere, directorul Victor Bizu prezintă în minunata expoziție a realizărilor de ultimă oră mai cu seamă produse de vîrf realizate în colaborare cu vecinii din orășelul studențesc. Contribuția universitară este scoasă în evidență cu discreție și eleganță, primind întregul gir al calității. Aparat de măsurat mărimi geometrice, aparatul de cercetare în domeniul biotehnologiilor, aparat spectrofotometric, purtînd, toate, pecetea valorii, stau mărturie despre aplicarea industrială a cercetărilor efectuate de cadre didactice și studenți din Institutul Politehnic București. „Vrem competitivitatea produselor noastre și am constatat că există domenii concrete de colaborare cu Facultatea de mecanică. Vom lua imediat legătura”, exclamă inginerul Adrian Popa, director al Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru echipamente energetice. „Și dacă au existat întreprinderi care nu au colaborat cu Politehnica, nu vor mai fi”, afirmă convingător ing. Paul Blaier, director tehnic al Uzinelor „23 August”. „Există potențial și preocupări în învățământul superior — completează, în cunoștință de cauză dr. ing. Aurel Sandu, directorul Institutului Central pentru Industria Electrotehnică — dar se poate face mai mult”.

Pentru acest „mai mult” cu cîștiguri ale învățământului, cercetării producției, peste 100 de oameni s-au sfătuit îndelung, pînă-n faptul serii. Un limbaj unic, cel născut din interdisciplinaritate, o dorință comună, aceea a perfecționării muncii de pînă acum, i-a înțut mult timp alături. Cînd s-au despărțit, convingși că cele stabilite împreună sint hotăriri bune și trănice, au gîndit, desigur, c-o fac doar vremelnice. Le-o cere economia noastră modernă, le-o cere chipul nou al specialistului, ce trebuie format din vreme cu știința de a crea. Se vor revedea curînd, în laboratoare de facultate, ori în hale industriale. Și asta, pentru că de niște ani, studenții lucrează cot la cot cu dascălii lor și ceea ce iese din laboratoarele inteligenței poartă, deoseri, semnături comune. În momentul terminării facultății tinărul absolvent nu mai este un necunosător al tehnicii în producție, ci un factor de aducere al noului, de promovare a modernizărilor.

„La Uzinele „23 August” este un pămînt roditor pentru semintele Politehnicii”, afirma inginerul Paul Blaier. Mai mult, ne permitem să adăugăm, în întreaga industrie și cercetare românească semintele generate de învățământul politehnic pot și — au demonstrat-o — știu să rodească.

LIANA MOLNAR

Soarele termoelectrician agricol

Dacă în timpul secetelor, soarele pîrjolește recoltele golindu-le de umiditate ca o sugativă, de ce să nu fie pus la treabă să le usuce alit cit este nevoie, în hambare, sub controlul omului și nu la dispoziția capriciilor zăpușelii? O astfel de întrebare și-au pus specialiștii de la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Echipamente Energetice — ICSITEE, și asta nu la un taifas oarecare, ci cu rigla de calcul și creionul în mînă schițînd deja primele linii ale viitoarei scheme tehnologice. Răspunsul exact și concret a venit peste cităva vreme. La poalele silozului cu tuburi uriașe de beton, ca ale unei orgi agricole, de lingă Oltenița a apărut un acoperiș ciudat. Se înalță chiar de la firul ierbii și, în loc de țigle, era construit din captatori solari. Aceștia se „bronzază” la soare cam 7 luni pe an, dar nu degeaba, ci pentru a încălzi un curent de aer, dirijat apoi să usuce miile de tone de cereale depozitate.

„Aproape 70 de mii de metri cubi de aer încălziți de o sursă energetică inepuizabilă realizează o uscare economică pentru întreaga cantitate de grîne din siloz, fără să se mai ardă nici măcar un gram de păcură”, spune șeful de colectiv Leonida Stănoiu. Anual se șterg de la rubrica de consumuri circa 100 de tone de combustibil, înlocuite de kilocaloriile gratuite din cer. Acoperișul solar nu ocupă teren agricol și sub el se creează în plus și un excelent spațiu de depozitare, ferit de ploii și cu căldură”.

Proiect curajos, mai ales la o asemenea anvergură de 1200 metri pătrați de suprafață captatoare, cum de altfel nu s-a prea construit în lume! Dar pînă a reuși ca „o soie mio” să devină o melodie energetică pentru agricultură, specialiștii de la ICSITEE au strîns citiva tomuri de calcule și schițe.

Instalația de stors energie din perpendicularele fierbinți ale soarelui a funcționat foarte bine, cum se zice, din prima zi. La Giurgiu, Bărăgan, Pogoanele, Buce și în alte 25 de silozuri au apărut surori gemene ale ei. Este firesc ca în viitor ele să nu lipească din peisajul nici unei baze de recepție și depozitare cereale, căci energia gratuită via soare asigură o uscare eficientă, simplă, rentabilă. Acum, cînd în lume tonele de țigle se numără bob cu bob, iar din robinetele cerului, mai în fiecare dimineață, curge în valuri o energie la discreție, trebuie să pui în funcțiune toate radarele minții pentru a o recepționa și dirija spre cit mai multe domenii de utilizare. Asta și fac specialiștii de la ICSITEE. Ingerul Paul Zara a conceput o nouă instalație de uscare cu aer încălzit de soare și anume pentru furajele verzi. Institutul de Cercetare și Producție pentru Cultura Pajștilor Brașov va fi primul beneficiar al finarului de 200 de tone, de fapt un sopron cu acoperiș solar și canale de distribuție a agentului uscător la baza șirelor de paie. Furajul uscat, mai bine conservat asigură un plus de proteine și provitamina A la prințul animalelor. Rezultatele? Importante sporuri în producția de lapte pe timpul iernii

și o economie anuală de aproximativ o sută de mii de lei. Și acestea, numai cu ajutorul soarelui. Bine distribuit în țară, el își îndeplinește conștiincios sarcinile de termoelectrician agricol, fără să pretindă nici un salariu de la om.

Știați că plantele au sensibilitățile lor, cresc mai repede cînd „ascultă” muzică, ba chiar suferă de stres? Împotriva acestuia cercetătorii de la Institutul de Legumicultură și Floricultură Vidra împreună cu cei de la ICSITEE au pus la punct o terapie originală folosind ca „medicament” apa încălzită tot de energia inepuizabilă a soarelui.

„Cînd se mută răsădurile din serele calde în solarile reci, legumele timpurii pierd citiva zile pînă se acomodează, fiind o perioadă triste, apatice, cu o culoare violacee, semn al unei stagnări în creștere”, spune directorul adjunct al Institutului de la Vidra, Ion Scurtu. Irigîndu-le cu apă încălzită într-o instalație solară, stresul tomatelor, ardeilor, vinetelor și castraveților a dispărut ca prin minune. Chiar după schimburi de locuință din serele calde, plantele au rămas verzi, vesele și au format inflorescențe cu 10 zile mai devreme. Pînă acum 10 la sută din răsăduri nu suportau temperatura scăzută a pămîntului și mușeu. Procentul de pierderi în noile condiții este de numai 4. De asemenea, potolindu-le setea cu apă de 25 de grade în loc de 15, se leagă rod nu la două florii din zece, ci la cinci. Și calitatea legumelor devine mai bună, ele avînd un ten sănătos și proaspăt fără riduri. O simplă irigare cu apă încălzită înseamnă mai timpuriu, mai productiv, calitativ superior. S-au udat cu apă încălzită via soare și culturile mai rezistente din marte salata, ceapa, usturoiul, care au demarat mai rapid vegetația, s-au recoltat mai devreme și au lăsat terenul liber pentru celelalte legume. Cu apă călduță se poate lupta și împotriva stresului zăpușelii căci planta suferă stînd cu capul în arșiță și rădăcina la rece. De asemenea, toamna, cînd soarele mai poate încălzi apa, se prelungește perioada de vegetație a tomatelor, vinetelor, ardeilor”.

O încălzire a apei de irigație cu numai 10 grade de la energia astrului zilei, fără nici un consum de combustibil, conduce la efecte spectaculoase. Dar grefarea captatorilor direct pe solarii nu s-a dovedit o treabă simplă. Specialiștii de la ICSITEE au realizat însă o soluție de mare simplitate și ingeniozitate, un pionierat în lume. Cu amenajări minime și foarte ieftine, ei au făcut ca solarul să devină el însuși o adevărată instalație de încălzire a apei de la razele soarelui, fără să mai fie nevoie de montarea panourilor solare. O tehnologie eficientă folosind o sursă gratuită de energie care se poate generaliza în unitățile agricole și în gospodăriile individuale. Soarele știe să fie nu numai marele regizor al „metabolismului” clorofilei, ci și medicul care vindecă stresul legumelor.

FLORIN CONDURĂȚEANU

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Paznicii pădurii de argint (II)

Prezentăm, în continuare, citiva personalități ale științei silvice românești.

Se împlinesc anul acesta 130 de ani de la nașterea profesorului Petre Antonescu (1858—1938), despre care istoricul silviculturii inginerul Dumitru Ivănescu scrie cu drept cuvînt că „a dominat timp de o jumătate de secol economia noastră forestieră”. Născut la Ploiești, a urmat studii secundare la Brașov, iar în 1878 devine diplomat al Școlii centrale de agricultură și silvicultură de la Herăstrău — București. Încă din acel an, înțră în administrația silvică românească, conducînd cu pricepere și devotament mai multe poale, pentru ca ulterior să devină șef de

circumscripție forestieră, iar în 1910 să fie numit subdirector al pădurilor, apoi șef al Biroului împăduririlor și construcțiilor din Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Un concediu de doi ani îi permite să se specializeze la Nancy, la școala silvică franceză.

Protecția și conservarea pădurilor au constituit întotdeauna țelurile de bază ale muncii sale. Un moment dramatic din viața lui l-a constituit perioada ocupației germane din primul război mondial, cînd, rămas în Capitală, ca girant al administrației silvice, s-a opus cu hotărîre, înfruntînd mari riscuri, tăierilor devastatoare pe care le plănuia comandamentul trupelor germane.

Îndelungata sa carieră didactică (mai bine de trei decenii) începe în 1898, cînd predă silvicultură, amenajament și corecția torenților la Școala superioară de silvicultură de la Brănești, dovedindu-se un strălucit pedagog, care știe din plin să valorifice, la cursuri și pe cîmpul experimental, cultura sa de specialitate și vasta sa experiență. A publicat multe lucrări, dintre care menționăm *Clima și pădurile*, *Despăduririle și consecințele lor*, *Torenții și inundațiile*, *Protecția vinătoare în România*, *Terminologia silvică*, *Despre grădinarit* etc.

Fondatorul silvotehnicii românești moderne este considerat Marin Drăcea (1885—1958). După studii secundare la Giurgiu și București, urmează Școala superioară de silvicultură de la Brănești, pe care o absolvă în 1910, cu rezultate excepționale. Își susține doctoratul în știință la München în 1923 (distincția: *summa cum laude*), cu o teză privind cultura salcîmului în România, ulterior specializîndu-se și în

S.U.A.

A activat în învățămînt timp de 36 de ani, predînd silvicultură, exploatarea pădurilor și tehnologia lemnului, mai întîi la Brănești, apoi în cadrul Facultății de Silvicultură din cadrul Institutului Politehnic. La Institutul de Cercetări și Experimentație Forestieră, întemeiat de el în 1933, a orientat studiile atit spre conservarea, cit și spre popularea cu noi esențe, superioare, a pădurii românești de asemenea spre recuperarea terenurilor degradate și reimpădurirea zonelor unde se practicaseră tăieri nesăbuite. A fost președinte al societății inginerilor silvici din România „Progresul silvic”.

A funcționat și el, întîial, ca șef de ocol silvic, ulterior devenind director general al Casei Autonome a Pădurilor Statului. A adus noi puncte de vedere privitoare la sistemele silviculturale, elaborînd o „teorie a tratamentelor, ca sisteme silviculturale complexe”. Este creatorul „metodelor de regenerare-substituție Drăcea”, bazată pe aplicarea tăierilor în ochiuri,

introdusă atit la noi, cit și peste hotare. A analizat, în cadrul mai multor studii, relația dintre exploatarea agricolă și cea silvică. În 1938 i-a apărut lucrarea de sinteză *Considerațiuni asupra domeniului forestier al României* — și astăzi de mare utilitate pentru specialiști. Sint bine cunoscute cercetările sale sistematice, de pionierat pe plan mondial, asupra speciilor și hibridizilor de plop care cresc pe întreg globul. Un mare interes au stîrnit și experiențele lui M. Drăcea, încununate de succes, de a introduce la noi o seamă de specii exotice, ca nucul negru sau duglasul verde. Agronomul Constantin Sandu-Ville, specialist în protecția plantelor, îl evoca astfel: „O frunte frumoasă, stăvilită de sprincene mari și negre [...], sub sprincene erau niște ochi viol, ageri, blînzi, care te mingiau și îți dădeau încredere”.

Un aport însemnat la promovarea unei silviculturi intensive în România, pe baza înnoirii procedurilor și tehnicilor existente de amenajare a pădu-

— Cu cine ați dori să încep dialogul, cu medicul sau cu prozatorul Constantin C.I. Bogdan?

— Aș prefera cu medicul, este activitatea mea principală, scriul rămâne un hobby.

— Greu de crezut pentru cine a citit „Poduri suspendate” și „Nemuriri trecătoare”, dar, în fine, cum vă simțiți? De altfel, sincer să fiu, ce m-a adus în cabinetul dumneavoastră este vestea înființării aici, la Spitalul clinic „Grivița”, a primului laborator de foniatrie din Capitală și din țară, laborator pe care îl conduceți. Să ne lămurim, în primul rând, ce este foniatria?

— O disciplină medicală menită să se ocupe de bolile și tulburările vocii, vorbirii, limbajului și auzului — auzului în măsura în care acesta este implicat în perturbările celorlalte funcții enumerate mai sus. Laboratorul de foniatrie al Capitalăi s-a născut din necesitatea — înțelegă cum se cuvine de conducerea Ministerului Sănătății care ne-a acordat cele trebuiri, ca și directorul spitalului, dr. Dorin Sarafoleanu — de a asigura o asistență medicală cât mai bună pentru profesioniștii vocii vorbite și cîntate, avînd în vedere că în București sînt concentrate numeroase instituții culturale unde activează asemenea specialiști.

— Bolile lor profesionale ar fi, așadar, pierderea vocii. E de înțeles ce dramă poate trăi o cîntăreț, un actor, un profesor...? Care ar fi cauzele?

— Atît pentru vocea vorbită cît și pentru vocea cîntată, cauzele de deteriorare — totală sau parțială — sînt aproximativ aceleași. Efortul vocal excesiv, efort puternic și prelungit, depășind puterea de rezistență a organului fonator, dar, numai oboseala nu este suficientă pentru a determina o disfuncție (sigur, fiecare persoană își obosește laringele în alt fel), este vorba de un teren anume. De exemplu, pot exista 10 profesori sau învățători ori avocați sau cîntăreți care depun același efort, sînt de aceeași vîrstă, au, să zicem, cam aceeași condiție fizică și totuși, unii fac disfonie iar alții, nu. Teren înseamnă o predispoziție uneori anatomică a organului fonator și a corzilor vocale, o anume constelație neuro-psih-endocrină, mai ales, la femei cu labilități psihice, cu disfuncții endocrine, cu anumite nevroze, la care nu contează efortul vocal și, totuși, le apare o disfonie. De asemenea oboseala fizică, subalimentația, somnul puțin, nopțile pierdute, munca excesivă, în general, factorii care intoxicează organismul și sistemul nervos, — cafeaua prea multă, tutunul, în mod special — făcîndu-l incapabil să mai coordoneze bine aparatul fonator.

— Vîm foarte speriați asemenea bolnavi în cabinetul dumneavoastră? Cum îi tratați?

— Nu de puține ori, vin disperați. Sînt torturați de neputința de a-și împlini profesia; vă imaginați ce simțămînte poate trăi un cîntăreț de operă, de pildă, sau un actor, mai ales cînd e vorba de voci de performanță, de talente excepționale? Cum spunem, există o populație numeroasă susceptibilă a fi afectată de asemenea suferințe, gîndiți-vă la cadrele didactice și la telefoniste, ofițeri, dispeceri etc., etc. Disfoniile simple, determi-

nate de oboseală, dar accentuate de o viroză, de o răceală, de o afecțiune acută a căilor respiratorii superioare, sînt tratate ambulator, cu medicamente și, dacă e nevoie, de un număr de exerciții pentru recuperarea vocii. Pentru bolnavii deja cu modificări anatomice, internarea în spital devine obligatorie — noi internăm în secția ORL a Spitalului „Grivița”, unde se face, întîi, o terapie medicamentoasă pentru înlăturarea infecției, congestiilor, edemului, după care urmează o operație de mare finețe, cu mijloace chirurgicale, sub microscop, cu niște instrumente extrem de fine iar în ultima vreme utilizăm laserul.

— Știu, cititorii revistei noastre au avut de curînd prilejul să afle că secția ORL a Spitalului „Grivița” este beneficiara unor instalații chirurgicale cu undă laser, de fabricație românească.

— BILAS-10 produs la IFTAR, pe Platforma Măgurele, este un aparat foarte bun, competitiv cu cele mai reușite de acest fel pe plan mondial, are și un design izbit, îmbunătățit, după ce un prototip a fost în experimentare la noi — i s-au mai adăugat niște lentile în plus —, se poate interveni cu el în orice zonă ORL, după cum chirurgul decide de că are nevoie. Lucrăm de un an de zile cu el și avem rezultate care ne-au dat satisfacții. Cel mai bun argument este faptul că în fonochirurgie, unde e nevoie de o precizie deosebită — aveți în vedere că operația se efectuează pe un organ cu o mare complexitate structurală și funcțională, laringele și mai ales corzile vocale — nu este voie să greșești. O greșală oricît de mică afectează fie calitatea vocii, fie anulează marile calități ale unei de performanță. Datoria chirurgului foniatriu este să-l redea capacitatea pentru performanță sau măcar să o readucă la nivelul avut.

— Vă aștept de două ceasuri să coboriți din blocul operator. Ce-ați operat azi?

— Un caz mai complicat, o formațiune inclavată într-o coardă vocală, un nodul chistic adînc, ceea ce a presupus o incizie profundă în organul atît de minuscul și atît de complex.

tributurile sale sînt considerate deschițătoare de drumuri în ecologia forestieră, precum și în fundamentarea tehnică și economică a planurilor privind dezvoltarea conexată a cercetării în silvobiologie, cu exploatarea pădurilor și industrializarea lemnului. A acționat pentru organizarea la noi de stațiuni și puncte experimentale silvicole, mai ales în scopul ocrotirii și conservării arborelor naturale din munții noștri. Lucrarea sa *Procedul de inventariere a arborilor cu benzi de probă* (1947) a avut un aport însemnat la cunoașterea patrimoniului silvic al României. A publicat (în colaborare) monografia *Biometria forestieră* (1965). La moartea sa, Academia R.S.R. îi aducea acest bine meritat omagiu: „Bogata experiență pe care a acumulat-o, în tumultul unor variate și importante responsabilități profesionale, a fost definitivă pentru tinuta sobră, academică, pe care a imprimat-o mai tinerilor săi colegi”.

Dr. CONSTANTIN C. I. BOGDAN

„Cunoașterea dezvoltă un mister ca să întîmpine un altul”

Fotografie de ELENA GHERA

N-am avut încotro, dacă nu înlăturăm total chistul, după un timp se poate reface. A fost dificil, a trebuit multă grijă, o cicatrizare defectuoasă poate să ducă la scăderea randamentului vocal al cîntărețului.

— Așadar, pacientul este un cîntăreț. Nu vă cerem numele, este firesc să-l protejăm sensibilitatea și reputația, în definitiv, existența. Ce fel de cîntăreț? Chiar credeți că va mai putea cînta ca înainte? L-ați ascultat vreodată?

— Este un solist chiar foarte cunoscut, cred că l-ați ascultat și dumneavoastră, măcar la radio. Sînt absolut sigur că își va recăpăta toate calitățile vocii. Deși operația a fost dificilă, spre bucuria echipei și a pacientului s-a terminat cu bine. Tesutul nobil, țesutul care se contractă, produce vibrații și emite voce, a rămas neatinat, vindecarea va avea loc în timpul cuvenit, cu o cicatrice destul de mică.

— Ați spus, spre bucuria pacientului, credeți că și el e sigur de vindecarea deplină, de faptul că va urca din nou pe scenă?

— Cred, deoarece tratamentul fonic presupune psihoterapie chiar din momentul cînd pacientul vine la consultații. Și o face atît medicul foniatriu cît și psihologul de care laboratorul nostru dispune. Pacientul este pregătit sub această latură atît de bine, încît, de obicei, este destins, după operație, în cele 6-7 zile de repaos vocal așteaptă cîminte, fără stress, momentul începerii exercițiilor de, cum spunem noi, scoatere a vocii din laringe.

— Cînd își va relua spectacolele, invitați-mă, vă rog, și pe mine la unul dintre ele, să-mi faceți cunoștință cu solistul. Voi afla mai bine stările prin care a trecut. Pînă atunci să vă mai întreb cîte ceva despre foniatrie. Cum privește și cum primește ORL-istii noua disciplină?

— Ea s-a născut din Otorinolaringologie, dar s-a desprins de aceasta și nu în puține țări funcționează ca specialitate independentă, în paralel cu ORL. Organizația Mondială a Sănătății recomandă să existe un medic foniatriu la 200 000 de locuitori sau 1 medic foniatriu la 10 medici ORL-ști. La noi în țară am avea nevoie cam de 110.

— Și cîți sînt?

— Deocamdată, trei. Și acesta, toți în Capitală.

— M-ați dezamăgit. Voi am să vă întreb cum și unde se face specializarea în foniatrie?

— Nu există încă un sistem de specializare pentru medici foniatri propriu-zis, am ținut cursuri pentru pregătirea medicilor ORL-ști, fie în perioada de formare a lor, ca medici secundari, cînd s-au inclus și capitole de foniatrie, fie că s-au organizat cursuri pentru specialiști și primarii în otorinolaringologie ca a doua competență.

— Dumneavoastră unde v-ați specializat?

— În Cehoslovacia, în 1972; eram deja medic primar și doctor în medicină. Acolo se afla cea mai bună clinică de foniatrie din lume, cea mai completă, unde s-au scîlțit și medicii din Vest și cei din Est. Sistemul cehoslovac de organizare a foniatriei naționale este, se consideră, alături de cel suedez, cel mai bun, constituie, oricum, un sistem de referință.

— De ce din sfera ORL, v-ați ales foniatria?

— E greu de răspuns, proba-

bîl fiindcă are contingență cu arta, hobby-ul meu din tinerețe. Încă de student am scris și am avut în proiect un scenariu de film. A fost și o necesitate pe plan național, mi s-a recomandat să fac asta, mi-a plăcut și am făcut-o.

— Și o faceți cu artă, așa cum „tăiați”, cu un bisturiu ascuțit și precis, în scrisul dumneavoastră, gangrene morale. V-am mai căutat pentru acest interviu în vară și mi s-a spus că sînteți la un congres internațional. Foniatrii au chiar congresele lor?

— Am participat la Congresul Uniunii foniatriilor europene de la Erlangen, în RFG. Sînt congrese anuale și sînt foarte importante. Participarea nu este numai a țărilor europene, de regulă, vin specialiști de pe toate continentele, această reuniune fiind socotită de prim ordin în lume, concentrează personalitățile de primă mărime de pretutindeni, profesori și academicieni. Congresul de anul

acesta a avut ca tematică problemele fundamentale ale dezvoltării foniatriei, s-a referit, în special, la investigațiile sembiobiectice și obiective ale vocii, auzului și vorbirii iar în a doua parte, la aspectele patologice ale vibrației corzilor vocale. Ceea ce impresionează este faptul că, spre deosebire de celelalte congrese, cercetătorii obișnuiți să lucreze în laboratoare au colaborat mult mai bine cu practicienii din clinici și astfel multe metode și aparate folosite numai în laboratoare au trecut în activitatea clinică, au ajuns la îndemîna medicilor foniatri. Potrivit complexității aparatului fonator — nu este limbajul ultima achiziție a sistemului nervos pe scara de evoluție biologică a omului? —, în consecință și aparatura pentru investigarea lui este, la rîndu-i, extrem de complexă, utilizează ultimele cuceriri în tehnică. La ora actuală, paleta de investigație, atît pentru voce cît și pentru vorbire, este deosebit de largă, dar și de mare eficiență. O serie de afecțiuni ce nu puteau fi rezolvate sau o serie de aspecte ce nu puteau fi înțelese s-au clarificat datorită noii aparatură, determinînd și tratamentele corespunzătoare.

— Mi-ați pus sub ochi, iată, niște comunicări și constat, firește, cu bucurie, că România a fost prezentă. În ce constă lucrarea „Investigații sonografice ale vibrato-ului”, al cărei prim autor sînteți?

— Am colaborat cu dr. Dorin Sarafoleanu și ing. Olimpiu Pascu, un electronist deosebit de priceput în probleme de cercetare științifică a domeniului aparatului medical, pentru a investiga mai modern și a afla mai multe lucruri decît se știu pînă acum despre vibrato, despre această calitate aparte a vocii cîntate de performanță. A trebuit să construim un aparat capabil să ne ajute în investigații de finețe, aparat după concepția noastră și cu componente românești. Am reușit să realizăm cu el niște curbe neobișnute de nimeni pînă acum, să adunăm niște date necunoscute, neconsemnate nicăieri în literatură, fiind într-un fel o premieră în domeniu. A interesat asistența congresului pentru două aspecte: în primul rînd, pentru că este o problemă de vîrf a specialității, în al doilea rînd, prin caracterul practic al lucrării, aparatul putînd fi apli-

cat în probarea și analiza vociilor. A calității vocii studenților de la clasele de canto, a evoluției acestora pe parcursul studiului, ca și a celor deja formate, a celor de performanță.

— Citeodată, dumneavoastră, medicii sînteți îngrozitori, ne răpiți misterul.

— Este rostul cercetării, altfel știința nu ar avansa. Dezvăluie un mister pentru a înțelegi altul. Nu vă temeți, cu cît cunoașterea pătrunde mai profund în macro sau microunivers va aduce la suprafață alte mistere și alte fascinații...

— Vreți chiar să mă fascinați, deși m-au fascinat, înaintea de a vă cunoaște, cărțile dumneavoastră. Văd în acest document al congresului de la Erlangen că ați fost ales în conducerea Uniunii foniatriilor europene.

— Da, am fost ales ca membru în Comitetul permanent executiv, pe patru ani, ceea ce reprezintă o cinste pentru mine și o recunoaștere a preocupărilor și cercetărilor românești în noua disciplină medicală.

— Nu știu cînd aveți timp să scrieți, nu știu cînd vă ocupați de cercetare științifică, știu că zilnic operați în spital și că tot zilnic consultați bolnavi în policlinica Spitalului „Grivița”. Cîte ore are ziua pentru dr. Constantin C.I. Bogdan?

— Ca pentru toată lumea, 24. Dacă ești bine organizat, poți să-ți dirijezi capacitatea de muncă spre cîteva scopuri și înclinații majore. Prin voință însăși voința se lucrează, se șlefuieste. De scris, scriu mai ales noaptea. În liniște, cobor în mine.

— Și de acolo priviți foarte sever lumea. Chiar neîndurător și neiertător ca în „Nemuriri trecătoare”.

— Eu credeam că o privesc drept. Sînt neîndurător doar cu nonvaloarea și cu impostura. Este și ceea ce m-a determinat să pun mina pe condei și să scriu. De-a lungul anilor, ca student și mai ales ca medic, am fost martorul sau am fost implicat în situații în care nonvaloarea a dominat valoarea. Aceasta am vrut să dezbăt în cărțile mele, impactul dintre ele. Mă tulbură foarte mult cînd se întîmplă ca nonvaloarea să se strecoare, să învingă și să se urce pe un piedestal iar de acolo să desfinjeze, să demoleze adevărate valori. Chiar dacă nu pentru multă vreme, efectele se îndreaptă de cele mai multe ori greu, cu consecințe prelungi în stratul moral al oamenilor. Am încercat să înțeleg acest fenomen și mai ales să descopăr mecanismul intim al unui astfel de proces.

— Și l-ați aflat?

— În mare măsură, da. M-au ajutat considerabil lecturile. Ceea ce m-a impresionat foarte mult este că asemenea fenomene și asemenea impacte sînt descrise de de tîrziu antici.

— Ca și iubirea, se pare, e un subiect etern.

— Nu, un defect nu poate să fie etern, dacă există luciditate și veghe asupra balanței dreptății. Am încercat să ilustrez acest conflict permanent dintre valoare și nonvaloare cu personaje din lumea pe care o cunosc mai bine, din lumea medicinei.

— În asociație de idei, ce vi se pare mai important în medicină?

— Măsura în care un slujitor al ei poate să învingă boala cu care i se adresează un om. Prin pregătirea lui profesională, prin puterea voinței, prin dorința de a o face. Și curajul de a recunoaște că nu știe cînd nu știe, făcînd pașii necesari să afle.

— Îmi întîndeti capane, un labirint al gîndirii din care va fi greu să ies. „Nemuririle trecătoare” ne aduc la lumina senină a zilei și ne demonstrează că statuile false nu rezistă pe socluri.

— Sînt optimist, pînă la urmă, valoarea învinge.

— Să ne întorcem la pacientul dumneavoastră. Care sînt cel mai greu de vindecat?

— Îndoiala și neîncrederea sînt cel mai dificil de învins la pacienții care au mai fost înainte tratați de medici necunoscuți ai domeniului, fiecare tratament soldîndu-se cu un eșec. Mai mult, poate, decît în orice profesie, în medicină este extrem de anevoios să construiești pe ruine, pe ceea ce a demolat altul.

— Aveți dreptate, dar provocarea mea la dialog este, constat, iarăși, o cursă. Să-l încheiem și să aștept invitația la spectacolul pacientului dumneavoastră.

CICI IORDACHE-ADAM

Întreprinderea de sirmă, cuie și lanțuri din Galați urma să primească în acest an un calculator. Cum îi trebuia un om care să mai fi lucrat cu astfel de mașini gingașe, Doina-Ligia Iordache a venit să lucreze ca analist-programator, în această întreprindere, începând de la 15 martie. Ca absolventă a Facultății de calcul și cibernetică economică din București, ale cărei cursuri le-a încheiat cu media generală 8, ea este specializată în sistemele informatice mari. Pe parcursul experienței sale de 14 ani, ca informatician, a considerat, însă că e necesar să se specializeze și în minisistemele de calcul, iar în acest scop a urmat un curs la CEPECA și a obținut atestatul cu media generală 9. Pe scurt, părea a fi omul potrivit la locul potrivit. Și pentru început i-a revenit munca de coordonatoare a Stației de calcul din întreprindere. Dar iată ce scria Doina Iordache într-o scrisoare adresată de curând redacției: „Am fost obligată să-mi irosesc timpul, priceperea și energia în argumentări, demonstrații și explicații. În lupta mea de promovare a noului în această întreprindere, de rupere a inerției, am întâmpinat rezistența unor oameni învechiți, rutinați, și am ajuns să am un statut de persoană inoportună. De aceea, vă propun cercetarea, în lumina Tezelor din aprilie, a felului cum este promovat progresul tehnic în această întreprindere. Dureros este faptul că astăzi, în era cosmosului și a calculatorului, aici lucrările de evidență se fac manual, chiar și cele uzuale de financiar-contabilitate; nu mai vorbesc de lucrări de urmărire a costurilor, a contractelor, a producției. Din luna iulie avem și noi un microcalculator cu 5 terminale, care a costat 1.457.000 lei și stă și acum într-o magazie deoarece nimeni nu mă sprijină să-i găsim un loc unde să-l punem în funcțiune pentru a începe să mă ridicăm din handicapul pe care-l avem față de alte întreprinderi. Vă stau la dispoziție cu dovezile concrete ale acestei lupte pe care n-am abandonat-o”.

ADEVĂRUL SUPĂRĂ, DAR VINDECA

Prima impresie, primele măsuri: Doina Iordache, într-un raport de activitate: „La 15 martie iau primul contact cu Stația de calcul. Constat dezordine: acte, căni de cafea și scrumiere cu țigări stau laolaltă pe birouri, printre mașini. Organizez o acțiune de curățenie generală, stergem praful, spălăm, fac rost de spirit tehnic pentru curățat mașinile. Aranjăm mai ergonomic mobilierul și facem ordine în dulapurile suspendate. Analizez apoi, cu colectivul stației, lucrările pe care le fac operatorii. Rezultă că pentru desfășurarea activității nu există nici minimum de hirtie de imprimantă pentru editarea ștatelor de plată și nici nu s-a prevăzut cumpărarea ei în acest an. Intocmesc situația cu necesarul minim de materiale și o înaintez biroului de aprovizionare. În zilele următoare trec la cronometrarea lucrărilor, la stabilirea duratei lor de execuție, în vederea unei mai bune organizări a muncii. Analizez după cărțile de muncă studiile și atestatele operatorilor din stație (aici sint probleme)“.

Arhivă cu surprize. Din același raport de activitate: „Pentru constituirea arhivei acestei Stații de calcul pun în ordine actele emise și primite din anul înființării ei, 1974, până în 1988. Studiez raportările trimestriale, semestriale și anuale din această perioadă și constat că, în privința procesului de informatizare a întreprinderii, încă din trimestrul I 1985 se declară că s-a ajuns în stadiul 3 (Bază de date). Stadiul 3 presupune ca toată întreprinderea să fie pe calculator, or noi nici măcar n-avem un calculator pus în funcțiune. Fac intervenție la Centrul de calcul al Ministerului Industriei Metalurgice pentru reconsiderarea raportărilor anterioare și obțin derogarea de a declara stadiul 1, revenindu-ne obligația de a elimina în cel mai scurt timp rămânerea în urmă”.

După ce din arhivă a ieșit acest porumbel, ca din pălăria plină de surprize a unui scambiator, pentru Doina Iordache au început și necazurile. În

primul rind din partea contabilului-șef, A. Moraschi, și din partea șefului biroului financiar, Zaharia Gherasim. Adevărul supără, citeadată. El poate să fie ca o pilulă amară, dar care face bine la sănătate. Bineînțeles, cu o condiție, să nu ascunzi pilulele sub pernă.

Primul control și ce a mai urmat. În luna mai, control din partea Centralei de industrializare a produselor metalurgice, pe linie de informatică. Se constată că munca operatorilor, pe mașinile de facturat-contabilizat, nu are nimic comun cu informatica. Are loc o discuție aprinsă între reprezentantul centralei și contabilul-șef, în prezența directorului întreprinderii, C. Gingărașu. „Reprezentantul centralei trasează ca sarcină să mă preocup de promovarea cit mai rapidă a informaticii la I.S.C.L., zice Doina Iordache. Caut să familiazerez operatorii cu activitatea de prelucrare automată a datelor, le explic cum se lucrează cu un calculator, modul de imprimare magnetică, performanțele și avantajele acestei munci. În vederea obținerii de sprijin pe parte de soft, de programe, iau legătura cu Centrul teritorial de calcul, cu oficiile de calcul de la Întreprinderea mecanică navală, Laminorul de tablă groasă, Întreprinderea de rețele electrice, ITSAIA și BATMA 17 din Galați, cu întreprinderi din Brăila și Buzău, de unde primesc cataloage, acte normative, materiale tehnologice ca diskete și benzi magnetice“. Asta în timp ce

schimb. Repet și subliniez că, potrivit mai multor adrese oficiale, mașinile de facturat-contabilizat nu intră în componența unităților de informatică și că noi, din moment ce am achiziționat calculatorul, ar trebui să ne străduim să-l aducem acasă și să ne mobilizăm pentru punerea lui în funcțiune și pentru asigurarea lui cu programe. Efect zero. Contabilul-șef cere să fac programe pentru mașinile de facturat-contabilizat, altfel nu-mi mai aprobă retribuirea. În 11 august urmează altă ședință, în aceeași formație și cam cu aceleași puncte la ordinea de zi. Între aceste ședințe reușite — deși n-ar fi fost datorită ei — să facă rost de o mașină care să aibă trecere liberă prin mai multe județe. Calculatorul depozitat la centrală e adus în întreprindere. Pe 22 august ea constată că retribuirea i-a fost blocată de contabilul-șef. Cu avizul directorului izbutește totuși să-și ridice banii.

CALCULATORUL A VENIT, OPERATORUL POATE SĂ PLECE

Colegialitate. E obligată să lucreze în continuare, cu mașinile de facturat. „În tot timpul cit lucrez — se adresează ea de data asta Comitetului de partid al întreprinderii — mă confrunt cu o serie de greutăți făcute de operatorii stației, încurajate de ostilitatea cu care mă privește tovarășul contabil-șef. Cea mai grea zi a fost 1 septembrie, cind aveam de făcut în regim de urgență

Alt apel către director. La 25 noiembrie: „Subsemnata... revin la adresa 4705 din 19 octombrie prin care am înaintat programul de acțiune pentru amplasarea calculatorului în spațiul repartizat de dumneavoastră. Aflu că nu s-a demarat nici o lucrare din program întrucât tovarășul contabil-șef nu este de acord cu spațiul repartizat, motivând distanța mare care ar fi pînă la birourile serviciului financiar-contabilitate, ca și cum calculatorul ar trebui să rezolve numai lucrările acestui sector. Alte întreprinderi, dacă vor să facă informatică, își duc documentele, spre prelucrare, la Centrul teritorial de calcul, iar la noi ar fi vorba numai de o distanță de 60-70 de metri. Rog sprijin pentru urgentare, deoarece în 25 ianuarie 1989 utilajul iese din garanție și nu știm dacă funcționează cum trebuie“.

Iar ședință, iar referat. În aceeași zi, alții au alte treburi. Contabilul-șef îi scrie directorului că în urma unei ședințe cu compartimentul pe care-l conduce a rezultat că, de la 15 martie și pînă în noiembrie, Doina Iordache „nu a adus nici un aport la exploatarea echipamentului de calcul din întreprindere“. Trecind peste faptul că nu se zice „a aduce aportul“, reținem propunerea pe care o formulează Gheorghe Bogatu: „întocmirea unei adrese de examinare din punct de vedere profesional la Centrala de industrializare a produselor metalurgice București“. De ce nu?, la urma urmel. O asemenea

— Cite operațiune aveți?
— Opt.
Notăm numele lor, pe care le-am mai întâlnit sub forma unor semnături indescifrabile: Puica Sima, Smaranda Iorga, Aurelia Angheluta, Zizi Dărăban, Felicia Mocanu, Angela Roman, Adriana Lascu, Adriana Sandu. Aflăm că ele sint, în general, absolvente de liceu. Vorbim cu Puica Sima, 39 de ani:

— Ce studii aveți?
— Opt. clase.
— Cind ați terminat școala?
— În '66.
— Ce-ți făcut apoi?
— În '69 m-am angajat aici, ca marcorat la magazia de produse finite. În '74 s-a înființat Stația. De atunci lucrez în cadrul acestei stații. Între timp am făcut un curs de atestare, de 6 luni, ca operator mașini de calcul.

— Faceți informatică?
— Da.
— Vă prezint pe tovarășul Zamfiropol care este, la Ministerul Industriei Metalurgice, „coordonator de informatică“. Dinsul susține că lucrul cu mașini de facturat-contabilizat nu înseamnă nicidecum informatică. Ce părere aveți?
— Nici un răspuns. Mai întrebăm:

— Ce note ați avut la Școala generală?
— Mediocre.
— Ce materiale de informatică sau despre informatică ați citit, citiți?
— Nu prea citesc.
— Ați semnat referatul prin care colectivul Stației de calcul apreciază că tovarășa Iordache e incapabilă profesional?
— Da.

OPTIMISM

— Eu cred că problema e zolvată, spune directorul întreprinderii, inginerul Constantin Gingărașu. Calculatorul va fi instalat, am hotărât și locul.

— Cind ați hotărât?
— În urmă cu vreo 10 zile.
— V-ați sfătuit cu cineva ca să vedeți care e locul cel mai potrivit?

— Cu contabilul-șef.
— Întreb pentru că mi-am dat seama că „informaticianul“ întreprinderii „dumneavoastră“ abia azi a aflat care e locul acesta.

— Nu-i nimic, e bine că a aflat acum.

De față la această discuție este și Costel Pătrașcu, instructor al Comitetului municipal de partid. Referindu-se la blocarea, pe mai multe luni, a retribuirii Doinai Iordache, ca și la faptul că rezoluțiile directorului n-au prea fost luate în seamă, acesta zice: „Poate că ar fi bine, tovarășe director, să dați mai multă greutate semnăturilor făcute cu stiloul acela“. Directorul învîrte stiloul în mînă și poate că recunoaște, măcar în gînd: „așa cam așa e“.

O întreb pe Doina Iordache de cind și pînă cind n-a mai primit retribuirea. „Din 9 septembrie pînă în 25 noiembrie“, răspunde ea.

De alături, Gheorghe Bogatu ne spune că a blocat retribuirea în temeiul Legii nr. 5/1970, pentru „abateri în gospodărirea mijloacelor materiale“.

— Vă referiți la calculator, sau la el în primul rînd?

— Da.
— La faptul că stă și-acum în magazie și n-a fost pus în funcțiune?

— Da.

Îl întrebăm pe tovarășul director:

— Cine ar fi trebuit să se ocupe de asta?

— Noi, cine?

— Tovarășă Iordache e singurul om ce poate fi făcut răspunzător că n-a fost instalat calculatorul?

— Nu.

Contabilul-șef pare a nu sesiza că a avut și are o răspundere în această privință.

„Pînă acum, adaugă directorul, problema era montarea acestui calculator. De-acum încolo, problema va fi a unității colectivelui. În ce o privește pe tovarășă Iordache, după ce calculatorul va intra în funcțiune ea va trece din subordinea contabilului-șef în subordinea mea“.

Să sperăm că o asemenea schimbare va fi una într-adevăr importantă. Între cuie și lanțuri, informatica trebuie să-și găsească loc și în această întreprindere. Mai cu seamă că — surpriză! — întreprinderii i-a fost aprobat, prin investiții, pentru 1989, încă un calculator.

D. CONSTANTINESCU

Doina-Ligia Iordache nu e singură!

Între tot mai mult în focul încrucișat al contabilului-șef și al șefului biroului financiar, pe de o parte, iar de cealaltă parte al operatorilor pe care le obligă să semneze condica de prezență exact la ora stabilită de program.

Iarnă în plină vară. În ce privește etapele procesului de informatizare a întreprinderii s-ar putea spune că dacă pînă la 1 iulie fusese toamnă, din acea zi a început iarna. Ieșirea la pensie a fostului contabil-șef și venirea altuia mai tinăr, Gheorghe Bogatu, mai întîi a născut o speranță, apoi a năruit-o brusc. Pe masa lui se adună, în continuare, referatele întocmite de Zaharia Gherasim. Contabilul-șef înaintea aceste referate spre a fi citite și de director. La 16 iulie, șeful biroului financiar reclama că Doina Iordache a plecat de la serviciu pretextînd că are ceva de rezolvat în legătură cu achiziționarea calculatorului. Pe 27 iulie, același Zaharia Gherasim se plînge că Doina Iordache l-a sfidat: atunci cînd el îl vorbise, ea își pusese mîinile la urechi, ca să nu-l mai audă. Notația directorului: „Rog mai multă seriozitate din partea ambelor persoane“. Oricum, între aceste două referate, la 25-26 iulie Doina Iordache reușește să ridice, în sfîrșit, calculatorul, împreună cu un coleg al ei, Vasile Călin, de la serviciul de investiții. În lipsa unui mijloc de transport pînă la Galați, calculatorul e depozitat provizoriu la centrală. Se încheia cu bine prima etapă a unei lupte, căci pînă atunci, cum spune Doina Iordache, fabrica „nu voia să ne livreze microcalculatorul decît pe părți componente și în timp, iar din cele 5 terminale numai unul“.

Ședințe. La 29 iulie, contabilul-șef Gheorghe Bogatu convoacă ședință cu biroul contabilitate, biroul financiar și stația de calcul. Doina Iordache e făcută răspunzătoare că nu se ocupă de bunul mers al stației, că nu știe ce lucrări fac operatorii, că mașinile se defectează des. „Stupefiată de această atitudine — scrie ea într-o notă adresată directorului întreprinderii — încerc să explic că eu cunosc lucrările ce se execută. Arăt însă că mașinile stației nu mai sint de actualitate, că unele dintre ele nici nu se mai fabrică, de mulți ani, și în aceste condiții nu e de mirare că lipsesc piesele de

modificarea programului de cap tabel lichidare. Întru pe mașina FC-1000 la ora 7,10 și, după 20 de minute, una dintre operatorii imi interzice să mai lucrez. Ies ca să cer sprijinul contabilului-șef, din partea căruia nu obțin nici un sprijin, iar cînd mă întorc descopăr că-mi decuplasese cineva imprimanta, ceea ce însemna că trebuia să iau munca de la capăt. Întreb cine a făcut asta și nu recunoaște nimeni“.

Doina Iordache: „Eu nu mă pot certa ca la mahala. Nici volum n-am, ca să pot vorbi tare, să strig“.

Referatul 4287. A doua zi, „colectivul stației de calcul“ înaintea contabilului-șef un referat în care susține că Doina Iordache „a încercat să se erijeze în postură autoritară“ și că ea se face vinovată de „incapacitate profesională“. Răspunderea pentru aceste afirmații e asumată prin opt semnături absolut indescifrabile, semănînd cu urmele pe care o furnică scîldată în cerneală și aflată în stare de ebrietate le-ar putea lăsa pe-o coală albă de hirtie, înainte de-a fi biruită de somn.

Încă un referat. Trei zile mai tîrziu, contabilul-șef înaintea și el un referat, prezentat ca „sarcină trasată de colectiv“, prin care propune desfacerea contractului de muncă al Doinai Iordache și „dezbaterea cazului în adunarea generală“. Motivul: „incapacitate profesională“. Propunerea este respinsă de Consiliul oamenilor muncii din întreprindere.

Cerere către director. „Subsemnata... vă aduc la cunoștință că tovarășul contabil-șef Gheorghe Bogatu nu vrea să-mi elibereze retribuirea pe luna septembrie. Deși i-am dat notă privind activitatea depusă în cursul lunii septembrie, totuși nici pînă acum, în 22 octombrie, nu mi-a deblocat retribuirea“. Directorul hotărăște: „Se aprobă retribuirea“. Dar timp de o lună și trei zile, Gheorghe Bogatu nu va lua nici o măsură pentru aducerea la îndeplinire a acestei rezoluții.

Cerere către contabilul-șef. La 29 octombrie: „Dacă nu doriți folosirea calculatorului, revin cu rugămîntea de a nominaliza în scris lucrările ce doriți a fi elaborate de mine pe mașinile mecanografice din stație, cu specificarea coloanelor și a relațiilor dintre coloane“.

propunere sună, în orice caz, altfel decît aceea de desfacere a contractului de muncă.

Patimi. Subinginer Doina Negoiță, secretar adjunct al Comitetului de partid din întreprindere: „Fetele din stație sint pornite împotriva ei, pentru că a vrut să introneze acolo disciplina. Înaintea ultimei ședințe organizate de tovarășul contabil-șef, tovarășă Iordache a venit cu rugămîntea ca să participe și un membru al biroului Comitetului de partid. Am mers acolo. Tovarășul Bogatu i-a reproșat că nu a făcut nimic de cînd ea a venit în întreprindere. O afirmație sub care stă cam multă patimă!“.

Trei specialiști, aceeași opinie. În ziua cînd am fost la I.S.C.L., se aflau acolo intimplător și doi foști colegi al Doinai Iordache, inginerul Ioan Albu, șeful Oficiului de calcul de la „Laminorul“, și inginerul Alexandru Costoiu, de la Centrul de calcul al Combinatului siderurgic. Veniseră, la rugămîntea ei, pentru a se sfătui împreună în legătură cu unele detalii tehnice privind instalarea calculatorului. Era de față și economistul Zamfir Zamfiropol, de la Centrul de calcul al Ministerului Industriei Metalurgice. N-am avut încotro și i-am rugat să dea un răspuns întrebării privind capacitatea profesională a Doinai Iordache. Nu între patru ochi, cum se zice, ci între exact 12 (și fiecare dintre cei prezenți avea chiar 2), opinia lor a fost limpede exprimată: că nu pot fi puse la îndoială capacitățile ei profesionale și că faptul acesta se va vedea, cu adevărat, cînd se va lucra cu calculatorul. Reprezentantul ministerului a ținut să adauge că, pînă una-alta, a lucra cu mașinile de facturat-contabilizat nu înseamnă a face informatică.

Dialoguri. Mai întîi, cu contabilul-șef Gheorghe Bogatu: — Ce vă propuneți să lucrați cu calculatorul pe care l-ați primit?

— Tot ce ne oferă Biblioteca Națională de programe.

— Prin cine veți ține legătura cu institutul unde se află această bibliotecă?

— Prin tovarășă Iordache.

— Aveți încredere în dumneaei?

— Nu.

— De ce?

— Pentru că toate persoanele din Stația de calcul spun că nu e corespunzătoare profesional.

Un tânăr inginer — Savin Milea — a adresat redacției o scrisoare, sesizând incorectitudinile și abuzurile ale unor persoane din conducerea Fabricii mecanice Tirgoviste, abuzuri ce afectează demnitatea și drepturile inovatorilor și inventatorilor din unitate, încălcă legile și alcătuiesc acolo un climat în contradicție cu normele morale ale democrației practice în societatea noastră.

La capătul documentării întreprinse cu sprijinul organelor de partid și de sindicat locale, sintem în măsură să afirmăm că, în județul Dimbovița, ca de altfel în întreaga țară, mișcarea de creație tehnico-științifică ia amploare an de an. Stă măturte, între multe alte argumente, și manifestarea pentru promovarea, aplicarea și generalizarea creațiilor științifice și tehnice originale, desfășurată în acest an la Tirgoviste, una din cele mai reușite acțiuni de acest gen din cîte s-au organizat pînă acum în țară, numite curent saloane naționale de invenții. Un cadru general care face cu atât mai stridentă practicile din fabrica amintită mai sus.

Intimplarea a făcut ca, în dimineața zilei de 8 decembrie cînd ajungeam la Tirgoviste, să sosească acolo și un colectiv trimis de Consiliul Central al U.G.S.R. cu sarcina de a cerceta aceleași lucruri. Toate cele sesizate de inginerul Savin Milea s-au dovedit adevărate. De altfel, prin decizia nr. 169, din 9 decembrie 1988, el a și fost re-integrat în formația de prototipuri de la secția de mecanică fină a Fabricii mecanice. A fost anulată decizia nr. 3, din 30 Ianuarie 1987, dată de directorul acestei fabrici, Stelică Ionete, care contravenea Legii nr. 62/1974, urmînd a fi aplicată decizia nr. 147 din 20 octombrie 1986, a directorului întreprinderii de utilaj petrolier Tirgoviste, unitate din care face parte și fabrica lui Stelică Ionete.

Expresia subliniată desemnează o anomalie care va înceta. Un fel de imunitate stranie făcuse pe unii să considere că „la fabrica lui Ionete n-avem probleme” (directorul I.U.P. și nu numai el), să creadă că tot ce face acesta e bine (și bun) făcut. Este și una din explicațiile faptului că nereguli și abuzuri erau suportate fără curajul de a fi reclamate, iar cel ce și-a luat inima-n dinți și le-a reclamat a trebuit să scrie mai multe scrisori pînă ce adevărul s-a iasă la iveală și lucrurile s-a fie puse la punct așa cum avem motive să credem că se va întimpla în fine. De altfel, nota posesivă din exresiei ca: „fabrica mea”, „acolo am un inginer”, și altele frapează în limbajul tovarășului Stelică Ionete, care a cam uitat că, dacă directorul poate fi al fabricii — cînd îi sluiește cîștit toate interesele —, fabrica nu este a lui. Nenumărate gesturi probează o evoluție hipertonică a autorității sale. „De cite ori intram la dînsul cu un dosar de inovație ori de invenție, parcă lua foc, tipa la mine și mă făcea în fel și chip”. (ing. Dănuț Clement Anghelescu, responsabil, prin decizie, cu invențiile și inovațiile în fabrică). „Cînd

a văzut ce am în mînă, niște certificate de inovații pe care tocmai fusesem chemat să le ridic, a început să strige că tot de astea mă țin, că nu muncesc și să fiu trimis la Teis, ca să mă învăț minte”. (ing. Savin Milea). N-avea nici o importanță că sâlbea formația de prototipuri și mînunchiul de inventatori al fabricii, după cum nu-l interesea, de pildă, că un inginer din această formație (chiar Milea) obținuse — printre altele, premiul întâi și Diploma C.C. al U.T.C., în 1987, la o sesiune națională de comunicări tehnico-științifice. Reacția directorului în prea multe momente era contrară așteptărilor și normalului. Mai mulți oameni ne-au declarat că simt și suportă de ani de zile o stranie alergie a sa la certificatele de inovații și la brevetele de invenții pe care le obțin. Un inginer tânăr, care în cinci ani de al absolvire obține zece de asemenea certificate și citeva brevete este nu elogiat ci uimilit din cauza lor de către alt inginer care nu mai e tânăr și care se întimplă să-i fie director. De ce? Oare faptul că directorul n-a obținut, într-o viață, nici un asemenea atestat de

program, pentru ca, a doua zi, să susțină cu totul altceva.

Nu este rolul nostru să cîntărim și să judecăm vinovății. O vor face, fără îndoială, cei în drept. Dar este sigur că, dacă el ar fi apărut legalitatea în loc s-o încalce, nici colaboratorii săi apropiați n-ar fi comis neregulile și abuzurile grave pe care le-au comis. „De la o vreme, am evitat să-i aud țipele și am pus formal rezoluții de neaplicare, numai ca să scap de unele dosare de inovații și invenții ce puteau foarte bine să fie aplicate, cu beneficii notabile pentru unitate. Am făcut așa chiar și cu una din propriile mele invenții, care obținuse două distincții și care, în mod cert, dacă se aplica, ar fi adus fabricii noastre economii de metal și manoperă de circa un milion de lei pe an”. (ing. Anghelescu).

„În 1987 am încasat ca premiu pentru activitatea de invenții și inovații 5 000 de lei, din care am restituit jumătate tovarășului inginer Constantin Aldea, șef secție coordonator, iar în 1988, din 6 000 de lei, pentru care am semnat la casieria întreprinderii, am dat 2 800 de lei tovarășului Gheorghe Pirvu,

Ionete și la falsul adăpost al siguranței lui de sine, autori și complici ai acestor abuzuri și ilegalități se simțeau apărați și liniștiți.

Dosarele invențiilor și inovațiilor aplicate, pentru care ministerul a aprobat la propunerea unității stimulente de o sută ori două de lei, se adună într-un dulap, dar sumele cuate nu se plătesc de cîteva ani, pentru că nu vrea tovarășul Stelică Ionete: „Asta-i problema? Că nu le-am dat o sută de lei, cînd eu le-am dat mii de lei?”

Inginerul Constantin Aldea (în prima clipă): „N-am luat nici un ban”. După o pauză: „Ba da, am luat, dar l-am dat la alți oameni ai muncii. Vă aduc hîrtiile”. Se întoarce cu două file de calendar cit palma. Pe una sint nume de oameni care i-au dat peste zece mii de lei, pe alta cei cărora le-ar fi împărțit acești bani. Pentru două-trei sute au semnat; cei trecuți cu mii de lei n-au semnat. Concludent, nu-i așa? Cu o bună parte din bani poate că vor afla organele de cercetare penală ce s-a întimplat.

Contabilul șef al fabricii, Gheorghe Pirvu: „Asta n-a

va întorna ordinea și legalitatea, că va fi impulsionată cu tact munca de invenții și inovații. Ceream să vedem statele de premii pentru această activitate. Dosarul din anul acesta conține două state de plată. Unul pentru întreaga întreprindere, semnat de tovarășul director Ion Poșchină, pe care, de la fabrica mecanică, figurează 33 de inovatori și inventori. Primul nume este al inginerului Sorina Davidoiu, despre care inginerul Anghelescu ne spusese că nu are invenții și inovații, dar că se ocupă de ele în locul lui, „ca să nu mai țipe directorul la mine”. Dînsa primea deci premiu pentru acest risc asumat și pentru că făcea o parte din activitatea pe care era obligat s-o facă, dar n-o făcea. În același dosar mai există însă un stat de plată „pentru contribuții la activitatea de invenții și inovații”, după cum scrie pe el, dar semnat numai de directorul Stelică Ionete și de contabilul șef al fabricii, Gheorghe Pirvu. Incepe cu Stelică Ionete (4 000), Gheorghe Pirvu (2 000), Constantin Aldea (2 000). Primii doi s-au premiat singuri și au aprobat tot el. Directorul întreprinderii n-a mai fost nevoie să semneze.

Peste tot talmeș-balmeșul acesta — din care am redat doar o parte — unii încearcă încă să-l facă directorului incorect un portret luminos, în contradicție stridentă cu imaginea pe care i-o alcătuiesc propriile lui fapte.

Un lucru rămîne îndubitabil: în întreprinderea cea mai mare din județ, ca număr de oameni ai muncii, rezultatele de ansamblu ale activității lor sint mereu bune sau foarte bune. Un mare număr de specialiști și muncitori sint angrenați, cu pasiune, în activitatea de invenții și inovații. Chiar și în fabrica respectivă creația tehnică a adus — atunci cînd a fost aplicată — rezultate excelente, economii și spor de beneficii. Autorii noutăților tehnice n-au pus niciodată pe primul plan banii, ci interesele unității, ale economiei naționale. Tocmai în umbra acestei generozități, normele la inventatori, cîteva s-au gîndit și au putut să profite viciind sistemul legal de recompense și să mimizeze sprijinirea celor cărora le furau din buzunare.

Deși lucrurile par să fi început a reintra în normal, tînrului care a sesizat și se mai reproșează că a scris, că n-a scris și mai din vreme, și tot el, inginerul Milea, este avertizat în fața noastră să nu considere o victorie rezultatul anchetei. Deși nu este singurul beneficiar al acestei victorii. De curmarea abuzurilor și de însănătoșirea climatului necesar promovării creației tehnice vor beneficia toți cei capabili de asemenea contribuții, va beneficia întregul colectiv de oameni ai muncii și, în ultimă instanță, prestigiul real al fabricii, al întreprinderii. După cum este neîndoișor că, fără curajul și tenacitatea tînrului inginer, o situație anormală ar fi continuat. Cît? Oricît de puțin, dar ar mai fi durat.

DORIN GHERGHINESCU ■

Directorul poate fi al fabricii, dar fabrica nu este doar a lui!

creativitate nu explică nimic în acest caz? El pretinde că a dat multe idei, dar n-a stat să facă dosare de invenții. Ca și cînd numai superioara lui comoditate a scutit O.S.I.M.-ul de completarea pe numele său a brevetelor care nu l-au interesat. Zdrobitor, nu?!

Tovarășul Stelică Ionete ne vorbește insistent de meritele lui (pe care n-am auzit să le conteste cineva, dacă vor fi fiind reale), ca să ne convingă prin reul să nu credem că ar putea avea și lipsuri. Sustine că nu a frînat, ci asprîjnit din toată inima mișcarea de invenții — „Eu n-am dat nici o dispoziție să nu se aplice vreo invenție! Ei au transformat asta într-o negustorie”. — dar ne arată o decizie dată de dînsul — „Cum să obstrucționez? Păi, nu se dă decizie pe bază de legi? — care instituia o sită ilegală în calea promovării cererilor către O.S.I.M. Or pe bază de legi nu-i tot una cu împotriva legii. Iar, dacă sfidarea gramaticii mai poate să treacă și nepedepsită, sfidarea legilor nu se iartă, mai cu seamă celor datorți să vegheze la respectarea lor. El sustine că nu cunoaște decizia dată de directorul întreprinderii, prin care se instituia un regulament judicios privind invențiile și inovațiile, dar a fost prezent în colectivul care a adoptat respectiva decizie în 1986. Pe care numai el n-a aplicat-o, în fabrica lui. Ne-a explicat, în prima zi, cum a vegheat el, cu asprime, ca nimeni să nu lucreze la invenții și inovații decît după cele opt ore de

contabilul șef al fabricii. Am făcut-o, fiindcă așa mi-au cerut cei doi, care au afirmat că este hotărîrea conducerii fabricii noastre. Anul acesta, în afară de suma dată din banii mei, am mai prelat 1 500 de lei inginerului Dănuț Anghelescu, bani pe care mi-i dăduse în acest scop un alt inovator premiat”. (ing. Mircea Vlădescu).

„Anul trecut, din 4 000 de lei, l-am dat tovarășului inginer Aldea 2 000. Anul acesta tot 4 000 am primit, tot 2 000 am dat, dar mi l-a luat contabilul șef Gheorghe Pirvu”. (muncitorul Vespasian Velea).

„În 1987, am fost premiat cu 3 000 de lei. Înainte de a-i primi, m-au chemat tovarășii Vasile Diaconescu, președintele C.O.M. pe fabrică, Constantin Aldea și Gheorghe Pirvu, să mă convingă să dau tovarășului inginer Aldea 1 000 de lei, că sint prea mulți pentru mine. Așa am făcut. Anul acesta tot dînsii m-au convins să dau 1 500 de lei. Mi-au spus să-i înmînez tovarășului inginer Vlădescu și l-au primit prin intermediul dînsului. Mai menționez că, datorită faptului că am fost premiat pentru invenții și inovații, noi niciodată n-am mai primit vreo primă de producție. În 1985 și 1986, din fondurile destinate premiilor pentru invenții, conducerea fabricii și cîteva favoriți au luat sume mai mari decît noi, cei care am făcut invenții și inovații, deși dînsii nici n-au sprijinit această activitate”. (subinginerul Mircea Mitroi).

În umbra directorului Stelică

pornit de la mine. A fost o hotărîre a întregului colectiv de conducere. Nu s-a scris în nici un registru: a fost o sedință operativă. Toți trei am participat”. (li privește pe director și pe inginerul Aldea) „Eu n-am fost!”, intervine prompt acesta din urmă, cînd îi rostește numele. Se lasă tăcere. Gheorghe Pirvu privește uimit spre directorul care tace. „Înseamnă că rămîn singur. Bine, a fost o sedință la care am participat numai eu”. „N-a fost o sedință”, biiguie tovarășul Stelică Ionete care pretinse că nici n-a auzit de practica ilegală.

Gheorghe Pirvu a strîns anul acesta 9 000 de lei și a întocmit un simulacru de stat — curat fals în acte publice — pentru 11 persoane. În frunte este Constantin Aldea, cu 1 500 de lei. Un singur om a semnat: pentru 400 de lei. Majoritatea celor desemnați figurează cu sume între 1 000 și 1 500 de lei. Sint oameni care afirmă că sistemul ilegal a fost aplicat și muncitorilor care primeau prime de producție.

Tovarășul Ion Poșchină, directorul întreprinderii: „Nu e nevoie de articol în presă. Tovarășul director este un tovarăș apreciat de conducere. Apoi, avem oare certitudinea că acest tovarăș care a scris nu are și o oarecare doză de fetișizare a invențiilor? Eu zic așa: după ce am convenit să dau, tot eu reclam? Ei s-au înțeles asupra acestui lucru. A fost o înțelegere între ei”. În final sintem asigurați că se vor lua toate măsurile corecte și firești, că se

Nașa, o femeie de patruzeci de ani, căreia dacă îi dădeai însă treizeci, cu un corp bine proporționat, cu pielea smeadă și ochii de un verde ca al mării înainte de furtună, povestea cu lux de amănunte ce se petrecuse în mașină înainte și după accident, dar mai ales secerșele teribilele întimplări ce se derulase pe parcursul unei năvăliri de la unu pînă la maximum șase. „Conducea mirele. Plecasem eu și soțul meu s-o rugăm pe Luxița, care locuia într-un sat vecin, să facă poze și film pentru video la nunta unde eram nași. Fata se căsătorise de curînd și bărbăta-său, un tip care știa ce voia, nu o prea mai lăsa să mearga pe la nunți ca înainte. „Nu înțeleg, zicea el, adică cum vine asta? Tocmai cînd sint și eu mai liber, simbăta și duminica soția mea să se ocupe cu fotografia și cu filmatul-umbind prin comunele județului”. „Dar Li-viule, îl intrerupe ea, vezi, ce bine se cîștigă. Apoi mai e un lucru. Tu mă vei putea însoți oriunde, doar avem locurile rezervate la masă. Peste tot sintem considerați un fel de „invitați de onoare”. „Să fim bine înțeleși, draga mea. Pe mine nu mă interesează banii. Cîștigăm suficient amîndoi. Eu nu sint ca solistiști aștia faimoși care nu se mai satură de parale colindînd satele. Nu le mai ajunge doar

simbăta și duminica. Îi planifică pe „clienți” și în cursul săptămîinii. Am asistat zilele trecute la o convorbire telefonică. Părinții fetei îl implorau pe șeful orchestrei promiîndu-i trei mii în plus să le cînte simbăta la nunta copiilor. El nu și nu”. „Dacă doriți venim miercuri. În restul zilelor sintem „prinși”. „Bine, dar cum îi vom putea aduce pe invitați în

fața restaurantului Luxița. Nu, refuz categoric să intru în local, pentru că nu voi mai putea pleca. Îi știu eu pe nuntași. E de ajuns să bei un pahar cu ei că și încep apoi cu pupatul și cu interminabilele toasturi”. Tînră specialistă în tehnica fotografiatului era tare amărîta. Mirele, vesel, bine dispus, se străduia să alunge proasta dispoziție ce se citea pe chipul

problemei. Poți să le îndrugi orice dorești. Exact în momentul cînd tînrăa voia să sublinieze lipsa noastră de interes pentru mașini, mirele s-a băgat în depășire, mai, mai să-l steargă pe al din dreapta. Șoferul depășit s-a dovedit a fi Prunaru, cel de duce poșta. Mă surprinde că s-a speriat așa ușor, dar parcă poți să-ți dai seama dacă nu ești în pielea lui. Ferindu-se

nimerească tot într-un plop, situat la circa cincizeci de metri mai departe, pomul în care, exact cu o lună în urmă a mai intrat o mașină condusă tot de o începătoare, Anișoara. O știți doar, fata trebuia să se căsătorească în ziua aceea. Au internat-o cu ambele picioare fracturate. Ne-au scos destul de greu din mașină. Eu cu Bratu, bărbatul meu n-am pătîit nimic. Costel, mirele, însă a zburat prin parbriz. A fost proiectat cu capul într-o piatră. Scia pe ea Km 52. A murit în timpul operației. Luxița, ce ocupa locul din dreapta șoferului, a fost, strivită de tabla plafonului mașinii care a ajuns mai jos de nivelul fotoliului. A decedat pe loc. La nunta șoferiței ghinioniste invitații vor reveni totuși la petrecere cînd fata se va face bine. Mireasa lui Costel a schimbat rochia albă cu una cîrînită de doliu. Nici acum, impletită, de durere, nu-i vine parcă a crede că destinul poate transforma într-o clipă o bucurie atît de mare într-o durere cumplită, o petrecere într-o adunare de oameni îmbrăcați în haine negre. „Un drum de zece minute cu mașina a însemnat pentru omul cu care trebuia să-mi unesc viața, ultimul său drum” remarcă cu tristețe tînră de doar douăzeci și unu de ani.

VICTOR BEDA ■

Drumul de zece minute

cursul săptămîinii? Doar toți lucrează”. „Solistul” se dădea mare. „Ne pare rău, dar formația noastră e foarte solicitată. Deci prima problemă a banilor am lămurit-o. A doua: n-am de gînd să-mi transform viața într-o nuntă perpetuă. Adică cum vine asta, să nu-mi pot petrece cu soția mea un sfîrșit de săptămîină cum vreau eu? Să-mi sune în cap mereu instrumentele astea care te scot din minți? Să ajung să urăsc cu vîntul nuntă? Cu greu s-a învoit soțul să-i permită Luxiței deplasarea la petrecerea noastră. S-a îndurat pentru că sintem colegi de serviciu”. „Va fotografia și filma doar două ore. O aduc apoi cu mașina mea acasă. La șase fix te aștept în

femeii. „Mai bine ați fi atent la drum, îl luă ea la rost pe șofer. Viteza cu care mergeți e mult prea mare. Doar știți că aci în comună oricînd vă puteți pomeni cu un copil ce iese fugind din curte. Îi știți doar pe solistul formației „Ideal”, ala cu mustăcioară? Acum două zile a schilodit un puști care cîcă i-ar fi sărit în față pe neașteptate”. „Cîntărețul era obosit după o nuntă și în plus e lipsit de experiență, țînu să precizeze mirele...” Luxița i-o rețezea caustic. „Ce să zic, el are permisul doar de o lună și tu generică”, „as al volanului” de două. N-ai de ce să te dai mare. Eu sint șoferiță veche, știu ce-ți poate pielea, iar tanti Ana și soțul ei is total în afara

probabil de mașina noastră, omul s-a pierdut. Ori, Dacia noastră i-a dat așa un fel de brînci, nu-mi dau seama, că ARO-ul a părăsit șoseaua, a mers vreo douăzeci-treizeci de metri prin șanț și apoi s-a înfipt în plopul din fața grădiniței de copii. Din mașina răsturnată au ieșit toți mai puțin Raluca lui Ștefan, o fată de paisprezece ani care pînă la spital și-a dat duhul. Era toată plină de tăieturi. Ștătea tocmai pe partea unde mașina „luase în brațe” pomul. Curios e că nici mirele, Costel, n-a fost în stare să-și păstreze direcția. Parcă pentru a-l urma pe șoferul ARO-ului, a părăsit și el drumul, a luat-o aidoma celui-lalt prin șanț ca în final să

● Adunarea Generală a O.N.U. a adoptat prin consens proiectul de rezoluție prezentat de România la noul punct înscris pe ordinea de zi a actualei sesiuni cu tema „Răspunderea statelor de a nu admite pe teritoriul lor și de a nu instiga și sprijini pe teritoriul altor state manifestări sovietice, rasiste sau altele de natură să ducă la învrăjbirea între popoare; angajamentul guvernelor și al mijloacelor de informare în masă pentru combaterea unor asemenea manifestări și pentru educarea popoarelor, a tinerei generații în spiritul colaborării pașnice și înțelegerii internaționale”. Rezoluția cuprinde un apel adresat tuturor statelor de a adopta măsuri eficiente în toate domeniile — învățământ, educație, cultură, informații — în vederea intensificării eforturilor pentru promovarea în rândurile popoarelor, în special ale tinerei generații, înțelegerii, respectului reciproc și prieteniei între națiuni, pentru crearea unui climat internațional din care să fie eliminate învrăjbirea și neîncrederea între popoare.

● Colegiul de electori, alcătuit din membrii parlamentului și ai celor patru adunări legislative provinciale

din Pakistan, au ales pe Ghulam Ishaq Khan în funcția de președinte al Republicii Islamice Pakistan. Durata mandatului prezidențial este de cinci ani. Noul președinte pakistanez s-a născut în 1915, în provincia Frontieră de Nord-Vest, fiind absolvent al Universității Punjab din Pakistan. În cursul celor peste patru decenii care au trecut de la obținerea independenței țării, a deținut numeroase funcții la nivel provincial și central, între care cele de guvernator al Băncii de Stat și de ministru federal pentru finanțe, comerț și coordonare. În 1983 și 1988 a fost ales președinte al Senatului. În această calitate, la 17 august 1988 a preluat, potrivit prevederilor constituției, după încetarea din viață a lui Mohammad Zia-ul-Haq, funcția de președinte interimar al Pakistanului.

● La Brazzaville a fost semnat protocolul vizând reglementarea situației din Africa de sud-vest, de către reprezentanții țărilor participante la convorbirile eadripartite din capitala congoleză — Angola, Cuba, R.S.A. și S.U.A. În baza acestui document, procesul de decolonizare a Namibiei va începe la 1 aprilie 1989, conform prevederilor Rezoluției 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. La

27 de luni după această dată trebuie să fie încheiată retragerea trupelor cubaneze din Angola, proces ce urmează să fie controlat de Consiliul de Securitate.

● Potrivit datelor disponibile la 12 decembrie, numărul victimelor cutremurului care a avut loc la 7 decembrie în Transcaucazia este de aproximativ 55 000 de persoane. Numărul răniților era estimat, la aceeași dată, la 13 000. Au fost scoase de sub ruine 18 500 de persoane, dintre care numai 5 400 în viață. În zona calamității au sosit din diverse orașe ale U.R.S.S. 220 de brigăzi medicale. Până la data menționată, în condiții deosebit de dificile, un-ori chiar fără nici un acoperiș deasupra, au fost efectuate 2 500 de intervenții chirurgicale majore. Încă din prima noapte de după cutremur, din zona sinistrată au fost transportați în diverse spitale din U.R.S.S. 2 500 de răniți. După cum a relevat ministrul sănătății al U.R.S.S., cutremurul a distrus toate spitalele din zona afectată, 70 la sută din cadrele medicale pierzându-și viața.

ION CODRU ■

Comentariul săptămânii

Dezarmarea, problemă fundamentală

Se afirmă uneori că nelzbucnirea unui război general în condițiile cind în lume există atâtea mijloace de distrugere, atâtea armament nuclear constituie o adevărată minune. Cum de am scăpat nevătămați stînd decenii întregi pe un imens butoi de pulbere? Răspunsul dat a fost următorul: războiul mondial (al treilea) nu s-a produs deoarece fiecare dintre părți a fost conștientă că, oricum s-ar desfășura ostilitățile, oricît de bine ar prinde bătaia și momentul „primei lovituri”, catastrofa ar cuprinde inevitabil ambele tabere, pericolul ar fi aproximativ același pentru toți — nimicirea. De aceea s-a ajuns la un fel de echilibru, un echilibru al celor care s-au înarmat puternic și continuă să se înarmeze, dar, pînă una-alta, nu recurg la armele acumulate, ci le înlocuiesc periodic cu altele mai perfecționate.

Sînt bine cunoscute și apreciate în lume concepția, inițiativele, propunerile și demersurile țărilor noastre, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare. În concepția românească, încetarea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare reprezintă o problemă fundamentală a epocii noastre, un fel concret și cu caracter de urgență, de atingerea căruia depinde viitorul întregii omeniri, al planetei înseși. Dezarmarea este menită, pe de o parte, să izbăvească omenirea de coșmarul izbucnirii unui război distrugător și, pe de altă parte, să pună capăt enormei risipe de bunuri materiale, de fonduri și de forță de muncă, înghițite de cursa înarmărilor, mijloacele astfel eliberate putînd fi utilizate pentru îmbunătățirea vieții oamenilor. Propunerile românești s-au constituit, de-a lungul anilor, într-un adevărat program complex de dezarmare, program ce a fost reafirmat de secretarul general al partidului în expunerea la recenta ședință comună a plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești. În elementele sale esențiale, programul românesc de dezarmare cuprinde: încheierea în cel mai scurt timp între U.R.S.S. și S.U.A. a tratatului privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor nucleare strategice; renunțarea cu desăvîrșire la experiențele nucleare, la modernizarea și perfecționarea armelor nucleare existente, precum și la producerea de noi arme nucleare; oprirea extinderii cursei înarmărilor în spațiul cosmic, renunțarea la politica de militarizare a Cosmosului, încheierea unui acord general prin care să se interzică folosirea spațiului cosmic în scopuri militare și să se stabilească utilizarea acestuia numai în scopuri pașnice, sub un control corespunzător; trecerea la reducerea substanțială a efectivelor și armamentelor convenționale, a cheltuielilor militare; reducerea bugetelor militare, inclusiv prin măsuri unilaterale și pe bază de exemplu reciproc; interzicerea și lichidarea armelor chimice, a altor arme de distrugere în masă, ca parte inseparabilă a lichidării complete a armelor nucleare și a reducerii radicale a armamentelor convenționale; crearea de zone lipsite de arme nucleare și chimice în diferite regiuni ale lumii; desființarea concomitentă a Tratatului de la Varșovia și a NATO, considerînd că pactele militare nu oferă nici o garanție, dimpotrivă, ele pot duce numai la agravarea situației internaționale; renunțarea la forță și la amenințarea cu forță, rezolvarea tuturor problemelor și diferendelor exclusiv pe cale politică; lichidarea focarelor de incordare și război existente în lume.

Se înțelege că toate aceste măsuri nu se realizează de la sine; pentru transpunerea lor în viață sînt necesare eforturi susținute, cu atât mai mult cu cît în lume există forțe care se împotrivesc. Astfel, după cum se subliniază în expunerea menționată, deși în ultimii ani s-au făcut unii pași pozitivi pe calea dezarmării, prin încheierea acordului sovieto-american privind eurorachetele, prin soluționarea politică a unor conflicte și intensificarea negocierilor în vederea rezolvării unor probleme complexe pe calea tratative, nu s-a produs o schimbare radicală în viața internațională, nu s-a afirmat cu putere politica de destindere și colaborare. Se mențin stocuri imense de arme nucleare, se acționează în direcția modernizării și perfecționării armamentului atomic, continuă experiențele nucleare și politica de militarizare a Cosmosului, se menține politica de forță și dictat. În aceste condiții, este necesar să se facă totul pentru întărirea și dezvoltarea tendinței spre destindere, dezarmare și pace, ca o necesitate obiectivă pentru o politică nouă, realistă în viața internațională. Se poate spune că ora dezarmării, a sunat, dar ea trebuie auzită pretutindeni, pentru că dezarmarea este o operă la făurirea căreia urmează să contribuie întregul mapamond.

ION D. GOIA ■

Din nici unul din thrillerurile care se respectă nu lipsește palpitanta urmărire pe patru roți în care cei buni gonesc din toată puterea cailor aflați sub capotă pentru a-i prinde pe răufăcători. Asemenea scene de suspans și tensiune, agreate de privitori, beneficiază de cascadori, efecte speciale, zgomot de fond etc. și se încheie cu prinderea vinovaților și mașinile sifonate cit mai artistic cu puțință. De fapt în S.U.A., unde rata delictelor este foarte ridicată, zgomotul produs de sirenele mașinilor de poliție a intrat în obișnuință, goana lor nu mai miră pe nimeni. Și totuși un studiu întreprins de departamentul poliției a relevat că asemenea urmăriri, cu toată viteza, duc la urmări nu tocmai de laudă pentru apărătorii ordinii și liniștii publice. Statistic situația arată că 45 la sută

din ele se termină cu pagube materiale mari (aduse nevinovalorilor), 23 la sută cu răni grave, iar 3 la sută cu decesul celor urmăriți. Două treimi din cei răniți sau morți sînt răufă-

Graba strică treaba

cătorii, iar treimea rămasă o reprezintă, în proporții egale, poliștii și trecătorii. Studiul a mai relevat că în multe cazuri asemenea riscuri nu se justifică. Astfel, de exemplu, un conducător auto care a trecut pe rogu fiind urmărit de o mașină a poliției a omorît un trecător.

Comoara de la Sipán

Era trecut de miezul nopții cînd directorul poliției din localitatea Lamayeque din nord-vestul Perului l-a sunat pe arheologul Walter Alva, spunîndu-i surescit: „Trebuie să veniți să vedeți ceva”. Alva s-a grăbit să ajungă la stația de poliție. Era vorba de identificarea a 33 de piese antice din aur și ceramică, care fuseseră confiscate în cursul unei rații în as-cunzătoarea unui jefuitor de morminte. Lui Alva nu-i venea să-și creadă ochilor: în fața sa se aflau două reliefuli realizate din cupru aurit, reprezentînd două feline ce păreau a fi jaguari, două arahide din aur masiv, avînd dimensiuni de trei ori mai mari decît în realitate, modelate cu măiestrie, și un cap de om din aur, cu gene din argint și pupile din lapislazuli de culoarea albastrului de cobalt. Confectionate cu cel puțin 1 500 de ani în urmă. În colaborare cu poliția, cercetătorul peruan a mers pe urma hoțului pînă la sursă. Aici, unde jefuitorii de morminte găsiseră întimplător aceste obiecte neprețuite, Alva și colaboratorii săi au reușit să descopere cea mai importantă comoară găsită pînă acum într-un mormînt din emisfera vestică: o cameră mortuară plină de piese de podoabă și de tot felul de bogății a unui principe-preot din perioada culturii Moche (aproximativ anul 300 e.n.). Unii arheologi compară această descoperire de la baza piramidei Sipán, cel puțin în ce privește importanța ei, cu identificarea mormintului lui Tutankhamon, în anul 1923.

Cultura Moche, din nord-vestul Perului, se numără printre principalele culturi precolumbiene și rămăsese o enigmă pînă acum. Mochica, un popor de tărani, meșteșugari și războinici, trăia pe o fișie lungă de circa 350 kilometri, pe coasta Pacificului. Înflorirea acestei culturi a avut loc între secolul unu și secolul șase ale erei noastre, cu circa un mileniu înaintea perioadei în care și cam în același timp cu cultura Maya, din zona centro-americană. Cultura Moche a dispărut din motive misterioase, cam pe la mijlocul secolului al optulea. A lăsat în urma sa sute de piramide („huacas”), construite din cărămizi fabricate din lut uscat. Cea mai mare este Huaca del Sol, 41 metri, situată în partea inferioară a Văii Moche, la care au fost folosite peste 100 milioane de cărămizi. Spre deosebire de Egipt, aceste construcții din lut nu au slujit de la început ca masele, ci ca locașuri de cult religios și centre administrative.

Două dintre aceste piramide,

Mulți experți (criminaliști, avocați) consideră că în prea multe cazuri de declanșare a unor astfel de urmăriri acționează, din partea poliștilor, un așa numit sindrom John Wayne. Pentru a preîntîmpina asemenea situații s-a instituit regula ca poliștii care vor să se lanseze într-o urmărire să raporteze dispeceratului motivul, locul și viteza, iar la intervale regulate să repete comunicările cu privire la poziție și viteză. Dispeceratul are puterea să ordone încetarea urmăririi. Noua reglementare a dus la scăderea numărului de urmăriri și, bineînțeles, a urmărilor neplăcute. S-ar părea că în curînd asemenea scene vor putea fi văzute numai pe ecran. Un lucru este sigur: de cele mai multe ori graba strică treaba!

DAN DĂNUȚ DORU ■

situate în apropiere de localitatea Sipán, au dimensiuni de 70x50 metri, fiind așezate pe o platformă construită tot din cărămidă. La capătul uneia dintre aceste platforme înalte de nouă metri au fost săpate camere mortuare pentru stăpînitorii moche, dintre care două, printre care probabil și cea mai importantă, au fost deschise de Alva și ceilalți specialiști din echipa lui. Săpăturile au fost pline de suspans: mai întîi au fost descoperite resturile unor birne de susținere, apoi legăturile din cupru, cu care erau probabil fixate birnele respective și, cîteva clipe după aceea, a avut loc evenimentul descris astfel de arheologul peruan: „Ne bilbiam, în fața noastră se afla un sarcofag, un sarcofag nedeschis din lemn”. În afara resturilor bogat împodobite ale înaltului preot, decedat la vîrsta de circa 35 de ani, cercetătorii au mai descoperit scheletele a încă patru oameni, precum și oase din scheletele unui cîine și ale unor animale de joasă. Lîngă preot se aflau resturile a două ființe umane de sex feminin, așezate la picioarele și la capul preotului. Alte două persoane — probabil sclavi sau servitori devotați — au fost înmormintate pe laturile mormintului principal. În afara mormintului principal a mai fost identificat scheletul unui om avînd picioarele amputate — probabil vreun ritual prin care el trebuia să devină „pe veci” păzitorul mormintului.

Între resturile corpului preotului au fost găsite obiecte „uimitor de frumoase” (Alva) din aur și argint: o podoabă din aur masiv pentru cap, cu un diametru de 60 centimetri, o mască de aur, brățări din perle de aur, o apărătoare de spate din aur, în greutate de circa 2 kilograme, semn al rangului înalt al decedatului. De asemenea, au mai fost dezgropate podoabe din aur și turcoaze pentru urechi, înfățișînd figuri de războinici. În mina droaptă a mormintului a fost găsită o morișcă din aur cizelat, care trebuie să fi fost un instrument de cult. Încrustată pe morișcă se poate vedea imaginea unui războinic care lovește un prizonier — mochica aveau obiceiul să-și decapiteze, printr-un ritual religios, prizonierii. Desigur la descifrarea enigmelor culturii Moche, care nu a cunoscut scrisul, nici măcar hieroglifele, vor contribui decisiv cele peste 1 000 de obiecte de ceramică găsite în mormintul de la Sipán. „Ca în atîtea drame antice — scrie Walter Alva, într-un articol publicat în revista „National Geographic” — și drama acestui descoperiri a început cu un act de violență”. Cu cîteva zile înainte de razia norocoasă care a dus la identificarea comorii din Sipán, poliția peruană s-a izbit de rezistență armată, în momentul cînd încerca să percheziționeze unul din birlogurile „huacheros”-ilor (jefuitorilor de morminte). În cursul schimbului de focuri, o persoană a fost ucisă. Acest incident a determinat poliția să insiste. Și așa s-a ajuns la una dintre marile descoperiri arheologice ale secolului!

ROMEO NADAȘAN ■

„Portocala” nevinovată

„Portocala mecanică” a devenit un clișeu pentru a desemna violența juvenilă și sînt mulți, cei care nu reflectează destul și mă consideră ca pe un fel de naș al acestor violatori, hoți și

asasini adolescenți care atacă de plăcere bătrînii și victimele fără apărare — își începe pledoaria din revista „Paris Match” scriitorul englez Anthony Burgess, autorul acestui best-seller al anului 1962 care a inspirat și filmul cu același nume. Misiunea autorului este de a observa și de a descrie realitatea, nu de a inventa un substitut; iar faptul că scrisul meu a avut o exactitate profetică nu-l poate transforma în inspirator. Este azi mult mai multă violență decît în 1962, cînd a apărut „Portocala mecanică”. Și am fost făcut, într-o oarecare măsură, responsabil de acest fapt. Este, evident, o „acuzație” fără sens dar care m-a determinat să-mi pun întrebarea: în ce măsură mijloacele de comunicare contribuie la creșterea violenței? Ziarele destul de puțin, cărțile, foarte puțin, televiziunea mult. Fără nici o îndoială, tinerii spărgători în Franța au asistat la un oarecar număr de violuri, lovituri și masacre la ei acasă, pe micul ecran. Atmosfera electrică, muzica, frisoanele provocate de uciderile simulate, toate acestea fac singele să bată mai tare și sugerează transferul unei violențe fictive în realitate. În ceea ce privește asasinii de la Gladbeck, ziariștii televiziunii s-au înghesuit să filmeze atacarea și să asigure, în orele de mare audiență, un divertisment cu criminali idiști pe care camerele i-au făcut să strălucească. Este dificil să faci diferența între un asasinat real și unul fictiv la televizor: frontiera dintre realitate și comedie este aproape insesizabilă și totul alimentează o imagine omogenă. A-l prezenta pe asasinii de la Gladbeck la TV înseamnă a le justifica, cit de puțin, faptele. Ei au devenit Bogart sau Belmondo, furnizori de divertisment. Ultimul lucru din lume pe care l-aș cere ar fi cenzurarea violenței la televiziune. Cenzurați însă imaginile actelor antisociale și yeți avea rapid o reducere a ideilor subversive. Din păcate, televiziunea este atît de avidă de imaginile de calitate inferioară, imagini ale unei sub-artă vizuale care exploatează emoțiile facile. E mult mai simplu să stîrnești interesul cu violența fizică decît cu complicate conflicte afective sau dezbateri de idei. Cred că violența pe micul ecran modifică doar în mică măsură comportamentul tinerilor, ea nu face decît să ranfurseze păcatul originar (?). E mai ușor să distrugi decît să creezi. Tineretea are insolență și forța mușchilor și încă n-a învățat să le utilizeze într-o manieră creatoare. Singurul mijloc de expresie este violența existentă în fiecare prin păcatul originar, violență care nu așteaptă decît să dea în cloot. Acum, ea este încurajată de reprezentările găzduite de televizor, fie reale, fie imaginare. Înainte de inventarea ziarelor — care încearcă să scoată tiraje mari prin titluri groase despre moralitate și violență — existau destule atacuri cu mîna armată, violuri și asasinat despre care se auzeau puține lucruri. Azi, toate aceste catastrofe ale civilizației ne asaltează de pe ecranul televizorului sau din paginile ziarelor. Cred însă că numeroase aspecte ale evidentei creșteri a violenței contemporane sînt legate de o filozofie a vieții care a început să domine în Occident.

Fin observator al societății în care trăiește, Anthony Burgess caută să ajungă la capătul firului, să descillească ghemul contrastelor liberalismului pentru a ajunge la esența agresivității.

Traducere și interpretare de IOAN ROȘCA ■

(va urma)

Universul muzicii

● La vânzare în magazinele casei de discuri „Electrecord”, albumul cu numărul III al formației HOLOGRAF apare ca un frumos cadou, acum în preajma sărbătorilor de iarnă. Întors pe ambele fețe, discul dezvăluie următoarele titluri: **Visul meu din zori**, **Cine știe unde**, **Speranța din sufletul meu**, **Pași spre viitor**, **Avem o singură lume**, **Te voi iubi mereu**, **În loc de bun rămas**. Lucru rar în ultimul timp la trupele rock, compoziția a rămas neschimbată: Tino Furtună — claviatură, Nuțu Olteanu — chitară solo și voce, Dan Bittman — voce, Iulian Vrabete — bass, acesta din urmă fiind și autorul graficii de pe copertă. ● După încercările reușite de a urma o carieră solo, ale lui Freddie Mercury și Brian May, avem un motiv în plus să afirmăm că membrii grupului britanic QUEEN nu vor mai cînta împreună. De curind, fostul baterist al acestei trupe, Roger Taylor, și-a înființat o formație proprie, numită „The Cross”, unde activează ca solist vocal și chitarist. ● Devenită celebră după marele succes al anului '84, „Wat a Feeling”, din coloana sonoră a filmului „Flash Dance”, solista vocală Irene Cara reapare în clasamente după o tăcere de patru ani. Noul ei cîntec, „I can fly” este cotat „hit-single” în Los Angeles, și se anunță mare succes în clasamentele internaționale ale anului '89. ● Demis

Roussos a încercat și el, anul acesta, să readucă parfumul dulce al cîntecelor sale de odinioară. Noul album, intitulat „Time”, este însă departe de ceea ce însemna pe vremuri un LP semnat Demis Roussos. Și chiar dacă interpretul a slăbit mult, devenind o plăcută prezență scenică, valoarea cîntecelor sale se dovedește a fi direct proporțională cu greutatea. ● Dumini-că, 11 decembrie, 1988. În cadrul emisiunii TV, „Album duminical”, două surprize: prima — Victor Socaci cu două cîntece de suflet, într-o foarte inspirată filmare, a II-a — apariția regretatului Aurelian Andreescu, dansind și cîntînd în compania Doinei Spătaru. E bine ca măcar din cînd în cînd, să ne reamintim de vocile care au fost. ● În zilele de 16, 17 și 18 decembrie, 1988, la Timișoara, în sala „Olimpia” se va desfășura ediția a VII-a TIM-ROCK cu genericul „Tineri, muzică, poezie în orașul florilor”, avînd următoarea participare: Alexandru Andrieș, George Stanca, „Compact”, „Totuși”, „Voltaj”, toți din București, apoi „Celelalte cuvinte” și „Pe cont propriu” din Oradea, „Echinox (Buzău)”, „Logic” (Lugoj), iar din Timișoara următoarele trupe: „Cargo”, „Abra”, „Folieton”, „Micul gramofon”, „Labirint”, „Bastion”, „Soc”, „Pro Musica”.

MIRCEA ZANE

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Evoluția vremii în țara noastră este neîndoielnic legată de poziția României pe continent și a continentului pe glob. Așa cum se arată în precedentul număr al rubricii nici unul din „centrii de acțiune” meteorologică nu se formează deasupra țării noastre sau în zona din imediata sa apropiere. Dar, caracteristica cea mai importantă a acestei arii o constituie situația sa în zona de interacțiune a cel puțin două dintre formațiunile barice tipice. Cel mai des în sezonul rece se produce interacțiunea ciclunilor mediteraneeni cu anticlonul est-european, sau cu dorsala anticlonului azoric.

Zona Carpato — Danubiano — Pontică, după cum putem afla din lucrările de specialitate între care și recent apăruta „Dinamica atmosferei” prezintă de asemenea importante particularități fizico-geografice capabile să modifice în mod semnificativ caracteristicile evoluției sinoptice. Notăm mai întâi prezența Carpaților Românești, a căror formă puternic arcuită convex către sud-est în zona de racordare a Orientailor cu Meridionalii, provoacă devierea curgerilor de aer rece dinspre Cimpia Rusă. Ramura vestică a Carpaților „închide” împreună cu celelalte două, podișul Transilvaniei, zonă cu un regim climatic mult diferit de cel al regiunilor extracarpătice. O a doua mare curbura se realizează în aria de legătură a Carpaților cu Balcanii, în zona Timocului.

De asemenea o influență deosebită asupra evoluției sinoptice o are prezența Mării Negre, o mare închisă, de adîncime medie, mărginită la sud-est și nord-est de marile masive montane: Munții Pontici și Caucaz. Sistemul muntos din Peninsula Balcanică, Alpii Dinarici, Munții Pindului, Balcanii și Rodopi acoperă o arie mare, constituind un baraj în calea maselor de aer ce vin, fie pe direcție nordică, fie pe direcție sudică. Să reținem de asemenea prezența depresiunii Panonice, zona de altitudine coborîtă din Europa, precum și a ramurii de nord a Carpaților. În condițiile unui relief atât de variat, masele de aer suferă transformări specifice fie abordărilor masivelor muntoase, fie întinderilor de apă sau de cîmpie. Cum în natură există doar analogii și nu identități, fiecare situație meteorologică, fiecare zi, repre-

zintă „un caz” ce aduce un plus în cunoașterea proceselor și a fenomenelor meteorologice, mai ales a celor specifice zonei geografice în care ne aflăm. Revenind la principalii „centri de acțiune”, să mai precizăm că aceștia au caracteristici pregnante (aria de influență, timp de persistență, etc.), pentru fiecare sezon. În cadrul sezonului însă există însemnate variații; lată de ce întîlnim în arhivă pentru aceeași perioadă calendaristică o gamă foarte largă de manifestări: de la foarte rece la foarte cald, de la foarte umed la foarte uscat. Spre exemplu, pentru perioada 15—21 decem-

brie, regăsim, călduri neobișnuite în anul 1958 cînd s-au înregistrat: 20,4°C la Sîrbia, 20,6°C la Constanța, 17,7°C la București-Filaret, etc., temperaturi maxime absolute la unele stații. Acestea s-au realizat în condițiile unei circulații sudice, determinate de prezența unei depresiuni mediteraneene centrată deasupra Italiei. În intervalele deosebit de reci din 1946, 1948, în care s-au realizat temperaturi minime foarte scăzute: —30,0°C la Dorohoi, —29,6°C la Botoșani, —29,5°C la Iași și —28,6°C la Roman, centrul de acțiune dominant a fost anticlonul est-european.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 15—21.XII.

Zona geografică	VALORI MEDII DEZANUALU		VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperaturi aerului (°C)		Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	1÷6	-4÷0	6÷12	20.4 Sîrbia 1958	-24.8	Arad 1902
Deal și podiș	0÷5	-7÷-3	10÷13	18.2 Trgoviste 1958	-30.0	Dorohoi 1946
Depresiuni	0÷4	-9÷-4	6÷10	15.2 Intors.Buziului 1958	-26.5	Miercurea Ciuc 1983
V. Ond	-7÷-5	-12÷-11	2.2	4.5 1936	-27.1	1967
Litoral	5÷6	-1÷0	6÷8	20.6 Constanța 1958	-14.5	Constanța 1939

Revenind în actualitate, apreciem că procesele sinoptice anticipate în prognoza din precedentul număr, s-au realizat în bună parte; doar zona de contact dintre dorsala anticlonului azoric și depresiunea mediteraneeană, s-a format mai la sud și deci precipitațiile așteptate în primele zile în sudul țării s-au semnalat doar răzleț.

Pentru următorul interval procesul de răcire a început încă de miercuri, va mai continua o zi două; astfel că vremea va deveni rece. Nebulozitatea va fi accentuată îndeosebi în estul și sud-estul țării, unde local va ninge. În celelalte regiuni ninsoarele se vor semnala pe arii mai mici. Pătrunderea masei de aer rece va fi însoțită de unele intensificări ale vîntului, din sector nordic la munte și în regiunile estice ale țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse între —12°C și —2°C, mai coborîte în depresiuni, iar cele maxime se vor încadra în general între —4°C și 4°C. Începînd din 19 decembrie circulația aerului se va orienta din vest, apoi sud-vest; astfel vremea se

va încălzi ușor și treptat. Dezvoltarea unei perturbații mediteraneene și deplasarea ei către est — nord-est va face ca vremea să devină închisă și umedă. Precipitațiile vor fi sub formă de ninsoare la început, apoi lapoviță și ploaie și vor acoperi treptat aproape toate zonele țării; frecvența lor va fi mai mare în regiunile sud-vestice, unde izolat pot fi mai însemnate cantitativ. Vîntul va prezenta unele intensificări din sectorul sudic în sud-vestul și estul țării. Temperaturile minime vor fi cuprinse în general între —6°C și 4°C, iar cele maxime între 0°C și 8°C.

Pe iubitorii drumețiilor montane îi informăm că stratul de zăpadă măsura miercuri: 45 cm — Semenice, 24 cm — Tarcu, 29 cm — Paring, 7 cm — Păltinș, 3 cm — Voineasa, 88 cm — Bîlea Lac, 36 cm — Vf. Omu, 16 cm — Predeal, 35 cm — Babele, 30 cm — Sinaia 1590, 5 cm — Cheia, și 67 cm Vlădeasa 1400.

Pentru sfîrșitul de săptămînă apreciem o creștere ușoară a grosimii acestuia.

Racul

● Nu destînlul contează în primul rînd, ci poziția în care stai în fața lui.
● Nici un detergent nu poate scoate petele de nemurire de pe o iubire adevărată.

● Cea mai tulburătoare floare ar fi trandafirul, dacă nu ar exista femeia.
● Ce i-ar fi putut spune oare Don Juan Julietei?
● Poezia poate face dintr-un instinct o aripă de cureubeu.

● Cînd ai două vocații, merită să ratezi una.
● Accidentele apar la zbor, nu la tîrîre.

VASILE GHICA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

Vorbe
cu tile

ORIZONTAL: 1) Ia cuvîntul de la caz la caz — „Vorla” ursului. 2) Vorbește... fără să gîndească — A vorbi fără sens. 3) La sfîrșitul prologului! Cuvîntul ei e... lege. 4) Darul vorbirii — Măsoară timpul trecut — Cuvînt adresat aproapei. 5) Vorbe trecute la erată — Vocea multîmii în tragedia antică. 6)

A spune versuri — Prefix care arată depărtarea. 7) Vorbește din inimă! — Acord, care nu este

Dezlegarea carucii „La spectacol”

SCENA; DECOR; PODIUM; TOBE; ERA; TARAF; G; CT; ROSTI; PI; TIPARI; XIRE; ANODINA; TE; TESTI; IREALE; O; TOASTA; UC; ACU; STI; CAR; RAMPA; SPERA; ELEV; STAPIN.

Decembrie

Cu amintirile ce dor,
Decembrie, Decembrie,
Mă-ntorc străvechi colindători,
Decembrie, Decembrie.

De neuitare și de dor,
Decembrie, Decembrie,
Cu toată iarna te măsoar,
Decembrie, Decembrie...

Cu toată iarnă care vine,
iubito, mă întorc la tine —
să te îmbrac într-un colind
pentru o nuntă de argint.

Te-așteaptă caii de zăpadă
și ochii mei, să te revadă,

și gîndul, prins la zurgălău,
să ningă peste chipul tău.

M-adun din iernile trecute,
din visurile nepierdute —
și, prefăcut în noi ninsori,
te mai colind cu fostul dor.

Prin borangicuri de ninsoare
vom fi perechea călătoare
și vom cînta, în albe șei,
colind blîndului Serghei...

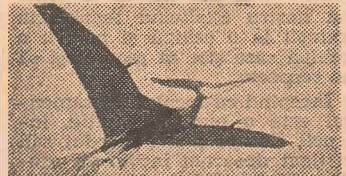
...Ne dă tircoale Anul Nou
și parcă te iubesc din nou...

SANDU ȘTEFANESCU

Breviar

Zburătoare mecanică

De multă vreme oamenii de știință își puneau întrebarea dacă reptilele, dotate cu aripi, planau de la o creastă la alta sau zburau. În vederea studiilor lor paleontologii britanici Smithsonian și Winkworth, de la Universitatea „Reading” au reușit să creeze un pterosaur mecanic, animal ce a trăit în jurasic. Confectionat din fibre de sticlă, materiale plastice și

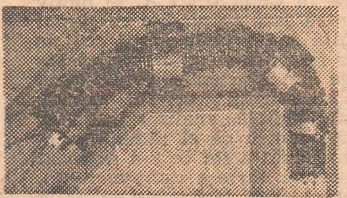

lemn, în greutate de 5 kilograme și o deschidere a aripilor de 4,5 metri, el a fost, în timpul experiențelor, telecomandat de la sol. Picioarele palmipede par a fi servit pentru derivă, ca și cîntul deosebit al acestei vîntătoare, iar coada pentru conducere în adîncime, cînd zborul se realizează orizontal. Aripa, lipită de genunchi, a făcut ca viteza în aer să atingă 8—10 metri pe secundă. Deși „zburătoare”, așa cum se vede în imagine, a funcționat perfect, nu s-a putut nici acum da un răspuns definitiv întrebării dacă reptila zbura sau plana.

Robot aparte

Robotul din imagine, numit „Cedrom 3”, cu aspect de vierme, a fost conceput în Franța la școala de mine Douai. El este lung de trei metri, are un diametru de 120 milimetri și o greutate de 10 kilograme. Deplasarea o realizează printr-o succesiune de alungiri și contracții, cu viteza de un metru pe minut.

Deși a fost construit pentru a fi folosit în conducte și tevi, el poate circula tot atât de bine pe o suprafață plană, concavă sau convexă, prin nîsip, zăpadă și dărîmături. Robotul prezintă o forță de tracțiune de 50 kilograme, execută viraje pînă la 90 grade și rezistă la temperaturi de peste 80 grade Celsius. Capul lui poate fi echipat cu scule, accesorii, diverse aparate de măsură și o cameră video. „Cedrom 3” este format din celule cilindrice, ce au un volum variabil, prin centrul cărora trece un cordon ombilical ce le alimentează cu aer comprimat, care la rîndul lui îi asigură deplasarea și virajele. Același cordon este folosit pentru transportul energiei de joasă tensiune (6—24 volți) necesară funcționării aparatelor și utilajelor plasate pe cap. Noul robot, cu aspect de vierme, are numeroase aplicații printre care: exploatarea tevelor și conductelor în vederea constatării stării lor dar și a efectuării unor reparții în special dacă mediul este toxic sau corosiv, în silozuri pentru a constata temperatura din mijlocul cerealelor, în vederea evitării încingerii lor, la

filmarea grotelor subterane cu acces dificil sau periculos, precum și al interioarelor navelor scufundate. Lista utilizării lui este mare, căci el poate pătrunde în multe locuri inaccesibile pentru om.

AUREL DIANU

După strălucita victorie a rugbiștilor

La umbra frunzei de stejar

Palmaresul ne ajută să apreciem cât mai corect acest 15-9 cu Tara Galilor: este singura victorie a tricolorilor în fața unei reprezentative britanice, pe terenul acesteia, (și care, în plus, deține locul trei în lume). Pe scurt, este o victorie istorică, pe care înșii galezii au apreciat-o cum se cuvine, felicitând sportiv, bărbătește echipa noastră și formulând aprecieri dintre cele mai elogioase la adresa perspectivelor tinerei reprezentative a României.

Important este acum să valorificăm, în beneficiul întregului rugby, acest rezultat de răsunet, la adăpostul căruia s-ar putea rezolva o multitudine de aspecte care frânează de mai multă vreme activitatea din acest sport. Realist și echilibrat, antrenorul Theodor Rădulescu nu e dispus deloc să savureze acest succes, pe care-l consideră ca „o faptă mare pentru tot ce vrem să facem de aici înainte, ca un punct de plecare în revigorarea, din temelii, a rugby-ului românesc”. Stringența numărului unu se pare că este reactivarea factorilor care se ocupă (sau ar trebui să se ocupe) de aspectele organizatorice ale activității rugbistice, întrucât — experiența Cardiff dovedește cu prisosință — nu de „făcători” de echipe naționale ducem noi lipsă. Dimpotrivă, sfătuitoarii de ocazie poate că și extrag merite (cuvinte sau nu) din acest rezultat, dar prioritară și primordială rămâne o corectă distribuție a răspunderilor și atribuțiilor în cadrul biroului federal, pe oameni capabili să susțină echipa națională și altfel decât sugerind diverse formule de alcătuire.

Rezultatul cu Tara Galilor oferă un bun paravan pentru luarea unor inițiative de mai largă influență pentru rugby-ul nostru. Apoi, și iarna poate fi un sfetnic bun în această privință. Chiar sezonul de primăvară (când vom juca acasă cu Italia, Anglia și Spania) nu se anunță foarte dificil. Este, deci, suficientă liniște „sub frunza de stejar” pentru a putea gândi și găsi soluții de mai lungă durată în susținerea echipei naționale, astfel încât provizoriul de până acum să fie absorbit de o organizare mai temeinică și de fond. Spunem asta întrucât în pregătirea jocului cu Tara Galilor, echipa națională a beneficiat iarăși de sprijinul generos al Ministerului Apărării Naționale și al clubului Steaua, după cum s-a sprijinit și pe pasiunea dezinteresată a unor oameni de bine — prea mulți și prea demni pentru a-i putea aminti aici pe toți. Dar problema care se pune inevitabil este a unui front mai larg de aderentă la problemele cu care se confruntă rugby-ul și rugbiștii la nivelul echipei naționale. În acest sens, deloc neglijabilă este intenția antrenorului Rădulescu de a susține organizarea unor jocuri între echipa națională și selecționalele diverselor zone din țară. O astfel de suită de jocuri, în diferite orașe din provincie, ar revitaliza atenția față de rugby la nivel local, ar constituia importanța de care echipa națională s-ar putea bucura în vechi centre rugbistice, ar oferi o permanentă trecere în revistă a fondului de jucători pe care-i avem ș.a.m.d. Este o variantă de lucru — sau o propunere — pe care n-avem de

ce să n-o susținem. Asemenea idei, menite să impună mai multă atenție echipei naționale, se cer elaborate, însă, de un birou federal pasionat, preocupat, îndrăzneț, și devotat — cum sperăm să și aibă, în sfârșit, federația noastră.

Revenind la meciul de la Cardiff și văzându-l pe casetă video, nu putem ocoli cîteva elemente care au dus, în cele din urmă, la această prețioasă victorie. Mai întâi e vorba de condiția fizică ireproșabilă a tricolorilor, care, spre deosebire de jocul cu Franța, au acceptat angajamentul, exasperându-i pe înaintașii galezi, obligați să stea mai tot timpul în pachet. În plus, aproape fiecare jucător al nostru a reușit să facă în jur de 5-6 plaaje — ceea ce spune foarte mult despre forța înaintașilor noștri, mai bine zis, de utilitatea celor 60-70 de împingeri la jug în fiecare antrenament și de eficiența pregătirii fizice întreprinse cu colaborarea profesorului Florentin Marinescu.

Apoi, e vorba de o robustețe psihică pe care demult n-a mai

Rezultatul de la Cardiff — ca o (re)înălțare a rugby-ului nostru spre elita mondială
Fotografie de EUGEN NEGREA

Aho, pe un drapel al izbînzii

În sfârșit, după o perioadă incertă de tatonări și selecții de efective proaspete în cadrul schimbului de generații, ce afectează adesea nu numai continuitatea activităților sportive, iată o certitudine de reintegrare a rugbiștilor tricolori în parametrii valorici ai elitei europene și mondiale. Este adevărat că o promisiune în acest sens ne-o anticipase formația emblematică cu „frunza de stejar” încă de la jocul din cadrul Cupei F.I.R.A. cu glorioșii reprezentanți ai „coșului galic”, cu care ocazie Franța câștigase neconvincător (16-12), vădindu-se și faptul că echipa noastră se află într-un moment de nouă cristalizare, de stabilizare a unui colectiv competitiv.

Totuși, prestigiul deosebit al reprezentativei rugbyste a Țării Galilor, cîștigătoare, ex aequo cu Franța, a Turneului celor 5 națiuni în sezonul trecut, precum și situarea pe locul al treilea în ierarhia mondială, după Turneul din Noua Zeelandă și Australia, ne propunea un joc-test extrem de dificil în această confruntare chiar pe Arms Park, la Cardiff, unde puțini adversari se pot lăuda cu o victorie repurtată cîndva. Partida

avut-o echipa noastră. Așa se face că, văzându-se egalată la 9 (după 9-0!), naționala noastră a găsit resurse să revină peste adversari, dominîndu-i copios în repriza a doua.

Tactica de joc a fost, de asemenea, hotărîtoare, îndeosebi prin mutarea jocului în terenul adversarilor, prin blocarea oricărui culoar de atac al acestora, prin sufocarea lui Jonathan Davies („niciodată nu l-am văzut mai amețit ca acum”, spunea Theodor Rădulescu) — toate acestea obligîndu-i pe galezi să greșească: de pildă, la 9-9, Toader a degajat în „lung de linie”, iar Collins l-a placat întîrziat; lovitura de pedeapsă s-a dat de unde a căzut mingea și 12-9. La acest scor, un adversar a greșit blocînd mingea; iar lovitura de pedeapsă, iar Ignat și 15-9!

Una peste alta, devine limpede că acest rezultat de răsunet obținut de echipa noastră națională ascunde mult mai multe virtuți decît poate arăta la prima vedere. Este și specificul rugby-ului de a avea o „geometrie” aparte, dar cu atît mai mult se cuvin laudați învingătorii, știind că succesul lor nu poate veni decît din muncă, dăruire, putere de luptă și multă, multă gîndire. Sînt lucrurile pentru care tricolorii noștri merită felicitări cu prisosință!

TUDOR GEORGE

Handbal

Urma alege

Rezultatele echipelor masculine de handbal în recentul „val european” pot avea darul să ne liniștească în privința manșei a doua, care se va disputa la sfîrșitul acestei săptămîni. Patru victorii din patru jocuri oferă o imagine tonică în ansamblu, dar detaliile — pe care însuși neprevăzutul jocului de handbal le propune — îndeamnă la mai multă circumspecție.

Singura care poate fi ceva mai liniștită este echipa campioană, Steaua, a cărei victorie la patru goluri în jocul tur, desfășurat în deplasare, la Kolding, este asigurătoare pentru calificarea în sferturile de finală. Oricît ar fi și miungiua asta de rotundă, experiența lui Stîngă și-alor săi le va îngădui să se ferească de orice surprize.

În Cupa Cupei, Dinamo a reușit un rezultat de prestigiu în fața actualei deținătoare a Cupei Campionilor Europeni, T.S.K.A. Moscova: 22-17. Rămîne de văzut dacă acest rezultat se va transforma și într-o calificare, care ar fi și de mai mare prestigiu, avînd în vedere că în formația sovietică evoluează mulți jucători care sînt vîioara întii în reprezentativa U.R.S.S.

Și Politehnica Timișoara și-a înscris în palmares un rezultat la fel de prestigios, învingînd (la trei goluri, dar învingînd!) pe una din semifinalistele de anul trecut a Cupei I.H.F., formația elvețiană TSV Saint Gallen. Returul va fi extrem de dificil.

În sfîrșit, tot în Cupa I.H.F., Minaur Baia Mare a reușit victoria cea mai confortabilă dintre toate cele patru echipe românești: 39-31 cu formația islandeză Hafnarfjardar. Confortabilă — e un fel de-a spune, dictat de diferența de 8 goluri; dar toți cei din anturajul băimărenilor se gîndeau cu multă circumspecție la jocul retur, din trei motive: numărul mare de goluri primite (care anulează șansa unei calificări la o diferență identică, dar cu cifre mai mici pe tabela de marcat); evoluția contradictorie a propriilor favoriți (de pildă, Acaș, Popovici și Andronic au

fost succesiv „în mină” și ne simultan, fiecare ieșind în prim-plan în secvențe diferite ale partidei — cu amendamentul că primul dintre ei s-a accidentat — entorsă — în momentul cînd islandezii păreau că nu mai aveau ce-i face); în sfîrșit, forța de joc și posibilitățile nebănuite ale acestei echipe cu nume imposibil, dar ai cărei băieți se pare că știu handbalul de-acasă, de mici copii. Pe cit de nevinovați păreau în civil (ca niște liceeni veniți în excursie), pe atît de montați și aprigi au fost în teren. De pildă, interul stînga Armansson (9 goluri) părea la un moment dat de nestăvilit, marcînd din orice poziție, deși a jucat tot timpul cu un tampon de vată în nas („foca”, îl alinau tribunele); s-a reaccidentat, s-a sculat de la podea și-a luat-o de la capăt, pînă ce micuțul Marta l-a luat în primire pe tot terenul. Un alt pericol vine dinspre extrema stînga, Arnason (tot 9 goluri), un jucător scund și cocoșat, dar care aruncă mingea cu ceea ce ne obișnuisem să fie „efectul Maricel Voinea”, adică ciudat și imprevizibil. În sfîrșit, pivotul Mathiensen (căpitan de echipă și la club și la națională) este un jucător de mare valoare, care i-a scos peri albi lui Porumb (și acesta lui Lascăr Pană...) prin „frînele” și răsucirile de pe semicerc. (Mathiensen este fratele mai mic al conducătorului clubului și amîndoi — fiii unui înalt demnitar din Islanda — iubesc handbalul ca pe o plăcere zilnică). Pe scurt, deși la 8 goluri, victoriile băimărenilor nu le asigură a tomă calificarea; este suficient să invocăm pătaniile unor adversari de anul trecut ai Minaurului, care nu s-au calificat, deși aveau 10 goluri avantaj după prima manșă. Să sperăm că și acum elevii lui Lascăr Pană vor ști să întoarcă pe dos proverbul cu „ce ție nu-ți place...”, adică să-și păstreze ei un avantaj de calificare care altora nu le-a fost suficient.

Tuturor celor patru combatante — mult succes! „Pirtia” deschide Minaur, în această seară, la orele 22.

Foțbal

Vectorii și rezultanta

Orice am face, turul campionatului intern stă — din ferice, de data asta — acolo unde-i este locul: în umbra rezultatelor internaționale ale fotbalului nostru. Sintem obișnuți să spunem că meritul pentru aceste rezultate este, totuși, al campionatului, pentru că în fotbal uneori merităm ce ni se întîmplă, deși nu totdeauna ni se întîmplă ce merităm. Dacă performanțele celor trei „europene” și startul lansat al echipei naționale sînt emanația valorii campionatului intern — rămîne de văzut; deocamdată, să le desprindem, măcar pentru o clipă, de context și să adresăm grupărilor sportive Dinamo, Steaua și Victoria cele mai calde felicitări și mulțumiri pentru modul demn, spectaculos și eficient în care au știut să reprezinte întregul nostru fotbal, fiecare în cite o cupă europeană. Datorită lor, în primul rînd, țara noastră se află la poarta de intrare cu trei echipe în Cupa U.E.F.A. — ediția 1989/90. Adică sintem pe locul 9, primul din grupa celor cu două echipe, și la nici două puncte de locul 8 (Scotia, care mai are doar o reprezentantă în cursă), ultimul care dă drept la trei echipe în această competiție. Se înțelege că fiecare punct agonisit de acum încolo are o importanță amplificată și de această perspectivă a reprezentării în Cupa U.E.F.A. — motiv pentru care ne gîndim cu și mai multă speranță la sorții ce ne vor fixa astăzi viitoarele adversare din sferturile de finală.

Clasamentul turului va fi, fără îndoială, analizat în fel și chip, pentru că el rămîne marotorul tăcut a tot ce s-a petrecut în prima parte a campionatului. Dar chiar și fără a ne referi la respectivele cifre, cîteva lucruri — evidente pe parcursul competiției — se regăsesc și-n tabloul final: forța crescîndă de joc a echipei Dinamo, a cărei prestație la Dundee este pe deplin edificatoare pentru progresul înregistrat, pas cu pas și pe multiple planuri de actuala lideră de toamnă; mobilitatea formulelor de echipă ale Stelei

(posibilă datorită unui lot valoros, gîndit cu anticipație) a menținut campioana într-o formă constantă, cu „izbucniri” relevante la Praga și Moscova, adică în deplasare, unde jucătorii steliști știu bine că pot oferi măsura mai exactă a valorii lor; cadența de metronom a Victoriei, care și-a croit ca pentru sine culoarul jocului (trei pe care-l onorează din plin în Cupa U.E.F.A.) nefiind sigur că tinăra grupare cu nume predestinat succesului se va multumi prea multă vreme cu această „falie” a clasamentului. F.C. Inter Sibiu este revelația turului, seriozitatea cu care acest club a tratat revenirea (după patru decenii) în prima ligă a fotbalului nostru explicînd temeinic muncii la o echipă și pentru o echipă care știe să respecte și să se respecte.

Începînd cu locul 5, clasamentul este o pură convenție, întrucît fiecare punct pierdut sau cîștigat de-acum încolo va produce răsturnări de ierarhie dintre cele mai abrupte. Pe acest fond, se cuvin menționate: de-gringolada de final a Universității Craiova, stabilitatea crescîndă a Rapidului, transformarea Oțelului de-acum un an într-un biet foc de paie, menținerea în mediocritate a Sportului studentesc și o oarecare pierdere de turație a Brașovului, nu prea obișnuit cu un loc retrogradabil.

Vacanța de iarnă va fi, ca de obicei, sub semnul unor speranțe de mai bine în retur. Se anunță, iarăși, mișcări de „trupe” și „strategii” — de jucători și antrenori. Indiferent de frecvența și amploarea acestora, ca-ntr-o compunere vectorială totul se va desfășura sub semnul „rezultantei” care este și rămîne duelul Dinamo — Steaua. Unul dintre cele mai inedite, mai pasionante, mai întinse (în timp și spațiu) dueli fotbalistice din istoria fotbalului nostru — dacă nu cumva și a celui european.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

De la Văculești la Cardiff

(Urmare din pag. 24)

— Sperai că veți învinge?
— Nimeni nu se gîdea decît la victorie. Echipa era în creștere, jocul cu Franța dovedind că am ajuns, în sfîrșit, la o formulă competitivă și combativă cum n-a mai fost demult.
— În ce te privește, se pare că ai fost și-ntr-o zi fastă, ai fost „în sut”, cum se spune.
— Trebuia să vină și-o zi din asta. Cu Franța ratasem patru lovituri bune. Acum am ratat doar două drop-uri, din care unul la 9-0. Dacă reușeam, galezii erau și mai tare dați peste cap.
— Au fost chiar atît de importante degajările tale lungi?
— În tactica noastră, de a

menține jocul cît mai mult în terenul adversarilor, astfel de mingi erau absolut necesare. De aceea galezii au avut doar vreo patru lovituri de pedeapsă „bune”, adică transformabile, din terenul nostru, reușind, însă, numai una.

— Din cite am înțeles, au ratat destul de mult.

— Un fel de-a spune. Au trimis o lovitură de pedeapsă în bară, de la 25 m, iar celelalte din poziții favorabile le-au jucat la mină, în dorința de a ne da pe noi peste cap, dar n-au reușit. Mai mult, în ultimele 10 minute arbitrul englez Bulwerell a fluierat tot împotriva noastră, sancționîndu-ne cu 6 lovituri de pedeapsă care ar fi fost nedrept să fie transformate. Norocul ni l-am făcut, însă, cu mina noastră, mutînd mereu jocul în terenul

galez, de unde foarte greu se puteau finaliza astfel de lovituri.

— Spune-mi, ce calități trebuie să aibă un bun transformator?

— Forță, tehnică și timp de execuție.

— Timp?

— Exact. Degeaba ai celelalte două dacă nu ai timp să le pui în valoare. Aici apare rolul pachetului de înaintași, care mi-a creat, prin blocaje, timpul necesar execuțiilor. Altfel, spus, aici se dovedește, o dată în plus, că în rugby calitățile individuale contează numai în măsura în care echipa te ajută să le pui în valoare. Este lucrul de care am beneficiat eu la Cardiff, dar, repet, meritul este al pachetului nostru, mereu pe fază pentru a-mi crea timp de execuție.

Flacăra olimpică la Salonic (II)

● Iscodirea șahului grecii o atribuie eroului troian, Pallamidis. ● Olimpiada de șah a dat prilejul orașului Salonic să devină pentru a doua oară „home of world chess” în condițiile stabilirii unui record de participare în concurența feminină: 56 echipe. ● Sala de joc din Pavilionul centrului de expoziții a fost dotată cu mese electronice de șah (Chessgame Expert System) care selectau partidele pentru buletinul tehnic și, totodată, transmiteau pe circuit interior partidele de mare atracție pentru public. Nu s-a renunțat, însă la tablele de demonstrații clasice. ● Medalia de argint a revenit pentru a treia oară consecutiv echipei masculine a Angliei. Care e secretul performanței lor? S-ar putea să fie acela că formația britanică număra doar un... amator printre profesioniștii N. Short, J. Speelman, J. Nunn, M. Chandler, W. Watson. Este vorba de Jonathan Mestel, doctor în matematici la Universitatea Cambridge, care joacă doar două, trei turnee pe an pentru că: „Din când în când îmi place să scap de profesia mea...” ● Emoția. Marele maestru J. Ehlvest a debutat neconcludent în echipa olimpică a Uniunii Sovietice remizând în runda 1-a la capătul a șase ore de joc (56 mutări) cu... sirianul Akil. ● Performanțele ne fac să-l credem pe cuvânt pe jucătorul nr. 1 al Suediei, U. Andersson, când declară: „Șahul e în singele meu. Pentru mine e un lucru serios”. Neobosit va luat startul din nou, la cumpăna anilor, la turneul de mari, măiestri de la Reggio Emilia (Italia). ● Neliniște în echipa sovietică, multiplă campioană olimpică, a provocat inserierea în concurs a echipei maghiare într-o „formulă” nouă: Zsuzsa Polgár, Judith Polgár, Ilkó Mădl și Zsófia Polgár. Sovieticele (Ciburdanidze, Ahmilovskaia, Levitina, Litinskaia) au pierdut din start o jumătate de punct prețioasă în sistemul elvețian de desfășurare a rundelor: Hagen-Levitina, 0,5 : 0,5 ! Surorile Polgár au făcut un

compromis de la idealul lor, acela de-a participa doar în confruntările rezervate bărbatilor, pentru a cuceri medalia de aur, rezervată parcă sovieticelor. Dovădind încă o dată talentul lor de excepție, încercarea s-a bucurat de izbândă exact la zece ani după ce aceeași ispravă o realizaseră jucătorii maghiari la olimpiada de la Buenos Aires, când au cucerit locul întâi pe podiumul de premiere. ● Singurele autoare ale unui scor maximal: 8 puncte în două runde au fost echipele masculine din Peru și România (Fl. Gheorghiu, C-tin Ionescu, M. Marin, M. Ghinda, O. Foișor, I. Armas — antrenor Em. Reichert). ● Surpriza de mari proporții. Puternica selecționată a Iugoslaviei a cedat în fața „olimpicilor” chinezi: Xu Jun-Ljubojević 0—1, Nikolic-Ye Tiang Chuan 0—1, Wang Zili-Velimir 1—0, I. Sokolov — Ye Rong Guang 0—1. Explicația dată de umoriști a fost că... Nikolici și Velimirović vor exclude dintre preferințe... melodia „Ye, ye...” a formației Beatles pentru a uita că cei doi „Ye” au fost imbatabili. ● Deceția lui Korcinoi a fost enormă în runda a treia, când, în poziție câștigată, a supercombinat și a pierdut în fața lui Antunes (Portugalia), condamnându-și formația la înfrângere (restul partidelor fiind deja încheiate cu egalitate). Minute în șir și-a pironit ochii, parcă cerind o explicație, la eșichierul pe care trona la jumătatea sa un rege alb, semn al victoriei. „Graba strică treaba...” ● Un apel la regulament ar fi absolut necesar având în vedere partida dintre Ernst și Espig, care au beneficiat de dreptul la 100 mutări (conform noii reglementări) pentru rezolvarea ostilităților într-un final de turn contra turn și nebun. Oboșiți — și jucătorii și arbitrii — toți au căzut de acord asupra revenirii la baremul celor 50 mutări... pentru a nu se încheia competiția înaintea... partidei buclucase. ● Formația feminină a României (M. Muresan, G. Stanciu, E. Polihoriade, C. Bădulescu — antrenori V. Stoica și D. Savin) în trei runde a acumulat 8 puncte din 9 posibile (o partidă întreruptă) pregătindu-se pentru dificilul meci cu jucătoarele sovietice. ● Un debutant, Ivanciuk, în echipa sovietică a stîrnit comentarii. E. Gutfeld aprecia: „Viitorul va vorbi despre el. Are un talent fantastic, doar că la 18 ani îi lipsește experiența...” La olimpiadă a realizat 6,5 puncte din nouă posibile.

MARGARETA MUREȘAN

Centura și căruța

Mașina înainta greoi prin sururile de zăpadă pe care vântul, suflând în rafale tăioase și reci, le rostogolea spre roțile ce se zbăteau oboseite în încercarea zadarnică de a răzbi. Costel opri și puse lanțurile la roțile din față.

Ninsoarea se oprise. Înaintau încet, călătoria se prelungea peste puteri, le era teamă să nu se înzăpezescă, în sfârșit în depărtare se zărea un sat. Casele lui se înșirau ca un joc de cuburi împrăștiat de mîna unui uriaș. Din sens opus se apropia un autocamion. Prudent, Costel redusese viteza și o făcu la timp, căci matahala din față venea pe mijlocul drumului. Abia avură timp să se ferească. „Cred că asta nu e zdrăvănu la minte” — spuse el și privind în oglinda retrovizoare, exclamă: „Na, că pină la urma a făcut-o de oaie”. Ea întoarse capul și văzu camionul răsturnat pe o parte. Se apropiară. Din cabină se auzeau bătăi înfundate și un geamăt abia perceptibil. Prin parbrizul făcut tândări îi scoaseră afară pe șoferul rănit. Respira greu și un firicel de singe îi apăruse în colțul gurii. Cu miini pricepute, deprinse cu asemenea treburi, Ada îi pipăi miinile și picioarele, apoi pieptul și abdomenul. „În afară de cîteva coaste rupte, nu are fracturi. Mă tem să nu aibă însă leziuni interne. Gonea ca un apucat și cred că l-a surprins porțiunea aceea cu gheață, uite-o e ca oglindă!”

Spitalul din Dumbrăveni nu era departe. Întîmplarea a făcut ca directoarea să fi fost colegă de promoție cu Ada. După ce-i acordă primele îngrijiri, aceasta îl trimise pe rănit cu o salvare la Focșani. „Nu e grav, dar este necesară o intervenție chirurgicală și apoi mai trebuie făcute niște investigații” — se scuza ea. Acum trebuie să vă întoarceți la locul accidentului, sînteți martori oculari. Între timp, eu anunț miliția.”

Cînd formalitățile se terminară, veniră să-și ia rămas bun. Doctorița îi invită în cabinetul micuț dar cochet, în care principalul mobilier erau florile. Cafeaua fierbinte îi învioră pe călători, le mai alungă oboseala, mai povestiră de una de alta, apoi se scuzară, aveau încă mult de mers. Drumul era

greu și vrolau să ajungă pină nu se întuneca. „Știi, — spuse ea — Costel nu vede prea bine noaptea și nu-i place să conducă după lăsarea serii”. Silueta înaltă și zveltă a doctoriței, rămase în urmă ca un regret. Poate ar fi trebuit să doarmă acolo peste noapte. Înaintau din ce în ce mai greu, mașina derașa din cînd în cînd lateral, pe șosea se formaseră fâgașe de gheață. Trecură prin Focșani fără a opri, pină la Suceava mai era cale lungă. Incidentul neprevăzut le dăduse peste cap toată planificarea călătoriei. Drumurile lungi ascund întotdeauna surprize, mai ales iarna. Curînd se întunecă de-a binelea. Traficul nu era prea intens la ora aceea, dar reflexele albastre ale zăpezii amplificau senzația de orbire, ori de cîte ori o mașină trecea pe lingă ei. Un autoturism venea cu faza lungă. Toate încercările lui Costel de a-l determina pe șoferul acestuia să comute pe lumina de întîlnire rămaseră fără rezultat. „Atenție, Costele, căruța!” Cu-vintele rămaseră suspendate în aer. Frîna pusă brusc întoarse mașina ca pe un titirez. Derașind lateral, izbi căruța în plin. Se auzi un strigăt, apoi un nechezat scurt, dureros. Cal și căruța zburară în șanțul din dreapta, iar autoturismul, după ce mai descrise un arc de cerc, o luă spre stînga oprindu-se cu botul într-un morman de zăpadă. Apoi se lăsă o liniște adîncă, în care numai inimile lor sfîșiau tăcerea înghețată. Cînd își reveniră într-un tîrziu din șocul izbiturii își dădură seama că erau teferi. Strînsoarea nemiloasă a centurilor le salvase viața. Primul gînd fu la căruțaș. Mai trăiește oare? Se apropiară temători, prea multe văzuseră într-o singură zi, mai bine ar fi plecat cu trenul. Calul murise, iar alături o mogildeață începea să se miște. „Îlei unchesule, ești teafăr? Ai picioarele sănătoase?” „Le am!” se auzi de jos o voce înăbușită. „Atunci ridică-te, să vedem și noi”. Mogildeață se sculă încet, oftînd. Era un bătrîn cu fața brăzdată de spaimă. „De ce umbli noaptea fără felinar la căruța? Puteam să te omor”. Moșneagul deodată se întoarse și o luă peste cîmp.

Lt. major PAUL ULIERU

● În curînd, un nou duel Ben Johnson—Carl Lewis! Anunțul poate vă face să zîmbiți, Ben Johnson fiind, cum se știe, suspendat pentru doi ani după cazul de dopaj de la Jocurile Olimpice. Și totuși, lucrurile stau chiar așa, o firmă japoneză (legată, pină nu demult, de canadian, prin contracte publicitare) a intrat în contact cu Joe Douglas, agentul lui Carl Lewis, iar Douglas, afirmă „L'EQUIPE”, „nu i-a trîntit ușa în nas”, ci a început tratativele cu Larry Heidebrecht, agentul lui Johnson. ● Bineînțeles, cursa de 100 m dintre cei doi atleți va fi neoficială (altfel, Lewis riscă la rîndul lui o suspendare), un fel de „show” televizat, cu spoturile publicitare de rigoare, existînd chiar propunerea ca Johnson și Lewis să alerge în curse separate, într-un duel... contracronometru! ● Pierderile financiare de după Seul trebuie recuperate, nu-i așa?, mai ales că o serie de firme japoneze au finanțat înainte de Jocuri un mare cantonament pentru sportivi din peste 50 de țări, iar cheltuielile ar fi fost recuperate cu veniturile realizate după un concurs athletic avînd drept cap de afiș o revanșă între cei mai rapizi oameni din lume! ● Numerele de telefon de la sediul Uniunii Europene de Fotbal (UEFA) de la Berna au fost schimbate „după ce un ziar turec le-a publicat în coloanele sale. Învințindu-și, implicit, cititorii să protesteze împotriva deciziei UEFA de a anula rezultatul meciului Galatasaray Istanbul—Neuchâtel Xamax (5—0), datorită rănirii unui jucător elvețian cu un obiect aruncat din tribune. ● După acceptarea apelului introdus de clubul turec, lucrurile s-au mai liniștit, sediul forului fotbalistic continental a fost părăsit de poliști

Toată lumea face sport

elvețieni, iar președintele Jacques Georges a renunțat la gîzile de corp... ● La Buenos Aires s-a deschis, în această toamnă, primul curs de actorie... pentru fotbaliști! Cursul, primul de acest fel din lume, este axat în special pe lecții de mimică și simulare (sic!), profesorul fiind îmbrăcat, pentru stimularea imaginației elevilor, în echipament de arbitru. Conducătorul școlii, fostul fotbalist profesionist Temprano, a declarat senin: „Orice jucător de fotbal care vrea să reușească în această carieră trebuie să fie și un bun actor!” ● În aceste condiții, recomandarea FIFA către arbitri de a sancționa cu avertisment simulările este cu atît mai binevenită. ● După 80 de partide directe numai în turnee oficiale, majoritatea în finale sau semifinale, Martina Navratilova și Chris Evert s-au decis să scrie împreună o carte consacrată chiar acestor meciuri, în fapt o veritabilă istorie condensată a unui deceniu de tenis. „Dincolo de înfrîntările noastre, a declarat Martina Navratilova, toate la cel mai înalt nivel, deci disputate pină la ultima picătură de energie, aceste 80 de meciuri au creat, în cele din urmă, o mare prietenie între noi. De fapt, acesta este adevăratul subiect al cărții”. ● La meciurile echipei de fotbal Napoli, din acest sezon, delegația clubului este însoțită de o echipă de... dezinfecție! Îmbolnăvirea de hepatită virală a brazilianului Careca, în primele etape ale campionatului italian, i-au determinat pe conducătorii formației peninsulare să ia această măsură, înaintea fiecărei partide fiind dezinfectate vestiarele și chiar și gazonul. ● A fost trecut un nou prag, cel de 40 de noduri, formidabila performanță fiind realizată pe o planșă cu velă de englezul Eric Beale pe pista artificială din localitatea franceză Saintes-Maries-de-la-Mer. Mistralul care sufla cu 35 de noduri a propulsat planșa cu velă manevrată de Beale cu viteza de 40.30 noduri (adică 74,635 km pe oră). Performanță excelentă, veți fi de acord, mai ales dacă reamintim dimensiunile fragilei ambarcațiuni: 2,30 m lungime, 27 cm lățime, cu o velă de 4,30 metri pătrați.

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

Scrisori sibiene

Ing. Puiu Bercea, Calea Dumbrăvii, bloc 19, Sibiu: „Simbătă 19 noiembrie, în cadrul etapei a 13-a a diviziei A la fotbal, F.C. Inter Sibiu a întîlnit pe teren propriu pe F.C. Bihor. În minutul 82 al partidei, la scorul de 2—0 pentru gazde, jucătorul Cezar Zamfir, cel mai bun de pe teren pină în acel moment, s-a autoaccidentat și a rămas la pămînt în apropierea careului advers. Cel care s-a grăbit să-i acorde primul ajutor, renunțînd implicit la joc într-un moment în care echipa sa se apăra, a fost orădeanul Mandoca. Această fază mi se pare a avea o deosebită importanță pentru publicul sibian, un public în majoritate tinăr, care pină în acest an al promovării lui F.C. Inter pe prima scenă fotbalistică a țării nu a prea fost răsăfat de „fotbalul mare”. De multe ori, principala „calitate” a unor jucători din categoriile inferioare este ambiția de a obține punctele puse în joc prin orice mijloace, fîră încurajați de unii „suporteri” cu urlete de genul „Rupe-l!”, „Omoară-l!” etc. N-aș vrea să cred că publicul sibian este reprezentat de astfel de specimene, dar din păcate nu există pădure fără uscături, iar cei certaji cu educația și cu bunul simț reușesc uneori să-și facă simțită prezența sub protecția anonimatului oferit de mulțimea spectatorilor din tribune. Formarea unui public elevat mi se pare a fi mai importantă decît promovarea echipei în elita fotbalului autohton, pentru că, mai devreme sau mai tîrziu, fiecare public va avea echipa pe care o merită. Faza pe care o-am relatat-o a continuat fără ca arbitrul să o întrerupă. Din tribune, după cîteva momente de umire, s-au auzit aplauze,

la început timide, apoi din ce în ce mai numeroase, pentru ca pină la urmă să aplaude întregul stadion! În această atmosferă a apărut ca normal frumosul gest al lui Văsii (F.C. Inter) care a oprit voluntar mînea cu mina pentru ca jucătorul accidentat să fie înlocuit, iar bihoreanul să-și poată relua locul în echipa sa. Un astfel de jucător, care de data aceasta s-a numit Mandoca, nu știu dacă merită un premiu fair-play pentru un gest care lui i s-a părut normal, dar merită ariicum respectul și mulțumirile noastre fiindcă puterea unui astfel de exemplu este foarte necesară pentru unii de pe teren și din afara lui.”

Adrian Chirvăsoiu, str. Rahovei 22, Sibiu: „Cu riscul de a fi acuzat că-mi lipsește patriotismul local, vă scriu cu indignare la cîteva ore după terminarea meciului dintre F.C. Inter și Flacăra Moreni. Îndignarea mea este motivată de constatarea că în lumea fotbalului a apărut o nouă categorie de oameni „de bine și competenți” care prin afirmații subiective tulbură și înveninează și așa destul de tulburată și înveninată atmosferă de pe stadioanele noastre. Care este această categorie? Aceia în care se încadrează unii „crainici” de la stațiile de amplificare ale stadioanelor. Modul în care crainicul stadionului sibian l-a „apreciat” pe arbitrul sucevean C. Gheorghe la terminarea meciului, nu-i face cinste, nefînd de competența domniei sale să catalogheze arbitrajul prestat care a fost compensatoriu dar nu a influențat rezultatul final!”

Despre prima scrisoare, nimic de comentat. Bravo Mandoca! Cea de-a doua scrisoare ne obligă însă să amintim că un fotbal adevărat, cînstit, curat are nevoie în primul rînd de oameni echilibrați, cu probitate profesională, care să tempereze spiritele, nu să le încînte.

CRISTIAN ȚOPESCU

Cel mai bun fotbalist al anului

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra” inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1988. Așteptăm, stimați cititori, scrisorile dumneavoastră pină la data de 23 decembrie a.c., pe adresa redacției: București, Piața Științei nr. 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate în trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „Anchetă sport”. Nu uitați: opțiunile pe care le veți trimite, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dv. exactă.

Intilnire cu Eroii Noii Revoluții Agrare

În județul Botoșani, în zilele de 8-11 decembrie 1988, s-a desfășurat a treia intilnire cu Eroii Noii Revoluții Agrare, în organizarea Direcției agricole, U.J.C.A.P., Comitetului de cultură și educație socialistă și Comitetului județean U.T.C. La dezbateri și la celelalte manifestări cultural-educative au luat parte reprezentanți ai Institutului de cercetări pentru producerea și creșterea ovinelor Palas — Constanța, Întreprinderii „Avicola” Bacău, Întreprinderii

agricole de stat Călărași, cooperative agricole de producție Dor Mărunt — Călărași, Cezien — Olt, Arbore — Suceava, Joița și Schitu — Giurgiu, Topolovățu Mare — Timiș. Intilnirile la care au luat parte numeroși specialiști și membri cooperatori, urmate de vizionări de filme agricole, programe cultural-artistice, au avut loc în consiliul unice, cooperative agricole și la Stațiunea de cercetări pentru creșterea ovinelor Popăuți.

Spectacol omagial

În organizarea Consiliului U.A.S.C.R. a avut loc de curind pe scena Teatrului Național din Cluj-Napoca un spectacol omagial dedicat aniversării a 70 de ani de la fâurirea la 1 Decembrie 1918 a statului național unitar român, cu titlul semnificativ **Spre zarea comunistă — uniți sub tricolor**. Autorul scenariului, scriitorul Mihai Tatulici, a conceput spectacolul într-o succesiune de cinci tablouri, din dubla perspectivă a istoriei și actualității. Sensul profund al interesantei manifestări studențești se poate sintetiza în ideea că Unirea a fost un ideal străvechi al românilor, care continuă să se desăvârșească în ființele prezent. Titlurile tablourilor vorbesc de la sine: **Unirea — temelurile unei aspirații istorice**, **Columnnele Unirii de azi**, **Unirea face puterea**, **Învățăm și muncim strins uniți în jurul partidului**, **Spre zarea comunistă — uniți sub tricolor**. Desfășurătorul spectacolului astfel organizat este limpede, ilustrativ, urmărind ideea (și idealul) Unirii în nuanțele tinereții perpetue, ale valorilor istoriei, ale comandamentelor actualității, ale sensului muncii, ale flăcării patriotizmului. Ansambluri corale, formații de dansuri populare și moderne, interpreți de muzică cultă și ușoară, recita-

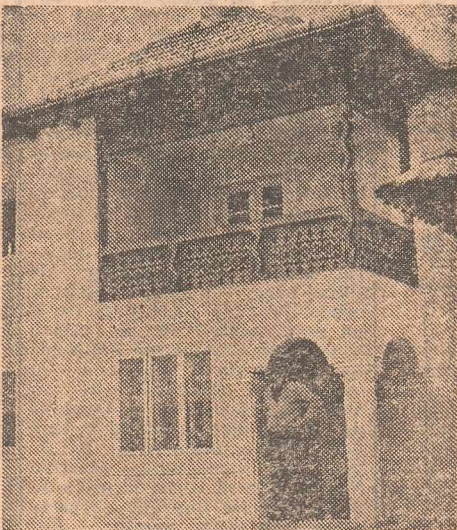
tori s-au constituit într-o fericită unitate de spectacol.

Regizorarea Luminița Dumitrescu a reușit în mod remarcabil să susțină această notă simbolică, în limitele unui decor sugestiv (autori Teodor Clușe și Mirela Stăvaru) și cu concursul regiei muzicale de sub semnătura experimentatei Ileana Popovici.

Compus din versurile fervente ale unor poeți contemporani, din muzica unor importanți creatori de azi, din strălucite momente de dans popular, spectacolul a prilejuit încă o dată remarcarea artei studențești din aproape toate centrele universitare din țară: București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Craiova, Petroșani.

Dincolo de exemplaritatea tematică se impune măiestria reală a interpretării, patosul creator, dăruirea tuturor formațiilor și interpreților, într-un consens omagial al unui spectacol — înalt act de cultură — dedicat aniversării Marii Uniri de la 1918. Un public numeros, receptiv a aplaudat îndelung această manifestare unică, la care și-au mai adus contribuția o seamă de organizatori ai vieții artistice studențești, dirijori, coreografi.

VALENTIN TAȘCU ■

La scara omului, la scara colectivității, același firesc sentiment: mindria pentru ceea ce faci

De la Văculești la Cardiff

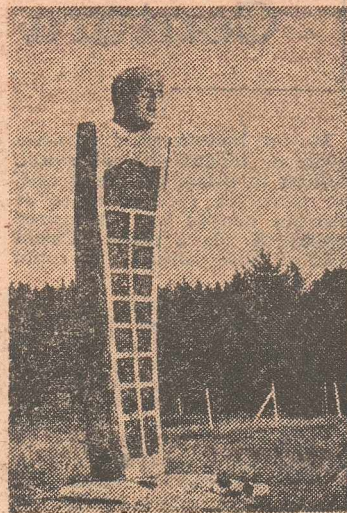
Dacă „Arms Park” este un templu al rugby-ului mondial, atunci Gelu Ignat a fost acolo un mic zeu, încoronat într-o seară de decembrie de cei peste 60 000 galezi care și-au scos jubenile în fața celui ce le înscrisesse 11 puncte (din 15!), aducând tricolorilor o strălucită victorie. Fără îndoială, mai mult ca-n orice alt sport, în rugby victoriile sînt ale întregii echipe, dar rafinaților cunosători ai jocului cu balonul oval din capitala Țării Galilor nu le-a scăpat prestația de excepție a „uverturii” românilor, care a finalizat tot ce-a avut „la picior”: o transformare (a superbului eseu realizat de Gh. Ion) și trei lovituri de pedeapsă. Mai mult decît acest randament sută la sută (galezii au ratat vreo 15 lovituri de pedeapsă!), Ignat a impresionat prin forță și precizia degajărilor, adversarul său din teren, Collins, crucindu-se, la un moment dat, de aceste lovituri, pe care „The

Sunday Times” le și elogia a doua zi fără rezerve.

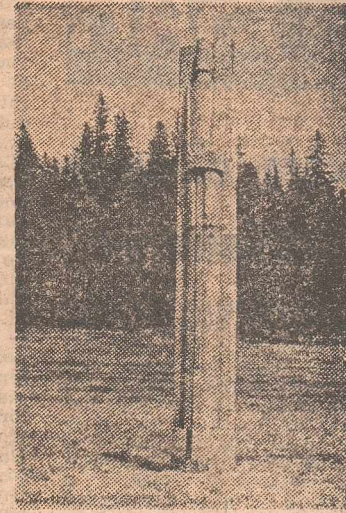
Gelu Ignat s-a născut la 26 august 1963 în comuna Văculești, județul Botoșani. A început să joace rugby pe la 15 ani, cînd se afla la școală, la Suceava și cînd colegii săi, văzîndu-l timid și fricos, l-au „îrit” după ei la antrenamentele profesorului Pănaite Petre, de la Clubul Sportiv Școlar. În '81 este repartizat la Mirșa, unde și joacă un an, antrenorul de acolo, Lomută Ioan, înțîinîndu-l în postul de uvertură („la Mirșa întotdeauna s-au format «uverturi» bune!”). Patru ani este echipier la C.S.M. Sibiu (antrenor Bebe Boboc), de unde, în '86, se transferă la Steaua. Tot în '86 debutează în națională, într-un joc cu Portugalia, în deplasare, pentru ca pe „Arms Park” să ajungă la a zecea selecție în prima reprezentativă de rugby a țării.

(Continuare în pag. 22)

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Soveja 1988

Tabăra de sculptură „Miorița”

Soveja lui Alecu Russo a rămas în memoria timpului ca un spațiu al tainei, din care răzbate printre brazii înalți glasul poetului popular roșind molcom, ca-ntr-un bătrîn ecou îndepărtat, metafora „Mioriței”. Parcă niciunde, în lunga existență a neamului românesc, sufletul nostru nu s-a exprimat mai limpede și mai profund ca aici, între acești munți împăduși, mîngiați de frunțile lichide ale norilor, precum într-un basm miraculos și straniu.

Există și azi la Soveja un asemenea spațiu deformant, care nu respectă coordonatele firești ale orizontului și unde ochiul descoperă mirat erori inspirate, pătrunse de spiritul artist al Naturii, inegalabilul artizan dintotdeauna al lumii. Numele acestui spațiu — Poiana Punga — îi tracează întocmai pe rețina conturul său unic, atît de asemănător cu ceea ce în vechime românul desemna obiectul de piele în care își păstra întreaga-i avere. Înconjurată de nesfîrșite păduri de brazi, mărginite pe o latură de firul argintiu al unui rîu de munte clipocind astenic printre pietre acoperite de mușchi, strălucind din înălțimi în aerul ozonat și pur al verii, Poiana Punga a fost anul acesta locul unde s-a

petrecut unul din marile momente culturale ale Vrancei: vernisajul celei dintîi ediții a Taberei de sculptură monumentala „Miorița”, eveniment prin care străvechea linie a reliefului vrancean a căpătat contururile contemporane ale artei.

Într-o dimineață de iulie, sub privirile mirate ale sovejenilor și ale nenumăraților turiști aflați în stațiune, o masină încărcată de zeci de metri cubi de stejar, înfruntînd severele restricții estivale, a pătruns pe covorul de iarbă și un grup de bărbați tineri și vinjoși au început să descarce în ritm alert, printre aripi de ploaie și vînt, formele prelungi, urieștii, concepute și eliberate cu trudă din lemnul dur timp de aproape o lună la cîțiva kilometri distanță, într-o altă miraculoasă pădure a Vrancei, la Gălăciuc-Tulnici.

Numele acestor tineri: Alexandru Siminic, Gabriel Tăicuțu, Florin Nițu, Eugen Petri, Antonella Stan, Dragoș Petculescu, Mircea Lăcătuș, Nicolae Popa, Laurențiu Solomon, Adrian Uncrut, toți studenți ai Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu” din București care, sub conducerea profesorilor Vladimir Predescu și

Constantin Iosif, a criticului de artă Radu Ionescu, au îndrăznit sub clopotul albastru al cerului Vrancei să dea expresie unui gînd scump oricărui român, gîndul „Mioriței”. Cu atît mai temerară această încercare a lor, cu cît dorința de a da expresie plastică acestei nemuritoare balade a fost și este unul din idealurile dintotdeauna ale oamenilor de cultură români. Și iată că, începînd din acest an, timp de zece ediții, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă, cu sprijinul nemijlocit al organului județean de partid Vrancea, oferă celor mai tineri artiști ai țării prilejul de a extrage din mine-rul inspirației lor forma plastică a „Mioriței”, dîndu-i o nouă viață în acest, prin definiție, spațiu mioritic al Sovejei, în chiar vatra de mîntie și de inimă în care versul baladei a fost rostit pentru prima oară. Și fără doar și poate că, într-un irepetabil moment al istoriei spiritului nostru național, artistul modern se înîlneste, astfel, cu străbunul artist popular, fiecare meditînd în feul său

(Continuare în pag. 14)

GRIGORE LEAUA ■

La Opera Română

● Al 3-lea spectacol în cadrul Festivalului „Verdi-Puccini”, Trubadurul de vineri 16 decembrie, ora 18, are în distribuție pe Vasile Martinou, Monica Teodorescu, Constantin Ene și Veronica Gârbu. Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Sîmbătă 17 decembrie (ora 18) — Ernani cu Anatol Covali (Ernani), Lucian Marinescu (Don Carlos), Dan Zancu (De Silva), Sanda Șandru (Elvira). Dirigează Carol Litvin.

● Baletul de duminică dimineața (ora 11) este Precauțiuni inutile de Herold-Lanchbery. În rolurile principale: Anne Marie Vretos, George Postelnicu, Ștefan Bănică, Gheorghe Angheluş. Dirijor: Carol Litvin.

● Cu tenorul Mihail Munteanu, în Mario Cavaradossi, soprana Maria Slătinaru-Nistor în Floria Tosca și Nicolae Urziceanu în Scarpia, duminică seara (ora 18) Tosca. La pupitru: Constantin Petrovici.

● Dominique Khalfouni, Denys Ganie, Francesca Natili, Jean-Pierre Aviotte și Alain Rouillon sînt soliștii Baletului național din Marsilia — Roland Petit, care vor susține luni 19 decembrie, la ora 18, un Recital extraordinar de balet.

● Cu Victoria Bezetti în rolul

titular, cu Ecaterina Tutu (debut în Amneris), Constantin Ene în Radames, Pompei Hărășteanu în Ramfis și Nicolae Urziceanu în Amonasro, marți 20 decembrie, la ora 18, Aida. Dirigează: Constantin Petrovici.

Carol Litvin

● Miercuri 21 decembrie (ora 18), Traviata. În rolurile principale: Eleonora Enăchescu (Violeta), Ionel Voineag (Alfredo) și Emil Iurașcu (Germont). Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Joi 22 decembrie, tot la ora 18, Nabucco. În distribuție figurează: Vasile Martinou, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Lucia Tribuleac, Veronica Gârbu, Ion Grigorescu, Cornelia Angelescu, Nicolae Bratu. Dirigează Cornel Trăilescu.

Prietenii tipografilor

În cadrul manifestărilor dedicate omagierii zilei de 13 Decembrie se inscrie și frumoasa acțiune pionierească a elevilor clasei a V-a E a Școlii generale nr. 190 din București.

Prima luare de contact, în urmă cu cîva timp, cu lumea intimă a realizării cărților, revistelor și ziarelor din marele Combinat poligrafic „Casa Științei” a rămas pentru acești copii „o vizită de neuitat”. Impresionați de cele văzute și auzite s-au autointitulat „prietenii tipografilor” și au dorit să-și manifeste recunoștința față de aceia care s-au jertfit acum șapte decenii și față de oamenii care, cu pasiune și migală, le dăruiesc azi cartea, hrană a spiritului, a sufletului.

Prin variatul program de cîntece și versuri, copiii au reușit să emoționeze prin sinceritatea trăirii sentimentelor de dragoste față de țară, partid, față de conducătorul iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Pentru pionierii acestei clase, Ziua tipografilor a fost un nou prilej de a-și afirma mindria de a trăi într-o țară liberă și fericită, a fost ocazia de a-și reinnoi angajamentul ca, prin muncă și învățătură, să devină constructorii de mîine ai României socialiste. (Mircea Poppe)

Flacăra. Redacția: București, Piața Științei 1, casuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21-23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64-66.